

Forord

Jeg valgte temaet om diamantindustrien ettersom jeg allerede var kjent med at diamantbransjen i stor grad er et slags verdensomspennende kartell. Dette systemet består av en rekke bedrifter som har inngått en allianse hvor de holder prisen oppe for å kunne øke sin egen profitt i forhold til hva de ville gjort under et fritt marked. Selv om dette er en kjent situasjon så er det relativt få som egentlig kjenner til det, og jeg ønsket både å forklare hvordan dette systemet fungerer, og å danne meg en egen bedre forståelse av dette temaet.

Da jeg begynte å jobbe på oppgaven var jeg derfor bestemt på å fokusere på hvordan det fungerte for staten Ghana på 1950-70-tallet, som på den tiden hadde nasjonalisert diamantindustrien, og som dermed var en egen aktør innen markedet. Mitt ønske var å se hvordan staten over flere forskjellige regimer fungerte som en konkurrent mot kartellet. Hensikten var at sommeren 2020 skulle jeg dra til London eller Ghana for å undersøke arkiv om hvordan den nasjonaliserte bedriften fungerte, men på grunn av Korona-situasjonen var ikke dette mulig, og jeg var tvunget til å bruke kilder som allerede var tilgjengelige i Norge. Heldigvis hadde jeg tilgjengelighet på en arkivsamling som omhandler Afrika på Dragvoll, NTNU, mitt universitet. Mye av arkivmaterialet er i form av mikrofilmer, og det viste seg at det var så å si ingen offentlige dokumenter fra tiden etter selvstendigheten i 1957. Dermed måtte jeg skifte hovedfokuset til oppgaven til en annen periode for å kunne ta i bruk kildene. Etter litt spekulering kom jeg frem til at jeg skulle ta det helt fra begynnelsen til diamantindustrien i Ghana, altså under kolonitiden til Gullkysten, og se hvordan de tidlige dagene av industrien så ut, og hvordan den gradvis utviklet seg. Senere kom jeg også frem til at det var nødvendig å ta for seg resten av historien til diamantmarkedet for å vise bakgrunnen til markedet, samt en annen koloni for å kunne sammenligne Gullkysten med noe, altså Sierra Leone.

Innhold

1 Introduksjon	4
Historiografi.....	6
Metodologi	11
Oppsett.....	15
2 Historien til diamanter, og fremveksten av et internasjonalt kartell.....	17
Diamantenes egenskaper og bruksområder	18
Utvinningsmetoder.....	19
Forhistorien til diamanter	20
Diamantkartellet	22
Dyrkning av et diamantdomene 1869 – 1888	24
Stabilt styre 1888 – 1907.....	29
Kartellkonflikt 1907 – 1929	31
Depresjonens drama 1929 – 1940	37
Kartellets epilog 1940 – ????	40
Konklusjoner om diamantmarkedet	41
3 Koloniseringen av vestlige Afrika.....	43
Gullkysten.....	44
Administrasjonens struktur 1919-1929.....	46
Sierra Leone.....	51
Konklusjoner på koloniseringen	54
4 Diamantutvinning i de britiske kystkoloniene i Vest Afrika	55
Gullkysten og Sierra Leones diamanter.....	56
Lover og reguleringer angående diamantutvinning.....	58
Senere lover.....	61
Utviklingsforløpet for diamanterne i Gullkysten	62
Fase 1: ADFs historie, 1919 – 1923.....	63
Fase 2: Overgang, 1923 – 1925	70
Fase 3: Nytt paradigme, 1925 – 1930.....	71
Gruvene i Gullkysten	74
Fase 4: Sierra Leone, En ny start, 1930 – 1939.....	77
Sammenligning av Gullkysten og Sierra Leone.....	81
Konklusjoner om gruvebedriftene i vestlige Afrika	83
5 Effektene på lokalbefolkningen.....	85
Kong Ofori Atta I.....	86
Ansiktsløse arbeidere/afrikanere	88
Arbeidstilstander og sykdommer	90

Indirekte påvirkninger	95
Nasjonalitet på arbeidere.....	96
Konklusjoner om lokalbefolkningen.....	97
Konklusjoner.....	99
Litteraturliste.....	103
Vedlegg.....	109
Tabeller.....	109
Kart.....	111

Liste over tabeller, kart og figurer

Tabeller

Nummer	Tittel	Side
2.1	Diamantmarkedets historie	23
4.1	Periodisering av utvinningene i vestlige Afrika	56
4.3	Årlig diamantproduksjon	82
5.1	Kong Nana Ofori Attas utmerkelse	88
5.2	Arbeidere i diamantgruvene, årlig	89
5.4	Dødsfall på diamantgruver i Gullkysten	93
5.5	Dødsfall på andre overflategruver i Gullkysten	94
5.6	Immigrantarbeidere i Gullkystens gruver	96
Tabeller i vedlegg		
4.2	Maskineri i Gullkystens Diamantbedrifter	109
4.5	Ulikheter i kilder på utvinnede diamanter	110
5.3	Gruvearbeidere i den østlige provinsen, årlig	110

Kart

Nummer	Tittel	Side
2.1	Diamantfunn i Kappkolonien innen 1870	22
3.1	Den østlige provinsen i Gullkysten	49
3.2	Akim Abuakwa i den østlige provinsen	50
4.1	Gruver i Akwatia	76
Kart i vedlegg		
2.2	Kart over Kimberley og omegn	111
2.3	Eiere i Kimberleygruven, 1883	112

Figurer

Nummer	Tittel	Side
2.1	Handelen mellom Rhodes og Barnato, 1887-88	28
2.2	Forhold mellom markedets største aktører i 1919	34
3.1	Hierarkisk struktur på koloniadministrasjonen	48
4.1	Bedrifter, året 1923	68
5.1	Fotografi av Nana Ofori Atta	86

1 Introduksjon

4. februar 1919 var Albert Ernest Kitson ute på sykkelstur i Abomoso, i den østlige provinsen av Gullkysten, dagens Ghana, og fikk tilfeldigvis øye på noen kvarts nede ved Birimelva. Kitson var direktøren for Gullkystens geologiske undersøkelser (Geological Survey) og hadde lang erfaring med geologisk prospektering. Derfor forstod han at slike kvarts kunne være tegn på gull. Mens han testet kvartsen gjorde han en enda mer interessant oppdagelse, nemlig tre diamanter.¹ Dette var det første diamantfunnet i Gullkysten, og starten på at denne kolonien skulle bli et nytt ledd i et verdensomspennende marked som hadde sine økonomiske røtter i Sør-Afrika. I mange land ble all utvinning av diamanter utført av en enkelt bedrift, slik som i Sierra Leone. Vanligvis var også slike nasjonale monopol forbundet med et større internasjonalt konglomerat som opererte hovedsakelig i Sør-Afrika. Siden det ikke ble utviklet et slikt nasjonalisert monopol i Gullkysten ble denne kolonien et unntak, men diamantindustrien i også denne kolonien ble forbundet med den større industrien i Sør-Afrika.

I løpet av de neste 10 årene vokste diamantgruvedriften i Gullkysten kjapt, og kolonien ble fort en av de viktigste diamantprodusentene i verden, spesielt innen industrielle diamanter. Siden det dukket opp flere aktører i denne kolonien enn andre steder var det likevel mer variasjon i utviklingen av markedskreftene. De første årene ble diamantgruvene operert av en enkelt bedrift, slik som i de fleste diamantholdige land, men etter hvert arbeidet flere forskjellige bedrifter i Gullkysten. Først og fremst byttes den ene ut med to andre bedrifter som begge var forbundet med større konglomerat, som hadde en viss tendens til å opprette nye bedrifter under seg selv for å holde på større områder enn en enkelt bedrift var tillatt å eie. I tillegg dukket det opp noen få småbedrifter som også stod for noe av utvinningen. Altså var det mer konkurranse mellom bedrifter her enn i de fleste andre diamantutvinnende områder.

Selv om de større bedriftene uten tvil hadde mer å si for utviklingen av landet på denne tiden spilte også de mindre en viss rolle. I tillegg er det minst like viktig å bemerke at alle

¹ Fremstillingen er basert på: Government Publications relating to The Gold Coast, 1846-1957, Group Three, 1901-1924, Gold Coast Gazette, høsten 1919, s. 834-836. 20. mai, *Report on the Discovery of Diamonds at Abomoso*, mikrofilm reel, 96929/44; Financial Times, 13. aug 1919, iss. 9615, *Diamonds on the Gold Coast*; Greenhalgh, s. 37.

bedriftene på denne tiden var europeiske, og brukte stort sett lokalbefolkningen som arbeidere. Selv om den første gruen drevet av lokalbefolkningen dukket opp først på 1930-tallet hadde utvinningen fortsatt en viktig påvirkning på dem, som også må vurderes.

Allerede nå ser vi at Gullkysten var et unntak til det monopolistiske systemet hvor all utvinning skjer gjennom en enkelt bedrift. Dette kom trolig av at lokalbefolkningen i Gullkysten allerede hadde relativt store rettigheter på sine landområder.² Dette gjør kolonien til et uvanlig eksempel innen historien om diamantutvinning. Spesielt interessant er det fordi kolonien også ble til et av de største innen diamantproduksjon. Mesteparten av utgravingen i Gullkysten under denne tiden fant sted i den østlige provinsen, for det meste innen kongedømmet Akim Abuakwa, spesielt omkring Akwatia, som også i dag er opphavet til flesteparten av diamantene utvunnet i Ghana.³ Kongedømmet var regjert over av kong Ofori Atta I. på denne tiden. For å bedre understreke hvordan Gullkysten skiller seg ut vil også utviklingen i Sierra Leone analyseres, siden denne kolonien etter hvert ble verdens ledende diamantproduserende område utenom Gullkysten. Utviklingen i Sierra Leone lignet derimot mer på de fleste andre diamantholdige afrikanske land hvor en enkelt bedrift utfører mesteparten av utvinningen.

Likevel ble også Gullkysten innlemmet i et verdensomspennende økosystem som kontrollerte nesten hele verdens distribusjon av diamanter. I stor grad fungerte dette systemet som et samarbeid mellom ambisiøse personligheter for å hindre konkurranse og å drive salg gjennom en kanal. Diamantmarkedet kan derfor omtales som «Kartellet», mens salgsorganet deres, London Diamond Syndicate kan omtales som «Syndikatet». Denne strukturen var allerede godt etablert lenge før det aller første diamantfunnet i Gullkysten. På den tiden var likevel Kartellet preget av en form for maktstrid om hvem som skulle regjere over systemet. Både denne striden og den opprinnelige utviklingen av Kartellet må derfor også redegjøres for å bedre forstå hvordan systemet påvirket også Gullkysten.

Det sentrale formålet med denne oppgaven er å analysere fremveksten av diamantindustrien i Gullkysten fra 1919 til 1929 i lys av de mer internasjonale kontekstene. Til det formålet skal fokuset ligge på hvilke utfordringer aktørene i kolonien møtte, og hva de

² Greenhalgh s. 26

³ G., Hilson, J., McQuilken J, Hilson, "Mapping Small-scale Mineral Production Networks: The Case of Alluvial Diamonds in Ghana", *Development and Change*, vol. 49, iss. 4, juli 2018, s. 991.

klarte å utrette på en tiårsperiode. Litt av grunnen til at dette er et relevant spørsmål er at Gullkysten/Ghana har lenge vært en av de mest diamantproduserende stedene i verden, og fordi det eksisterer relativt få lengre undersøkelser av akkurat dette området. Dessuten er det allerede utført en del forskning på de mer sentrale aktørene innenfor det internasjonale diamantmarkedet. Derfor kan det være interessant å se på en mindre gren av markedet.

Allerede nå er det tydelig at det er nødvendig å se på en rekke relaterte temaer for å sette utviklingen i Gullkysten i den rette konteksten. For eksempel må det undersøkes hvilken struktur som eksisterte i det internasjonale diamantmarkedet, hva som er de sentrale aspektene under de første 10 årene i av utvinningene i Gullkysten, og hvordan den strukturen ble etablert. Siden Gullkysten fortsatt var en koloni på denne tiden er det også nødvendig å forklare hvordan administrasjonen fremstod, og hvordan den lokale befolkningen ble påvirket av systemet. Siden disse spørsmålene dekker de viktigste aspektene av bakgrunnen kan deretter selve forløpet for utviklingen i kolonien fremstilles, med hovedfokus på de forskjellige bedriftene og hvilke utfordringer de møtte på. Likevel er det også nødvendig å se Gullkysten i kontekst med en annen koloni hvor diamantutvinning starter omkring denne tiden. Til det formålet brukes Sierra Leone, som har en god forbindelse til Gullkysten. Til slutt er det også nødvendig å ta for seg hvordan den lokale befolkningen ble påvirket av gruveutvinningene i kolonien. Med disse forskningsspørsmålene kan det bli enklere å forstå hva som skjedde, hvorfor, og hvilke konsekvenser det fikk.

Historiografi

Generelt er det skrevet lite om oppstartstiden for diamantutvinningene i Gullkysten, 1919-1929. Mesteparten av det som er skrevet om dette området omhandler først og fremst tiden etter selvstendigheten og omdøpingen til Ghana i 1957. Ellers har flesteparten av forfatterne som tar for seg diamanter mindre fokus på Gullkysten. Dette kan tyde på at det er et relativt obskurt hjørne av historien. Men det kan også bety at koloniregjeringen hadde relativt lite å si om denne utviklingen, mens bedriftene stod relativt fritt til å håndtere situasjonen selv. Av den grunn har det vært nødvendig for meg å supplere med en rekke andre kilder, også slikt som ikke tar for seg diamanter, men heller andre ting som gruvevirksomhet. Det samme kan imidlertid ikke sies om diamantkartellet. Historien til diamantkartellet er omtalt i en rekke forskjellige bøker og artikler som gjør at det meste av historien dens er relativt godt

dokumentert. Dette gir derfor en bedre kontekst i utviklingen i landene som teksten min skal se på.

H. Laurens van der Laan var den første som skrev en lengre historisk avhandling om diamantproduksjon i Vestlige Afrika med bøkene *Sierra Leone Diamonds: Economic Study Covering the Years, 1952-61* (1965), og *The Lebanese Traders in Sierra Leone* (1975). Den første tok for seg diamantrøsjet på 1950-tallet, og beskrev hvordan diamantbedriften Sierra Leone Selection Trust, som hadde rettigheter på nesten all gruveutvinning i kolonien, hjalp til med å utvikle området, og på denne måten påvirket det internasjonale diamantmarkedet. Selv om boka for det meste konsentrerer seg om 1950-tallet gir den også et innblikk i 1930-tallet. Den andre boken fokuserte på hvordan libanesere deltok i gruvedriften, og hvordan de ble utelukket fra det. Van der Laan samlet informasjon fra årsrapporter både fra Sierra Leone Selection Trust, regjeringsarkiver i Storbritannia og Sierra Leone, De Beers, og Londons kolonikontor, i tillegg til en del intervjuer som gir inntrykk av hvordan systemet var organisert. To ting fra hans tekst er viktig å bemerke seg: først at han gir en mer positiv fremstilling av et markedsmonopol enn en del andre historikere gjør. Det andre omhandler hvordan han har påvirket senere historikere. Det kan se ut som at en del tar det for gitt at diamantsmugling i Sierra Leone ikke var et stort problem før den tiden van der Laan fokuserer på. Til eksempel på den positive fremstillingen setter han en del fokus på ulovlig diamantsalg, og mener således at i enkelte tilfeller ledet de ulovlige virksomhetene til at politiet fikk så store problemer at noen de ulovlige virksomhetene stod for egne former for «regjeringer»,⁴ som en slags legitimering av den private politistyrken til SLST. Andre som skriver om denne styrken setter derimot mer fokus på hvordan de håndterte diamanttyveri, og hvordan de teknisk sett var en paramilitær styrke, og ofte brøt offentlige lover, og innførte sine egne.

Peter Greenhalgh bygget en del videre på van der Laans forskning, og skrev *West African Diamonds 1919-1983: An Economic History* (1985) som satte mer fokus på Gullkysten. Dette er det historiske verket som vier mest oppmerksomhet til Gullkystens historie med diamantgruver, og derfor den mest relevante sekundærkilden angående Gullkysten i perioden oppgaven tar for seg. I boken skriver han blant annet om at diamanthistorien i stor grad er historisk ignorert, til tross for at gruvedrift var en av de viktigste sidene av Europas

⁴ Van Der Laan, *Sierra Leone Diamonds: Economic Study Covering the Years, 1952-61*, 1965, s. 5-6, 9

tilknytning til de afrikanske koloniene og utvikling av landene etter at de ble selvstendige. Ghanesiske diamanter var også blant de viktigste på markedet, men er blitt enda mer historisk ignorert. Dette, i tillegg til hvor komplekst utviklingen i Gullkysten var, og at landet alltid har vært en av de største produsentene i volum, er grunnen til at mesteparten av boka handler om Gullkysten/Ghana. Som kilder bruker Greenhalgh en rekke regjeringsdokumenter, både fra Ghana, Sierra Leone, Storbritannia og Frankrike. Han viser også til en del bøker og artikler, hvor de fleste av dem omhandler politiske utviklinger eller teorier, men en del av dem handler også om økonomi. De tar for seg både diamanter og andre ressurser, samt Ghana og andre afrikanske land. Dessuten har Greenhalgh klart å få tak i en rekke upubliserte tekster, både fra regjeringer og private samlinger fra blant annet bedriftenes arkiver. Det er tydelig at mange andre som senere har skrevet om diamanter i Gullkysten har brukt denne boken som kilde.

De to forfatterne adskiller seg fra hverandre aller mest i hvordan de betrakter monopolisering. Van der Laan kaller ikke dette et monopol, og mener det var for det meste bra for koloniene og at det hindret ulovlig diamantvirksomhet som ofte førte til andre sosiale skader som mord, korrupsjon og mindre matproduksjon. Han refererer likevel til De Beers' kontroll som et «monopol», men mener også det var bra for virksomhetene.⁵ Greenhalgh er uenig og kaller slike nasjonale industrier som i Sierra Leone «monopol». Han mener også at det blir feil å kalle den internasjonale strukturen et «monopol», og at «kartell» er mer passende.⁶ Under de nesten 100 årene fra opprettelsen av Kartellet i 1888 og frem til han utga boken sin, har diamantkartellet muligens blitt et av historiens mest suksessfulle, som Greenhalgh videre mener at likevel har blitt utsatt for svært lite kritikk.⁷

James A. Smillie Blair skrev også en Ph.d.-tese i 1981, ved tittel *Migrant Miners: Economic Consequences of Labour Movement the the Sierra Leone Diamond Mines*. Den omhandler for det meste om 1950-70-årene, men tar likevel for seg enkelte detaljer også om 1930-tallet. For eksempel viser han til ulovlig gruvevirksomhet var et problem mye tidligere enn det van der Laan antyder. Blair oppgir også enkelte statistikker om diamantindustrien i kolonien.

⁵ Van der Laan, s. 93-94

⁶ Greenhalgh, s. 27

⁷ Greenhalgh, s. 5

Selv om utviklingen i Gullkysten er lite omskrevet, er det mer stoff å hente angående historien til utviklingen og videreføringen av diamantkartellet. Spesielt da Erik Sandbergs *Diamanter: myter, magi og virkelighet* (1981), Stefan Kanfers *The Last Empire: De Beers, Diamonds, and the World* (1993), og Janine Roberts' *Glitter & Greed: The Secret World of the Diamond Empire* (2003). Sandberg og Kanfer er historikere, mens Roberts er journalist.

Boken til Sandberg er den eldste ekstensive teksten jeg har funnet som tar for seg dette temaet, og den eneste norske sekundærkilden jeg har funnet (utenom to artikler om diamanter generelt), som gir et bedre innblikk i hvordan det lar seg best gjøre å oversette forskjellige begreper til norsk, og gir med det en beskrivelse av hele diamantmarkedets historie, fra antikken til 1970-tallet. Kanfers verk gjør det samme, men tar kun for seg den historien som omhandler Afrikas utvinning. Det vil si helt fra de første tilfeldige funnene på 1860-tallet og frem til utgivelsen av boka. Han tar for seg dette forløpet i mye større detalj og evner å forklare utviklingen mye grundigere enn Sandberg. Boken hans blir som en slags biografi av de forskjellige enkeltpersonene som var viktige i historien. Roberts har hentet en del ifra hva Kanfer skrev, men setter et større fokus på hvordan statusen var på tiden hun utga boken, og går som sådan inn for å forklare hvilke hendelser som ledet til de forskjellige aspektene, spesielt med fokus på Sør-Afrika, som gjør Roberts' bok mye mer anklagende, uten at den forteller en sammenhengende historie.

Det er også mange tilfeller hvor disse tre forfatterne på en måte «utfyller» hverandre. For eksempel er Kanfer så grundig at han forklarer viktige punkter en del andre skribenter overser, slik som at De Beers ikke ble stiftet i 1888, men heller var omformet det året ved at flere bedrifter ble sammenslått til en. Dette ble likevel et viktig vendingspunkt for markedet.⁸ Kanfer går også i mye større detalj på hvordan markedskonfliktene utspilte seg. Likevel hender det at han gjør feil, som å antyde at «Premiergruven» De Beers kjøpte i 1891 4 miles fra Kimberley var den samme som Cullinan fant 11 år senere. Sandberg viser til at Cullinans gruve var et nytt funn som lå nærmere Pretoria. De tre gir et godt utgangspunkt for å forstå utviklingen av markedet som en helhet mellom 1869 og 1939. Selv om de ofte er enige, som at både Kanfer og Roberts mener at diamantkartellet kan forbindes med innføringen av apartheid i Sør-Afrika er det også en del uenigheter. På de punktene hvor de viser seg å være uenige har jeg forsøkt å finne ekstra informasjon for å bekrefte hvilke fakta

⁸ Kanfer, s. 98

som er korrekte. For eksempel antyder Kanfer at det var en stor streik i Kimberley i april 1883, mens Roberts sier det skjedde i april 1884. En artikkel fra The Times viser til at det skjedde i 1884.

En fjerde forfatter som tar for seg Syndikatets historie er journalisten Jade Davenport, som utga i 2013 *Digging Deep, A History of Mining in South Africa*. Hun kommer med en del påstander som skiller henne fra andre forfattere, som at aksjestriden mellom Rhodes og Barnato egentlig var et samarbeid imellom de to, mot Francis Baring-Gould.⁹ Dette gjør at hennes verk på den ene siden blir et interessant innspill av andre versjoner av historien, men på den annen side gjør det at det er vanskelig å verifisere de påstandene hun oppgir.

Angående fysikken og smykkebruken av diamanter skrev Jack Ogden *Diamonds: An Early History of the King of Gems* (2018), som gir et godt innblikk i hvordan diamanter alltid har vekket en viss fascinasjon hos folk, og mange av de forskjellige mytiske ideene som omringer dem. Likevel har også Sandbergs og Greenhalghs bøker vist seg nyttige her. Ogden tar også for seg historien til diamanter helt opp til oppdagelsen utenfor India, som gir et innblikk i den tidlige historien. Han tar også opp en typisk tanke om at assosiasjonen diamantringer har med romanse er en moderne konstruksjon, som blant andre Roberts står ved, men viser til at diamantringer har hatt samme funksjonen også så tidlig som i middelalderen. Selv vil jeg si at diamanter i giftering ikke ble en egen tradisjon før den moderne tid, og at noen få tilfeller blant de kongelige og adelige ikke er nok til å motbevise dette.

Med tanke på selve Gullkysten finnes det også en del verk som ikke omhandler diamanthandelen, og likevel er relevante til å forstå perioden. Her er både Robert Addo-Fenings *Akyem Abuakwa 1700 – 1943: from Ofori Panin to Sir Ofori Atta* (1997), Jarle Simensens, *Commoners, Chiefs and Colonial Government* (1975), og Raymond Dumetts *El Dorado in West Africa* (1998) relevante. Disse bøkene gir et godt innblikk til å forstå hvordan koloniseringen av Gullkysten skjedde. Addo-Fening tar først og fremst for seg historien til akkurat det kongedømmet som er relevant til min oppgave. Den tar også opp den perioden som Ofori Atta regjerte under, som gir den et større fokus på kongen på den tiden enn de forskjellige bøkene som fokuserer på diamanthandelen gjerne gjør. Simensen gjør det samme i sin doktorgradsavhandling, men setter et mye nærmere fokus på Ofori Atta og hans

⁹ Jade Davenport, *Digging Deep, A History of Mining in South Africa*, 2013, s. 131

politikk, og et mindre fokus på forhistorien. Dumett fokuserer hovedsakelig på Gullkystens historie med gullgraving, og hvordan det påvirket store deler av verden allerede før området ble bosatt av europeiske makter.

Alexander Baron Holmes IV, skrev i 1972 sin doktorgradsavhandling *Economic and Political Organizations in the Gold Coast*. Avhandlingen tar for seg den økonomiske og politiske situasjonen i Gullkysten 1920-45. Teksten tar for seg meget lite om diamanter og ser heller mer på kakao, men den gir likevel en forklaring på den sosiale situasjonen i kolonien, som påvirker blant andre gruvearbeidere, og hvordan systemet blir håndtert. For eksempel viser han til hvordan arbeidere ofte måtte organisere seg utenom det offentlige for å kunne påvirke regjeringen.

En annen kilde er en brosjyre om gruvelovverket til Gullkysten skrevet av Gilbert Stone i 1920. Den gir et godt bilde av hva som er viktig å vite om man skal drive gruvearbeid i først og fremst Gullkysten på den tiden, men viser også til de få lovene som var til stede også i Sierra Leone.

De årlige økonomiske rapportene om Gullkystens utvikling, skrevet av koloniadministrasjonens gruvesekretær har også vist seg ekstremt hjelpsomme, og gir et årlig innblikk i den gradvise utviklingen av industrien, selv om rapportene sjeldent gir store detaljer på årsakene til endringer.

Metodologi

Siden det ikke var mulig å gjøre et arkivbesøk under arbeidet med denne oppgaven, fant jeg ut at en del andre primærkilder var nødvendig å ta i bruk. Hovedsakelig har jeg grundig gjennomgått de offentlige rapportene som er bevart i mikrofilmer, slik som årlige økonomiske rapporter om utviklingen i Gullkysten. Disse ble oppført av gruvesekretæren (noen ganger av en vikar), og ble sendt til administrasjonen i London. Rapportene går derfor systematisk igjennom de fleste forskjellige økonomiske virksomhetene i kolonien, men setter sjelden ekstra søkelys på diamanter.

En annen mikrofilmkilde jeg har brukt er «bluebook gazettes», som er en form for avis som ble skrevet årlig av de britiske kolonimyndighetene for å få en statistisk oversikt over handelen i hver enkelt britisk koloni. Disse gazettaene er offentliggjorte opplysninger og

rapporter som angår det offentlige. De tar for seg hendelser i kolonien på en 6-månedperiode med over tusen sider med stoff. Dette innebærer både forfremmelse av en offentlig ansatt, innføring av nye lover, uttalelser fra relevante personligheter, og så å si alt annet. Likevel var det sjeldent jeg fant tekster som hadde relevans for diamantvirksomheten, det ga meg inntrykk av at relativt lite om denne industrien ble offentliggjort i disse tekstene. Jeg var naturligvis begrenset til de mikrofilmene som var tilgjengelig på Dragvoll's arkiv, men dette arkivet inkluderte uheldigvis ingen mikrofilmer som omhandlet Sierra Leone. Generelt har mikrofilmene gitt meg tilgang på en del informasjon som ikke var tilgjengelig i artikler eller bøker, og har gitt meg en bekreftelse eller et større omfang i temaer som allerede ble funnet i slike artikler og bøker.

Jeg har søkt igjennom digitale arkiv som The Times, Financial Times og The Economist. Alle disse er tidsskrifter som har eksistert i lang tid, og den yngste er Financial Times som ble først publisert i 1888. Alle tidsskriftene publiserte artikler om den finansielle verden, både om møter, avtaler og uttalelser, fra bedriftseiere eller offentlige personligheter og lignende hendelser. Uheldigvis er det også her en del hendelser som ikke var mulig å oppspore i disse kildene, eller som ikke utdyper hendelsen noe særlig. Ofte fremstilles tekstene på en «pyntelig» måte som tilslører de faktiske situasjonene. Slik som en artikkel i 1907 som veldig kraftig antydte at Premiergruven ikke hadde ressurser til å drive priskamp med De Beers. Allerede innen det året hadde Premier tross alt vist seg å ha tilgang på mye større mengder med diamanter enn forventet. Forfatteren virker derfor meget partisk i denne situasjonen.¹⁰

På United Kingdoms National Archives sin nettside fant jeg at ingen av dokumentene jeg søkte opp var digitaliserte. Når jeg kontaktet arkivet med forespørsel om å digitalisere, fikk jeg svar om at dette ikke lot seg gjøre grunnet restriksjoner med henhold til korona-situasjonen og tier 4-restriksjoner. Arkivet hadde nemlig ikke tilgang på sitt eget record copying service, slik at digitalisering var umulig. Av den grunn har jeg ikke kunnet ta i bruk noen informasjon fra dette arkivet.

Tekster som alle de ovennevnte er naturligvis skrevet fra og for de styrende i kolonien, eller de som var investert i en involvert bedrift. Det gir dem en viss partiskhet som fremstiller situasjonen slik det passer best for de offentlige og finansierende som er forbundet med

¹⁰ Financial Times, 25. okt, 1907, iss. 6025, *De Beers and Premier*.

virksomhetene. Altså er det godt mulig at fremstillingen strider med hvordan mindre bedrifter, arbeidere eller andre lokale så på situasjonen. Faktisk fant jeg ikke en eneste uttalelse fra en vanlig arbeider. Siden det er lite jeg klarte å oppspore av «historien nedenfra», så har dette fått konsekvensen av at oppgaven min ikke har oppfylt den fremstillingen som burde være til stede. Det er tydelig at dette problemet også har vært gjeldende for andre som har tatt for seg temaet om gruveindustri i Afrika på denne tiden. Likevel har jeg forsøkt å belyse historien nedenfra i kapittel 5.

Jeg har også oppspurt noen primærkilder skrevet av offentlige personer på denne tiden, for eksempel en rapport av guvernør Guggisberg selv, en bok om gruvelover i Gullkysten og Sierra Leone under denne tiden, og andre offentlige tekster om koloniene. Selv om også slike tekster er skrevet av og for de styrende, gir det et innblikk i hvordan folk tenkte på denne tiden. Selv om koloniene ble styrt av europeere mener historikerne Kwame Kwarteng og Edmund Sosu, at guvernør Guggisbergs prioritet var å gjøre landet bedre for lokalbefolkningen. Dette betyr at Guggisberg var mer sympatisk til afrikanere enn en del andre administrerende personligheter trolig var. Det er også relevant å huske at lovtekster, selv under et fremmed styre, helst skrives på en måte som hindret tvetydigheter, som gjør også dem enklere å tyde. Gullkysten var ikke et unntak i det aspektet.

Primærkildene kan også på mange måter fremstå forvirrende eller mangelfulle. For det første er det en del som ikke forklares i årlige rapporter og er ellers vanskelig å finne ut av. Slik som at de årlige rapportene iblant oppgir hvor mange forskjellige maskiner som brukes innen hvert distrikt, men oppgir ingen informasjon om hvilke bedrifter som tar bruk av maskineriet, eller hvilken ressurs de arbeider med. De gir altså aldri et godt innblikk i noen enkelt gruve eller bedrift.

Dessuten hender det at disse primærkildene ikke er helt konsekvente i navnebruk på de forskjellige bedriftene. For eksempel hender det at African Selection Trust blir omtalt som African Diamond Syndicate, som også kan forveksles med West African Diamond Syndicate. Ellers kan en rekke forskjellige navn på områder forveksles for en leser. For eksempel er Akim og Axim helt forskjellige områder. Akim er også et område som kan deles opp i fire forskjellige (Akim Abuakwa/Akim Bosome/Akim Kotoku/vestlige Akim), hvor bare en av dem er et offentlig distrikt. Rapportene kan også ha et utdatert språk som ikke brukes i dag, slik

som når arbeidere omtales som «boys». Mange vil oppfatte det som yngre gutter, men på denne tiden var det altså ment som et nedlatende uttrykk for afrikanere.

Et annet problem med kildene var at teksten i mikrofilmene tidvis er utydelig, noe som kunne gjøre dem vanskelige eller umulige å lese. Dette hendte også med digitalarkivene, men et større problem var at tekstene ble skrevet for folk som allerede har en god del forståelse for markedsstrukturen på denne tiden, og spesielt om bedriftene som omtales i selve artikkelen.

Det dukket dessuten stadig vekk opp mange andre former for feilkilder. En av de hyppigste var en rekke tilfeller hvor økonomiske tall oppgis, og to forskjellige kilder er uenige. Angående dette med nedverdiggende fremstilling basert på etnisitet, så dukket også dette opp i en del kilder. For eksempel mener nesten alle kilder som snakker om gjeteren som fant Star of South Africa, at han het «Swartbooi», altså «svartgutt» på nederlandsk. Dette var tvilsomt et ekte navn, men ingen alternativer eksisterer, og navnet ble brukt også så sent som i 2013.¹¹ Altså er gjeterens virkelige navn tapt. Lignende feilkilder gjelder også Barney Barnato. Selv om forfatteren Kanfer fremstiller ham på en meget sympatisk måte, kan en del av historiene virke som antisemittiske fremstillinger fortalt på den tiden for å gi ham et dårlig rykte. Angivelig skal Barney selv ha fortalt noen av disse historiene, men siden han visstnok aldri benektet et rykte om seg selv, og ser ut til å ha tatt en form for fornøyelse i ryktene, er det vanskelig å si hvor sannferdige de egentlig var.¹²

Det bør også bemerkes at det kan bli en forvirring i navnene på noen av forfatterne. Slik som at Alexander B. Holmes deler et etternavn med en av personlighetene i Gullkysten som nevnes i teksten (W. Fred Holmes). For å hindre forvirring vil ingen av dem bli omtalt med bare «Holmes», men heller fullt navn, eller A. Holmes/W. Holmes. Det samme gjelder også Ian Smillie og James Andrew Smillie Blair. Disse er to kilder brukt bare en sjelden gang ettersom de begge fokuserer på 1950-og 90-tallet. For å skille dem vil James nevnes som «J. Blair».

For å bedre fremstille utviklingen har jeg også selv kommet opp med en egen periodisering av den tiden jeg tar for meg. Den tas opp først i kapittel 2 for å vise hvordan historien til

¹¹ Jade Davenport, *Digging Deep*, 2013, s. 42

¹² Kanfer, s. 62

diamantmarkedet kan deles inn i to periodiseringer. Her bruker jeg «periode», basert på hvor mesteparten av verdens diamanter kommer ifra, og «epoke», basert på en sammenhengende status markedet befant seg i over en lengre tid. Jeg tar opp igjen denne periodiseringen i kapittel 4 for å legge til en tredje gruppering jeg kaller «fase», som blir mer lokalisert til vestlige Afrika. I begge tilfellene fremstilles også forklaringen med en figur som demonstrerer tiden visuelt. Jeg mener selv at denne periodiseringen er noe jeg har basert på naturlige grunner, og derfor er den mer «oppdaget» heller enn «skapt». På denne måten blir det også enklere å forstå hvordan disse koloniene påvirkes av verdensmarkedet.

Oppsett

Denne oppgaven skal altså ta for seg utvinninger av diamanter i Gullkysten som et hovedtema, og bruker andre temaer relatert til Gullkysten og diamanter til å bedre belyse konteksten til Gullkysten. De tidligere nevnte problemstillingene brukes for å bedre klargjøre konteksten utvinningene fant sted i.

For å kunne forklare hvordan det internasjonale diamantmarkedet påvirker Gullkysten må naturligvis historien til dette markedet forklares. Det gjøres i Kapittel 2, med spesielt fokus på Sør-Afrika. For å best redegjøre for hvilke implikasjoner denne strukturen fikk for Gullkysten er det nødvendig å se på ikke bare hvordan det så ut når utvinningene startet i Gullkysten, men også hvordan selve systemet ble gradvis etablert fra 1869. Kapittelet vil derfor berette diamantenes naturlige egenskaper, før det tar for seg utviklingsforløpet.

Kapittel 3 tar for seg hvordan de to områdene, Gullkysten og Sierra Leone, ble kolonisert, med hovedfokus på det som skulle være den regjerende administrasjonen innen 1919, og fremveksten av administrasjonen. I forhold til hovedspørsmålet er målet her å kunne forstå den lokale situasjonen, og bakgrunnen som diamantutvinningen i landene måtte håndtere. Derfor fremstilles det også en dypere forklaring av hvordan selve administrasjonen i Gullkysten fungerte, og hva som er relevant for strukturen. Dessuten er det nødvendig å forklare hvilke relevans gruvevirksomhet har hatt for de to koloniene før de første funnene av diamanter og hvilken funksjon de to koloniene hadde for det Britiske imperiet.

Siden både det globale miljøet, og det lokale miljøet er forklart, er det nå mulig å bruke Kapittel 4 for å gå dypere inn i hendelsesforløpet på vestkysten av Afrika. Dette kapittelet ser

altså mer på hovedspørsmålet om hvilke utfordringer som var til stede for bedriftene i Gullkysten 1919-1929. Kapittelet går deretter inn på utviklingene som skjedde i Sierra Leone, hvor en av bedriftene som etablerte seg i Gullkysten deretter ekspanderte og startet nye utvinninger. Dessuten vil dette kapittelet ta frem tematikk fra kapittel 2 for å bedre demonstrere hvordan de ytre kreftene innen det globale kartellet også påvirket vestlige Afrika.

For å gi et dypere innblikk i konsekvensene av gruvevirksomheten er det også relevant å se på hvordan den lokale befolkningen ble påvirket. Det siste kapittelet skal derfor ta for seg hvilke konsekvenser utvinningene fikk for dem. Dette gir oppgaven et innblikk i historien nedenfra, i motsetning til de fleste andre tekster som tar for seg gruvevirksomheter i koloniserte land pleier å gjøre. I dette tilfellet er også høvdinger sett på som del av den «lavere befolkningen», i og med at de fremstår som en slags høyere representant for urbefolkningen. Siden utvinningen først og fremst fant sted i Akim Abuakwa er det satt ekstra fokus på det kongedømmet. Dette gir også anledning til å trekke frem en av Gullkystens mest kjente høvdinger, Kong Ofori Atta I. som var en viktig aktør innenfor forløpet i Gullkysten generelt. Siden dette var en periode under kolonialisme er det ofte slik at lokalfolket har lite evne til å påvirke situasjonen, men heller blir påvirket. Kapittelet tar også for seg hvordan området ble påvirket av diamantgruver, både direkte med hvilke arbeidsforhold som var til stede, og mer indirekte som hvordan folkevekst endret området.

Helt til slutt skal informasjon samlet i alle de forskjellige kapitlene brukes i konklusjonskapittelet. Dette kapittelet tar for seg alt som har tidligere blitt diskutert i avhandlingen, og gjør et forsøk på å løfte diskusjonen litt høyere. Konklusjonen går også inn på hva som fortsatt er nødvendig å forskes på innen dette temaet.

2 Historien til diamanter, og fremveksten av et internasjonalt kartell

Diamanter, på tross av deres vakre utseende, har vært grunnlaget til en lang historie som er alt annet enn vakker. Over tiden utviklet gruvebedriftene seg til et kartell som hadde total kontroll over nesten hele verdensmarkedet. For å se bedre på utviklingen i det vestlige Afrika er det nødvendig å bedre forstå denne strukturen, hvordan den så ut på 1920-tallet, og hvordan kartellet ble etablert. Dette kapitlet går derfor inn for å forklare de mest sentrale aspektene med denne komplekse strukturen. Først hva som er relevant å vite om diamanter basert på det rent fysiske, men også den kulturelle fremstillingen av diamanter i fortiden. Utvinningene startet i Kappkolonien (dagens Sør-Afrika), og det utviklet seg gradvis til et organ som bestod av de største produsentene som hadde inngått avtaler for å hindre konkurranse seg imellom, og derfor kunne øke alle deltagernes profitt, og stod for nesten all kontroll over diamanter omkring i verden. Det medførte også en komplisert utvikling, med en egen struktur som også må forklares nærmere. Markedets innflytelse brer seg for det meste igjennom dette kartellet som også blir mer og mer forsterket med tiden. Denne strukturen var godt etablert innen utvinningene i Gullkysten startet. Det viktigste blir derfor å forstå hvordan strukturen til kartellet så ut i tiden 1919 – 1939, når utvinningene starter i Gullkysten og deretter i Sierra Leone.

Diamanter har nemlig alltid hatt en viss form for magi og mystikk, som også videreføres til den moderne tiden som starter i 1869, da edelstenene ble gradvis mer kjente og tilgjengelig over hele verden. Hvor de antikke inderne sammenlignet diamantens evne til å reflektere lys med kongens evne til å underkaste andre,¹³ og de tidlige kristne sammenlignet dem med sjelens eller troens styrke,¹⁴ kan det se ut som gruvearbeiderne i den tidlige moderne tiden så det som en kilde på ubegrensede rikdommer, mens dagens mystikk rundt steinene ofte er relatert til romanse i form av gifteringer.

¹³ J. Ogden, *Diamonds: An Early History of the King of Gems*, Yale University, 2018, s. 5.

¹⁴ Ogden, s. 15

Diamantenes egenskaper og bruksområder

Diamanter er det hardeste materialet menneskeheten kjenner til, men kan slipes ned for å formes. Denne hardheten er basert på at alle karbon-atomene står så tett sammen som overhodet mulig, noe som gjør at diamanter er ypperlige til bruk i verktøy som drill, sag, eller annet. Tross diamantenes hardhet kan de likevel ikke brukes til støt-verktøy som hammere, siden de ikke er uknuselige. Tettheten deres gjør nemlig diamanter mindre fleksible enn andre materialer, slik at et kraftig støt kan skape en knekk i molekylstrukturen, som gjør at den brister som glass. For å demonstrere: en slipt diamant kan skjære i en jernplate siden diamanten er hardere og stødigere, men jernplaten kan knuse diamanten ettersom jernet er fleksibelt nok til mikroskopiske bøyninger uten å ta skade.

Diamanter måles ofte i de 4 c'ene: carat, colour, clarity and cut. Karat¹⁵ er en vektenhet, og 1 kg er det samme som 5000 Karat. 1 pound er omtrent 2268 karat. Siden de fleste diamanter som blir funnet er under 1 karat, og få er over 5, viser det hvor små de virkelig er. Én cm³ utgjør bare 3,51 gram. Det vil si at for å utgjøre 1 kg trenger man nesten 3 kubikkmeter med diamant. Fargen kan også gi en viss verdi. En ren diamant er helt fargeløs, men det hender at små deler av andre stoffer finnes i steinen, som kan gi den et skimt av en rekke forskjellige farger, hvor de mest fargerike er mer ettertraktet. Clarity, eller renhet, handler om evnen til å reflektere lys. Dette avhenger av hvor godt slipt diamanten er.

«Cut», eller sliping, går ut på hvilken fasong og hvilken grad av kvalitet diamanten er slipt i. Dette er spesielt viktig for smykkediamanter, hvor fasongen ofte er viktig for å gi steinen den beste glansen.¹⁶ Så lenge en diamant er uslipt er det også mulig å identifisere opphavlandet til diamanten.¹⁷

Diamanter som brukes til å lage forskjellige former for verktøy kalles *industrielle diamanter* og var relativt lite brukt frem til oppfinnelsen av nye slipemaskiner omkring 1930. De nye maskinene gjorde det enklere å forme diamanter, og man kunne ta bruk av de mindre diamantene, også kalt borts, til produksjon av verktøy ved å blande diamantstøv med syntetisk harpiks.¹⁸ Bortsdiamanter ble tidligere behandlet som avfall,¹⁹ men ble brukbare til

¹⁵ På engelsk skiller det mellom Carat for vekt på diamant, og Karat for renheten til gull, men ikke på norsk.

¹⁶ Snl.no/diamant 8. mars 2021,

¹⁷ Van der Laan, s. 125

¹⁸ Financial Times, 5. nov 1936, iss.14891, *Consolidated African Selection Trust*.

¹⁹ Stefan Kanfer, *The Last Empire: De Beers, Diamonds, and the World*, 1993, s. 245

slike industrielle diamanter, for å skjære og drille glass, porselen, til inngraving, og i mekanikken i klokker og mer. En artikkel i *The Economist* viser til USAs import av slike industrielle diamanter. Artikkelen mener at helt klare tall ikke er tilgjengelige, men har kommet frem til at i 1929 importerte de 46 949 karat, som hadde det økt til 954 589 karat i 1935, og 1 166 094 karat i 1936.²⁰

De aller fleste diamanter har opphavet i en vulkan og er geologisk sett svært gamle. De eldste diamanter er tidfestet til en alder på over 2,6 milliarder år, og de yngste vulkanske funnene er minst 20 millioner år gamle.²¹ Denne vulkanske bergarten er vanligvis et stykke under bakken. De øverste områdene av diamantholdig jord kalles «gul jord», som er delvis forvitret av luft eller vann og kan lett utvinnes og knuses opp for hånd.²² Gul jord kan videre deles inn i hvilket miljø det befinner seg i, der fluvialavleiringer eller alluvial grus, jord utvunnet fra elver og annet vann, er den mest porøse. Dypere under bakken støtter man på «blå jord», som etter hvert ble kalt «kimberlitt». Dette er mye hardere og trenger bedre utstyr for å utvinnes effektivt. Eventuelt vil også dette forvitret etter en stund i åpen luft, og bli like håndterbart som gul jord.²³

Utvinningsmetoder

Diamanter har historisk sett blitt utvunnet gjennom flere forskjellige metoder, og utvinningsprosessene har vært avhengige av økonomi, beliggenhet og tidsperiode. De fleste områder hvor diamanter utvinnes kalles en «pit», som er et gruvehull som enten ble utgravd for å prospektere, undersøke om jorden var diamantholdig, eller til selve utvinningen av diamanter. All jord som ble gravd ut fra en slik pit ble vasket for å bedre finne verdifulle ressurser. Diamantene ble utvinnet på omtrent samme måten som gull, også etter koloniseringen, men med noen små forskjeller.

Hovedsakelig kan utvinningen av diamanter deles inn i tre metoder. Den grunnleggende metoden er for hånd utrustet med en spade eller hakke. Om graveren utvant ved et vann kunne de ta i bruk et fat hvor de samlet jord og brukte vannet til å skylle det vekk sakte.

²⁰ *The Economist*, 18. des, 1937, vol.129, iss.4921, *Diamonds*.

²¹ J.J. Gurney, *Fourth International Kimberlite Conference: Extended Abstract*, 1986, s. 1

²² Greenhalgh, s. 16

²³ Erik Sandberg, *Diamanter: myter, magi, og virkelighet*, 1981, s. 26, 56, 74.

Dermed gjenstod bare tyngre gjenstander, og diamanter eller andre mineraler eller edelstener ble plukket ut for hånd. Det var hovedmetoden da diamanter først ble oppdaget i Kappkolonien. Den andre metoden bestod av en rekke forskjellige manuelle maskiner som kan kalles systematisert metode. En av maskinene arbeiderne brukte til vaskingen var «rockers», som bestod av to slags siler plassert over en beholder som samler opp det som er smått nok til å gå gjennom begge silene. En slik rocker var på følgende mål: 40 tommer lang, 20 tommer brei, og 30 tommer høy (101 cm x 50,8 cm x 76 cm). To arbeidere bevegde silene frem og tilbake mens en arbeider la jorden fra graven på toppen og en fjerde helte på vann. Dette fjernet jord og annet oppløselig materiale. Det gjenstående ble deretter puttet i en «jig», en slags kran som senket restene ned i vann og gjorde ristende bevegelser som fikk de mindre materialene til å falle ned fra den øvre silen. Det som gjenstod var steiner og lignende materialer som dermed ble sortert etter størrelse, og diamanter kunne da plukkes ut for hånd. Den tredje metoden var et mer utviklet industrilegg som automatisk vasket den utgravde jorden på en lignende måte som den forklart ovenfor. Jorden ble fraktet på belter til anlegget, og gikk gjennom alle prosessene av seg selv. Anlegget kunne behandle både grus og leire. Slikt var naturligvis dyrt og ble ikke satt opp før en bedrift hadde fått en bekreftelse på at jorden var diamantholdig nok til at det ville lønne seg. Det var dessuten ikke mulig å gjøre det i områder med små skjerp.²⁴ Et lignende industrilegg var kalt en «dredge». Disse var en slags flytende maskin som trakk opp jord fra under vannet. Jorden kunne deretter vaskes for å plukke ut diamanter.

Forhistorien til diamanter

Lenge var alle diamanter funnet i India, og de var derfor svært sjeldne i resten av verden. Men også de gamle romerne kjente til diamanter hvertfall innen det første århundret e.kr, og kalte dem *adamas*, som kommer ifra gresk og betyr «uovervinnelig», grunnet mineralets hardhet.²⁵ Selv om diamanter fant veien til Europa var det i relativt liten andel, og de måtte importeres slipt. Hvilken metode inderne brukte var så lite kjent at på 1800-tallet teoretiserte historikere om at diamanter pleide å finnes i naturlig slipt tilstand i India, det

²⁴ E.D. Candlish, Diamond Recovery from Gravels and Clays in Gold Coast Colony, *The Mining Magazine*, vol XLIV, no 6, London, 15. Juni 1931, s. 333-337.

²⁵ Basert på: Ogden, s. 1; Sandberg, s. 13

virker usannsynlig.²⁶ Den slipemetoden vi kjenner til i dag stammer fra 1300-tallet i Venezia, da noen fant opp en metode å slipe diamanter ved å bruke andre diamanter.²⁷ Den første kjente omtalen av en konge i Europa med et diamantsmykke var Frankrikes Karl V. omkring 1380.²⁸

I 1725 ble det gjort diamantfunn i Tejuco, Brasil, som senere ble omdøpt til Diamantina. Funnene ble offentliggjort først i Portugal i 1729, og diamantområdene ble det følgende året erklært det portugisiske kongehusets eiendom. Stadig nye kilder av de dyrebare steinene ble oppdaget omkring i Brasil, og fra 1730-1735 sank prisene til omtrent $\frac{1}{4}$, noe som svekket Indias salgsposisjon. Slik tok Brasil over rollen som verdens største produsent av diamanter og skulle bevare den posisjonen i over 130 år.²⁹

Det var ikke før i 1866 et nytt viktig funn ble gjort utenom Brasil. En 15-åring i Kappkolonien (dagens Sør-Afrika) fant en 21-karatsstein ved sørbredden i Oranjeelva, nær Hopetown. Funnet ble offentliggjort 10. april 1867, og diamanten ble kjent som «*Eureka*». Dette vakte likevel ikke mye oppsikt før et nytt funn fant sted i mars 1869, også i området rundt Hopetown. En gjeter fra griquasfolket var på vandring gjennom Zandfonteingården og fant tilfeldigvis en stein på over 80 karat som snart ble kjent som «*Star of South Africa*». Før slutten av året opplevde kolonien historiens første diamantrøsj, og innen 1870 var folk kommet fra over hele verden til elvene i området for å grave etter diamanter, spesielt området Klip Drift, senere kalt Barkly. Denne nye gruvefeberen skulle med tiden utvikle seg til en gigantisk industri som påvirket hele verdens diamantmarked og med årene slås sammen til et organ som kontrollerte mesteparten av utvinningen.³⁰

Kart 2.1: Diamantfunn i Kappkolonien 1870 viser områdene disse første funnene ble gjort omkring.

²⁶ Sandberg, s. 14

²⁷ <https://www.nhm.uio.no/fakta/geologi/mineraler-krystaller/edelsteiner/diamant/> Diamant, 17. feb 2010.

²⁸ Basert på: Ogden, s. 96; Sandberg, s. 40.

²⁹ Basert på: D.P, Svisero, "Distribution and Origin of Diamonds in Brazil: An Overview", *Journal of Geodynamics*, Vol 20, iss. 4, Dec 1995, s. 493-494; Sandberg, s. 54-55.

³⁰ Sandberg, s. 68-69

Kart 2.1: Diamantfunn i Kappkolonien, 1870. Hentet fra Sandberg, s. 68
Rødt = diamantutvinning

Diamantkartellet

Ved starten av diamanttrøsjet i Kappkolonien i 1869 var utvinningene i stor grad desentralisert, det vil si at det fantes ingen stor aktør som hadde kontroll over mesteparten av arbeidet. Enkelte skjerpeiere ansatte naturligvis arbeidere til å gjøre utgravingen for dem, men enkeltpersoner kunne jobbe for seg selv og likevel ha håp om å få gode fortjenester. Dette endrer seg gradvis, spesielt med årene 1875, 1885 og 1888, som gjorde industrien vanskeligere for mindre aktører og til slutt endte i sammenslåing som gjorde at nesten alle utvinningene i kolonien ble forbundet med en bedrift, en form for kartell.

For å bedre demonstrere endringene i markedet kan historien periodiseres. Det mest grunnleggende med henhold til historien blir da hvor flesteparten av diamantene ble utvunnet. Til det vil uttrykket «periode» brukes. Tiden diskutert i starten av kapittelet kan

deles inn i den indiske perioden og den brasilianske perioden. Det betyr også at diamantgruvene i 1869 ble starten på en egen ny periode, nemlig den afrikanske perioden. Siden oppgaven skal gå i grundigere detalj på den afrikanske perioden bør også denne deles inn grundigere. Til dette formålet brukes epoke, hvor hvert epokeskifte markeres med et viktig skifte i diamantmarkedet på verdensskala. Det vil si at hver epoke ender med en drastisk endring i hvem som er den største aktøren i markedet. Hver epoke har derfor forskjellige forhold, og må vurderes som separate forløp med forskjellige opphav og statuser. Den afrikanske periodens første epoke kjennetegnes med en rekke nykommere som ofte ikke hadde erfaring med gruver og drev små utvinninger for seg selv. Gradvis ble gruveeierne større og til slutt sammenslått, noe som gjorde konkurranse mindre utbredt i markedet og dermed endret hele verdens diamantvirksomhet. Sammenslåingen av eierskapet over de største diamantgruvene førte altså til en form for kartellvirksomhet, som var hovedaspektet med den andre epoken. Når denne kontrollen endte, ledet det til den tredje epoken hvor en ny konkurrent utfordret det etablerte systemet. Utvinningene i Gullkysten startet under denne epoken. Etter striden var over viste den fjerde epoken at det igjen var en viss nødvendighet for å begrense utvinningene. Dette var også tiden Sierra Leone startet sine utvinninger. Siden bare disse fire epokene er relevant for denne teksten er tiden etter forklart i mye mindre detalj.

Denne utviklingen kan demonstreres med tabell 2.1 under.

Tabell 2.1: Diamantmarkedets historie							
Periode	Indisk Periode ??-1725	Brasiliansk Periode 1725 - 1869	Afrikansk Periode 1869 - Nåtid				
Epoke			Kartellets start 1869 – 1888	Stabilt styre 1888 – 1907	Kartellkonflikt 1907 – 1929	Falsk depresjon 1929 – 1940	Senere 1940 – ????

Tross markedets stadige endringer er det et aspekt som er viktig gjennom hele den afrikanske perioden, byen Kimberley, som først var kjent som «New Rush». Denne byen ligger ved den østlige grensen av området som i dag er del av provinsen Noord-Kaap. Ikke lenge etter utvinningene av diamanter startet omkring Barkly flyttet nemlig røsjet seg litt sør-østover. I starten var det et relativt lite sted hvor de fleste av gruvearbeiderne bodde i telt for å utvinne gruvene Dutoitspan, Bulfontein, De Beers og Big Hole (bedre kjent som Kimberley). Alle disse gruvene lå i en omkrets på under 4 kilometer. De Beers var opprinnelig

en gård eid av to brødre, men omkring mai 1871 ble det kjent at jorden deres var diamantholdig, og fem måneder senere solgte de landet. Diamanter i Kimberleygruven ble først oppdaget ved tilfeldighet da en arbeidsgiver prøvde å bli kvitt en full og brysom mann ved å gi ham et umulig oppdrag og ble neste dag møtt av mannen som hadde hendene fulle av diamanter. Gruveskjerpene var begrenset til et kvadrat på omtrent 9 meter i lengde og bredde, uten grense på dybden. Gruven ble senere opphavet til navnet på byen som etter hvert skulle omfatte alle disse gruvene.³¹ For enkelhets skyld blir uttrykket «Kimberley» brukt her om hele det området. Dutoitspan, ga også navn til en egen by, men ble etter hvert forent med byen Kimberley, og senere omdøpt til dagens Beaconsfield.³²

Kart 2.2 i vedlegget viser et nærmere bilde av byen Kimberley, og gruvene i området

Byen Kimberley ble det viktigste senteret for diamantutvinning, og så opphavet til blant andre de to viktigste personlighetene: Cecil Rhodes med bedriften De Beers Mines, og Barney (Barnato) Isaacs, ledsaget av den eldre broren Harry, med bedriften Barnato Bros (Barney var den viktigste aktøren av brødrene). Både Rhodes og Barnato var menn født i England på starten av 1850-tallet, av relativt enkle økonomiske kår, som dro til Kappkolonien for å lete etter diamanter i starten av 1870-tallet, og som hadde liten gevinst de første årene. Imidlertid satte begge seg også et mål om å slå sammen gruvene til en mer sentralisert form som dermed kunne gi bedre kontroll over markedet. Begge skulle de etter hvert bli blant byens mest innflytelsesrike personligheter. Likhetene kan se slående ut, men historikere fokuserer gjerne heller på de interne forskjellene som var større. Barnatos motivasjon handlet visstnok om å vise hva han var god for, mens Rhodes hadde større ambisjoner om å bruke en posisjon som diamantgigant til å utvide Storbritannias imperium i det han så på som et usivilisert «mørkt kontinent»,³³ og der Barney Barnato var mer vågal viste Rhodes seg å være mer kalkulerende.

Dyrkning av et diamantdomene 1869 – 1888

I et fritt marked må forskjellige aktører konkurrere mellom hverandre for salget, men det var ikke like enkelt med diamanter som de fleste andre råvarer. Gruvebedriftene hadde ikke like

³¹ Sandberg, s. 69-72

³² Kanfer, s. 190

³³ Kanfer, s. 64-65

mye kontroll over mengden, størrelsen eller kvaliteten på diamantene de utvant. Bare innenfor Kimberleygruven eksisterte det 430 skjerp i 1874, fordelt på omtrent 1600 bedrifter.³⁴ En så stor andel selskap skapte videre ustabilitet i prisene. Bare i årene 1872-74 produserte Sør-Afrika over 1 million karat av diamanter.³⁵ Innen 1876 hadde allerede de store gevinstene i Kimberley begynt å stagnere. Grunnet store mengder diamanter hadde prisene styrtet mens stadige ulykker økte prisen på arbeidskraft. Dessuten støtته Kimberleygruven det året på «blå jord», som gjorde gravingen mye vanskeligere, og mer kostbart utstyr måtte introduseres.³⁶ Dette ledet til at en del av de mindre gruveeierne som ikke hadde de nødvendige ressursene mistet troen på sine små skjerp. Både Rhodes og Barnato brødrene (som nettopp hadde stiftet Barnato Bros.) forutså at denne blå jorden skulle være mer diamantholdig enn den gule og tok derfor sjansen på å kjøpe opp skjerp fra de mindre eierne.³⁷

Cecil Rhodes var bare 26 år da han stiftet sin bedrift De Beers Mines, 1. april 1880. Navnet hentet han fra gruven De Beers, hvor han allerede hadde gjort gevinster siden 1873,³⁸ og innen stiftelsen eide han allerede store deler av gruven. I et brev datert 16. mai 1880 reflekterte han over den hurtige økningen av diamantvirksomheten, og påstod at diamantgruvene i byen Kimberley hadde blitt det rikeste lokalsamfunnet i verden, i forhold til størrelsen.³⁹ Rhodes fortsatte de neste årene å kjøpe opp skjerp i bytte mot aksjer i De Beers. Innen 1886 var aksjekapitalen på selskapet på £2,5million.⁴⁰ Finansieringen ble håndtert av diamanthandleren Alfred Beit, og strategien deres kan eksemplifiseres med deres apokryfe første møte omkring 1879:⁴¹ Rhodes var på vei hjem en kveld, så at lyset på Beits kontor enda var på og bestemte seg for å besøke ham.

‘Do you never take a rest?’ ‘Not often,’ Alfred replied.

‘Well, what’s your game?’

Beit was succinct: ‘I intend to control the whole diamond output before I am much older.’

³⁴ Sandberg, s. 74

³⁵ Sandberg, s. 75

³⁶ Kanfer, s. 63-64

³⁷ Sandberg, s. 76-77, 80.

³⁸ Kanfer, s. 70

³⁹ Fébé van Niekerk, *The History of the Kimberley Public Library*, sept 1990, University of Orange Free State, S. 67

⁴⁰ Sandberg, s. 76

⁴¹ Henning, Albrecht, *Alfred Beit: The Hamburg Diamond King*, Hamburgische Wissenschaftliche Stiftung, 1907, s. 48

‘That’s funny, I have made up my mind to do the same; we had better
join hands.’⁴²

Virksomheten ble også gradvis mindre menneskevennlig ovenfor arbeiderne. I juli 1876 prøvde arbeidsgivere å halvere lønningen til gruvearbeidere, som resulterte i at 4000 arbeidere gikk fra jobben og ikke kom tilbake før de fikk samme lønning som før.⁴³ Verre ble det etter at Barnatobrødrene ble rike og berømte omkring 1880, noe som førte til misunnelse. Enkelte (Rhodes, blant andre) fant det mistenksomt at akkurat Barnatoskjerpene stadig var kilden til de beste diamantene. Selv om det var kjent at mange av diamantene i byen var stjålet, utviklet Barnatobrødrenes suksess seg til rykter om tyveri.⁴⁴ Rhodes mente i 1882 at de svarte arbeiderne burde være innelåst når de ikke arbeidet. Det ble ikke nødvendig ved innførelsen av en ny lov i 1883, som lot gruveeiere undersøke alle arbeiderne hver dag (men Rhodes innførte det likevel senere). Mange arbeidere ble tvunget til å arbeide nakne, og enkelte fikk til og med avføringen undersøkt i tilfelle de hadde svelget diamanter. De nye tiltakene ledet arbeiderne til å streike i april 1884. Under en streikemarsj gjennom flere av gruvene ble seks streikende skutt,⁴⁵ til tross for at ryktene om tyveri aldri ble bevist. Streikene opphørte i starten av mai.⁴⁶

1885 ble nok et hardt år for diamantvirksomhetene i Kimberley. Den hurtige økningen av diamanter på markedet hadde igjen fått prisene til å stupe, som denne gangen medførte en økonomisk krise som rammet hele diamantvirksomheten. Blant annet mistet mange arbeidere jobben, handelsmenn gikk konkurs og forretningsmenn tok selvmord. Men der mange så en krise, så de to konkurrentene nok en gang muligheter. Rhodes fikk i 1886 tillatelse av et medlem av Cape Parlament til å holde et møte med andre eiere av skjerp på De Beersgruven for å kunne slå sammen bedriftene. Under møtet utvekslet de forskjellige eierne aksjer, slik at alle gruvene var felles eierskap mellom dem, og de var dermed ikke lengre i konkurranse. Innen mai 1887 hadde Rhodes også kjøpt opp alle konkurrerende bedrifter i gruven De Beers.⁴⁷ Barnato tok muligheten til å kjøpe opp aksjer i de andre tre store bedriftene i Kimberleygruven og hadde snart kontroll over The Standard og etter hvert

⁴² Kanfer s. 88

⁴³ Janine Roberts, *Glitter & Greed: The Secret World of the Diamond Empire*, 2003, s. 20.

⁴⁴ Kanfer, s. 91, 98-99

⁴⁵ Basert på: Kanfer, s. 100-101; Roberts, s. 20-21.

⁴⁶ The Times, 3. mai 1884, iss. 31124, *Latest Intelligence, The Rioting at Kimberley*.

⁴⁷ Davenport, s. 129

The Central, som gjorde ham til den største eieren i Kimberleygruven. I juli 1887 feiret Barnato sammenslåing av de tre ved å sprengte dynamitt rundt Kimberleygruven, som fikk en del innbyggere til å tro at byen var under invasjon.⁴⁸ Tross Barnatos feiring hadde han ikke nok aksjer i La Compagnie française des Mines du Cap, bedre kjent som The French. Feiret han for tidlig, mon tro? Kart 2.3 i vedlegget viser et kart over de forskjellige bedriftene i Kimberleygruven i 1883.

De to magnatene hadde nå eliminert de fleste andre konkurrentene og hadde nesten total kontroll over hver sin gruve. Det eneste som gjenstod var et siste oppgjør dem imellom for å avgjøre hvem som skulle stå for den siste sammenslåingen. Til det formålet fikk Rhodes gjennom Beit et møte med Lord Nathan Rothschild, en svært kjent investor.⁴⁹ Rothschild ga ham et lån på £1million, som han brukte august 1887 til å sette et bud på de 20 % aksjene i The French Barnato ikke enda eide. Barnato visste at Rhodes' penger var lånte, og han var derfor selvsikker på sine egne finansielle evner, og han bydde høyere på de resterende aksjene. Rhodes foreslo en avtale for å gjøre det lettere for dem begge, som Barnato godtok. Rhodes kjøpte de resterende 80 % av The French, og solgte aksjene videre til The Central, som var eid av Barnato, i bytte mot 70 000 aksjer i Central som utgjorde 20 %. Dermed eide de begge The French indirekte gjennom The Central, hvor Barnatos indirekte eie var fortsatt større, i tillegg til at han stadig hadde 20 % direkte eierskap.⁵⁰ Rhodes hadde en lengre plan, og etter avtalen begynte han i februar 1888 å kjøpe de resterende aksjene til Central for £14 som drev aksjeprisen opp. Rhodes økte salg av rådiamanter for å senke markedsprisen, og Barnato gjorde det samme for å ikke miste kunder. Mens diamantprisene sank, økte paradoksalt aksjeprisene på Central, og aksjer som egentlig utgjorde Barnatos kontrollerende mengde ble solgt til Rhodes. Innen mars var prisen økt til £40, og Rhodes eide 3/5 av Central, som også betyr at det indirekte eierskapet over French var overført til Rhodes.⁵¹ Likevel hevder Davenport at fremstillingen av dette som en strid er ukorrekt, og det var faktisk en avtale mellom Rhodes og Barnato for å beseire Baring-Gould.⁵²

Figur 2.1 under forklarer endringen på eierskapet over 1888 i tre steg: 1; oppkjøp av The

⁴⁸ Basert på: Kanfer s. 105-107; Sandberg, s. 80.

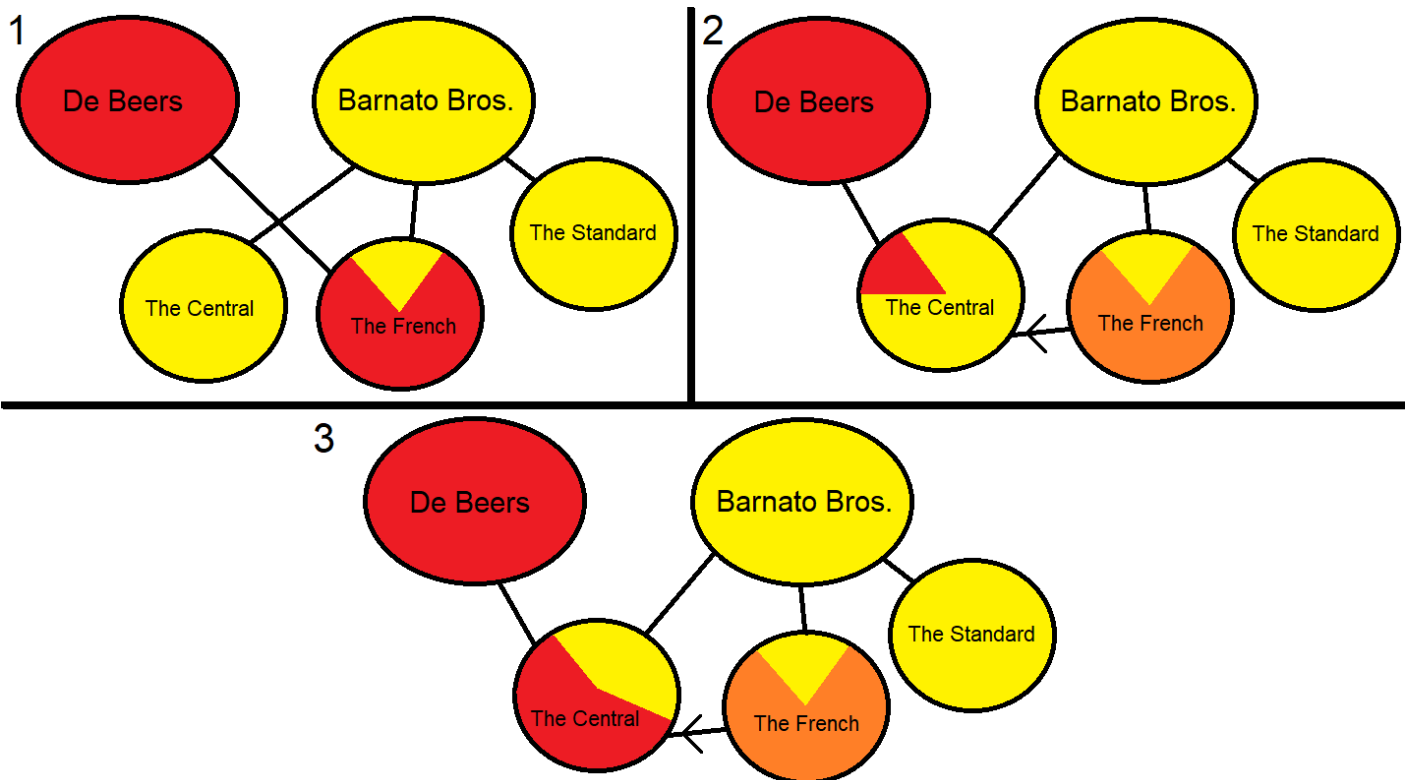
⁴⁹ Sandberg, s. 80

⁵⁰ Davenport, s. 130

⁵¹ Basert på: Kanfer, s. 113-115; Sandberg, s. 80.

⁵² Davenport, s. 131

French, 2; byttehandelen angående The Central, og 3; oppkjøp av The Central. Rødt er Rhodes eierskap, gult er Barnatos, og oransje er det indirekte eierskapet.

Figur 2.1: Handelsforløpet i februar-mars 1888.

En morgen holdt de to magnatene et møte for å komme til enighet. Rhodes mål var å få kontroll over Central, og bruke de sammenslåtte bedriftene til å utvide infrastruktur og kolonisere de nordlige områdene. Barnato nektet lenge og diskusjonen fortsatte i 18 timer, til omkring klokka 4 på natten da Barnato kapitulerte, og gikk med på å selge Central til Rhodes.⁵³ Sandberg mener derimot at disse forhandlingene bare varte i 2 timer.⁵⁴ 13. mars ble Central og De Beers sammenslått til den «nye» bedriften *De Beers Consolidated Mines*, som derfor bare var en videreføring av den første. Dette markerer et vendepunkt for markedet og Rhodes selv, hvor markedsentralisering nå var virkelighet, og tilsynelatende var det ingen flere som kunne stå i Rhodes' vei. Han var selvsikker på at ingen annen diamantbedrift kunne beseire ham nå.⁵⁵

Dermed var konkurransen om å slå sammen diamantvirksomhetene over og Cecil Rhodes gikk av med seieren med bedriften De Beers. Siden de viktigste konkurrentene til bedriften

⁵³ Basert på: M.F. Shore, "Cecil Rhodes and the Ego Ideal", *The Journal of Interdisciplinary History*, Vol 10, no.2, autumn 1979, s. 264; Kanfer, s. 116.

⁵⁴ Sandberg, s. 80.

⁵⁵ Kanfer s. 117-118.

nå var utmanøvrert eller konsolidert, fikk De Beers også evne til å begrense hvor mange diamanter som ble produsert, noe som resulterte i at selskapet kunne manipulere prisen. Dette aspektet går for det meste igjen i resten av tiden oppgaven tar for seg. Den kommende tiden ble intet mindre enn en gullalder for Rhodes, og det eneste som kunne true De Beers' videre eksistens var nye diamantfunn utenfor deres landområder. Basert på de varierende prisene kan det også se ut som om monopolisering av diamantgruvene var uunngåelig, men det har blitt spekulert at hurtigheten kom av en blanding av Rhodes' visjon og hensynsløse markedsføring, Beits finansielle geni og Barnatos streetsmarts.⁵⁶

Stabilt styre 1888 – 1907

Rhodes brukte sin nye *romerske fred* som den mest innflytelsesrike bedriften i diamantbransjen til å utvide sine videre ambisjoner. Han startet med å bruke en del av budsjettet til den nye bedriften til å finansiere prosjekt utenom diamantutvinning. Blant annet opprettelsen av en privat hær for å utvide innflytelsen over afrikanske stammer som bodde utenom Kappkolonien. Med andre ord gikk Rhodes allerede inn for å virkeliggjøre sine mål om videre kolonisering. Aksjeeiere i The Central saksøkte Rhodes med grunnlag av at budsjettet skulle brukes til formål som ikke angikk bedriften, og argumenterte at bedriften snart ville være ansvarlig overfor ingen, og være den mektigste bedriften i verden siden East India Company. Rhodes tapte den rettsaken, men svarte med å oppløse sine andeler av Central 29. januar 1889, og brukte pengene i juli til å kjøpe opp de resterende aksjene, som ga ham full kontroll over bedriften.⁵⁷ Rhodes fortsatte å kjøpe opp konkurrerende bedrifter innenfor Sør-Afrika. Wesselton Mine, som ble kjøpt i desember 1891,⁵⁸ skal ha vært den siste store. Dutoitspan og Bullfontein ble også kjøpt opp i 1899.⁵⁹ De få utfordringene Rhodes møtte var altså ikke nok til å stoppe ham.

Rhodes, med sine mål om brittisk innflytelse var også allerede godt kjent for nedverdiggende meninger om den afrikanske befolkningen. Som medlem av Kimberley parlamentet uttalte han blant annet at befolkningen var «rent barbariske», og måtte behandles som barn, og at det var en nødvendighet med rasemessig classeskille. Da parlamentet allerede i 1889

⁵⁶ Davenport, s. 248

⁵⁷ Kanfer, s. 118-119

⁵⁸ Kanfer, s. 125

⁵⁹ Sandberg, s. 81

innførte en ny lovgivning som forbød afrikanere fra å gjøre gruvearbeid uten tilsyn av en hvit mann, var naturligvis Rhodes fornøyd med det tiltaket, som ble starten på apartheid i kolonien. Etter at han ble statsminister i kolonien i 1890 fortsatte han også slike tiltak.⁶⁰

Også selve markedsføringen av diamanter gikk igjennom en viss sammenslåing på denne tiden. Det fantes lenge noen få store diamanthandlere, spesielt fem som var de aller største, og flesteparten hadde kontor i London. Blant de fem hadde tre, Werner, Beit & Co, Mosenthal Sons & Co og Barney Barnato & Co, også styremedlemmer innen De Beers. Allerede i september 1889 inngikk de en avtale med Rhodes om en tre-måneders begrensning på både produksjon og salg av diamanter, slik at prisene kunne øke. Journalisten Davenport, med historisk utdanning, mener dette var det første tilfellet av en slik avtale mellom handelsorganet og produksjonsorganet til diamantmarkedet. En ny avtale ble deretter inngått i februar. Dette ble snart en vane, og i 1893 gikk de tre, så vel som 7 andre diamanthandlere sammen og stiftet London Diamond Syndicate, også kjent som «Syndikatet».⁶¹ I grunn utførte handelsbedriftene i enighet det samme som Rhodes utførte i konkurranse. Colin Newbury mente allerede i 1987 at dette diamantsyndikatet har vært mer hemmeligholdt enn selve produsentene, som har vært subjektet for mesteparten av undersøkelsene omkring Kartellet. Det har derfor vært lite undersøkelse på Syndikatets dokumenter.⁶² Dette kan også forklare hvorfor Davenport ser ut til å være den første forfatteren som gir detaljer om hvordan denne sammenslåingen utviklet seg, mens for eksempel Sandberg bare kunne si at Syndikatet eksisterte «hvertfall innen 1893».

De Beers' kontroll over diamantmarkedet var altså nesten ubestridt. Allerede i 1896 uttrykte Rhodes at det eneste problemet industrien nå stod ovenfor var at den begynte å bli uinteressant etter hvor godt det fungerte.⁶³ Allerede innen 1900 stod Kartellet for omtrent 90 % av hele verdens produksjon av rådiamanter.⁶⁴ For å sikre sin posisjon hadde Kartellet også som tendens å innlemme nye diamantgruvebedrifter i sin sfære. Medlemskap i dette kartellet var lønnsomt fordi det betydde stødige inntekter uten store konkurranser.⁶⁵

⁶⁰ Basert på: Kanfer, s. 126, 129-130; Roberts, s. 21.

⁶¹ Basert på: Sandberg, s. 82; J. Davenport, s. 222-223

⁶² C. Newbury, «The Origins and Function of the London Diamond Syndicate, 1889-1914», *Buisness History*, Vol.29, Iss.1, 28. jul, 2006, s. 5

⁶³ Davenport, s. 224

⁶⁴ Sandberg, s. 81

⁶⁵ J. Knight, H. Stevenson "The Williamson Diamond Mine, De Beers, and the colonial office: a case study of the quest for control", *The Journal of Modern African Studies*, 1986, Vol 24, no 3, s. 423

Dermed skulle strukturen som ble etablert på denne tiden også påvirke andre områder utenom Sør-Afrika. I en del kolonier hvor diamanter ble funnet ble det etablert et enkelt gruveselskap som stod for all utvinningen av diamanter, altså et nasjonalt monopol. Dette skjedde for eksempel i Sierra Leone og Belgisk Kongo.⁶⁶

Denne epoken viser hvordan diamantkartellets maktposisjon ikke bare stod for å holde priser oppe gjennom markedsbegrensning, men også at det fungerte som en katalysator til videre utvidelser av koloniseringer, og starten på offentlig raseskille. Med andre ord hadde Rhodes opprettet total markeds kontroll, eller kartellvirksomhet. Den posisjonen ga ham evner til å utfolde seg og sin innflytelse over mye mer enn bare gruveindustrien. En maktposisjon som vedvarte også etter Rhodes død allerede i 1902, og kartellet han stiftet fortsatte å ha kontroll over nesten all utvinning av diamanter i verden, inntil videre.

Kartellkonflikt 1907 – 1929

Innen første verdenskrig brøt ut var både Barnato, Rhodes og Beit død. Dette skapte et slags tomrom hvor diamantkartellet fortsatt dominerte over både produksjon og salg, men manglet en ledende figur med evner til å ta risikoer for å videre utvide innflytelsen. Kartellet hadde fortsatt kontroll over store deler av markedet, og de viktige bedriftene var etter krigen De Beers som produserte 51 % av steinene til kartellet, South West Africa (21 %), Premier Mines (18 %) og Jagersfontein (10 %).⁶⁷ Men fullstendig kontroll eksisterte ikke, og tross maktposisjonen de satt på hadde de begynt å møte en ny trussel som søkte å erstatte dem med et nytt regime. Under første verdenskrig hadde Syndikatet satt ned prisene for å øke salget, noe som klargjorde scenen for fremtreden av en misfornøyd bedriftseier. Ernest Oppenheimer, overhode i Anglo American Corporation, og investor i Premier Mines mente syndikatet hadde vist unødvendig svakhet, og skulle etter hvert bevise at det fortsatt eksisterte ambisiøse magnater i diamantindustrien.⁶⁸ Overgangen til denne epoken er ikke helt klar, og Oppenheimers fremgang og opposisjon til syndikatet startet lenge før krigen, med stadig skifte om han var alliert med dem eller ikke.

⁶⁶ Greenhalgh, s. 23

⁶⁷ Kanfer, s. 213

⁶⁸ Kanfer, s. 213-214

Ernest Oppenheimer var født i en familie tett forbundet med De Beers og andre diamantbedrifter. Derfor ble han allerede som 22-åring lokalt overhode for Dunkelsbuhlers kontor i Kimberley.⁶⁹ I denne posisjonen fikk han høre om Thomas Cullinan som i 1902 påstod at han gjorde nye diamantfunn, og søkte etter investorer. De Beers' formann Francis Oats anklaget Cullinan for bedrageri og ignorerte saken. Oppenheimer kom i kontakt med mannen, og etter undersøkelser bestemte han seg for å investere i funnet og 1. desember det året ble «Premier Mine» stiftet.⁷⁰ I tillegg brukte Oppenheimer sin posisjon i Dunkelsbuhler til å kjøpe opp steinene utvunnet på Premiergruven.⁷¹ Allerede i august 1903 opprettet Cullinan et eget salgssapparat i London.⁷² Fra den dagen av hadde ikke De Beers lenger monopol på markedet. Premier fant 26. januar 1905 en diamant som satte ny verdensrekord i størrelse,⁷³ på over 3000 karat, og ble kalt «Cullinandiamanten». De fleste av De Beers' styremedlem, inkludert direktøren Francis Oats, var likevel ikke bekymret for konkurransen. Det endret seg i 1907, da Premier på bare et år produserte 1.9 million karat, mens De Beers og deres assosierte bedrifter produserte 2 million.⁷⁴

Rivaliseringen mellom den voksende bedriften, og det etablerte syndikatet tok en demper den høsten, da en økonomisk krise tvang dem til å samarbeide for å hindre at prisene på diamanter styrte.⁷⁵ Under en seks-måneders avtale skulle begge begrense diamantsalget for å øke begges profitt, og holde prisene oppe.⁷⁶ De Beers skulle også kjøpe 30 % av diamantene sine fra Premier. Krisen viste seg tydelig i New York, en av de viktigste byene for diamantsalg. 19. januar – 22. februar 1908 lå salget på under \$400 000, mens det forrige året så over \$4,5 million.⁷⁷ Før avtalen utløp hadde Premier klart å stå for 57 % av salget på diamantmarkedet, og i mai nektet de å utvide avtalen med De Beers.⁷⁸ Direktøren Oats uttrykte i desember at De Beers hadde uendelige ressurser av diamanter med bedre kvalitet enn Premier, og de skulle ikke sløses på konkurranse med Premier. Diamantene de besatte

⁶⁹ Basert på: Kanfer, s. 170-171; Roberts, s. 84.

⁷⁰ Kanfer, s. 177-178

⁷¹ Roberts, s. 85

⁷² The Economist, 9. apr, 1904, vol.062, iss.3162. *Premier (Transvaal) Diamond Mining Co., Ltd.*

⁷³ The Economist, 31. mar, 1906, vol.64, iss.3266, *Premier (Transvaal) Diamond Mining Company, Limited*

⁷⁴ Basert på: Kanfer, s. 179; Sandberg, s. 82; Roberts, s. 85

⁷⁵ Basert på: Financial Times, 25. okt, 1907, iss.6025, *De Beers and Premier*; The Economist, 31. jul, 1909, vol 069, iss.3440, *Central Mining and Investment Corporation, Limited.*

⁷⁶ Basert på: Financial Times, 11. jan, 1908, iss.6090, *The Diamond Trade*; The Economist, 28. des 1907, vol 065, iss. 3357, *De Beers Consolidated Mines, Limited.*

⁷⁷ The Economist, 14. mar, 1908, vol 066, iss.3368, *Diamonds*

⁷⁸ Basert på: Roberts, s. 85-86; Financial Times, 20. mai, 1908, iss.6198, *De Beers and Premier Diamond.*

var vurdert til £1,5million, mens det var enda flere som ventet på å utvinnes.⁷⁹ Denne uttalelsen vekker et nytt spørsmål: om De Beers hadde uendelige ressurser, hvorfor ville det vært sløsing å konkurrere med Premier?

Under og etter første verdenskrig møtte Oppenheimer en del anti-tysk fiendskap, også i Kimberley hvor han ble valgt som ordfører i 1912.⁸⁰ I mai 1915 brøt det ut opptøyer mot tyskere i byen, og han flyktet med familien til Liverpool.⁸¹ Han fikk også problemer med å finne nye handelspartnere, men fant etter hvert William Honnold, og investorbyrå J. P. Morgan & Co som gikk med på å stifte en ny gullgruvebedrift. 25. september 1917 ble bedriften kalt Anglo American Corporation (AAC).⁸² Selv om De Beers nektet Oppenheimer medlemskap i Syndikatet etter krigen, ga den nye bedriften ham muligheter til å utvide sine ambisjoner uten dem. Den tyske regjeringen ble tvunget til å gi opp kolonien Sør-Vest Afrika (dagens Namibia), og måtte dermed selge diamantgruvene sine. Oppenheimer kjente allerede til gruvene i 1908, og visste at Oats ikke hadde tro på verdien,⁸³ og siden den britiske regjeringen ikke ønsket at den skulle ligge i tyske hender fikk han innen starten av november 1919 Henry C. Hull til å kjøpe gruvene på vegne av AAC.⁸⁴ Her stiftet han den nye bedriften Consolidated Diamond Mines of South West Africa (CDM). Grunnet Oppenheimers tyske opphav fikk gruvegruven også senere finansiell støtte fra både den Sørafrikanske, og den tyske regjeringen.⁸⁵

Oppenheimers nye gruve kom på et godt tidspunkt for hans voksende imperium. Selv om Premier hadde sett en økning av inntekter i 1918 viste det seg også at bedriften hadde utvunnet færre diamanter det året enn noensinne før.⁸⁶ CDM viste seg å stå for 20 % av Syndikatets produksjon.⁸⁷ CDM ga ham altså et gigantisk tillegg til sitt voksende imperium. Han fikk også muligheten til å få deltagelse i nye gruver i både Kongo, Angola, og andre land, som gjorde ham til en mye større trussel for diamantsyndikatet, og kunne gå videre med sitt mål om å bli den ledende personligheten innen diamantproduksjonen. Da han i mai 1923

⁷⁹ Financial Times, 21. des, 1908, iss.6380, *De Beers Meeting*.

⁸⁰ Davenport, s. 259

⁸¹ Basert på: Kanfer, s. 193-194; B. Nasson, «Sometimes somnolent, sometimes seething: British imperial Africa and its home fronts», *Historical Research*, vol.89, iss.244, mai 2016, s. 364.

⁸² Kanfer s. 202-204

⁸³ Kanfer s. 189-190

⁸⁴ Kanfer s. 214-215.

⁸⁵ Roberts s. 88-89

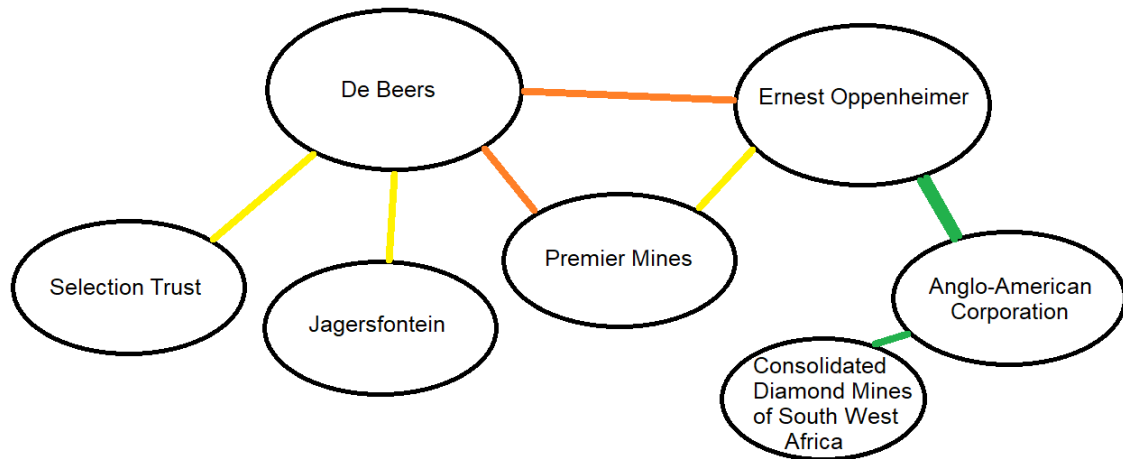
⁸⁶ The Times, 11. mar, 1919, iss.42045, *Premier Diamond Meeting*.

⁸⁷ Kanfer s. 215

igjen søkte om medlemskap i Syndikatet fikk han likevel ikke en avtale han var fornøyd med, og han avviste tilbudet.⁸⁸

Figur 2.2 under forklarer forholdet mellom de viktigste aktørene i kartellet i 1919.

Grønn = eierskap. Oransje = variert samarbeid. Gul = samarbeid.

Oppenheimer fortsatte sitt prosjekt gjennom den lovgivende sfæren i Kimberley. Til tross for at han ble jaget fra byen i 1915, ble han i juni 1924 valgt som parlamentrepresentant, og utnevnt som visepresident for gruver under den nye regjeringen. Under kampanjen forklarte han at målet hans var å påvirke andre nasjoners diamantproduksjon for Sør-Afrikas vinning.⁸⁹ Dette lå parallelt med hans personlige mål, og han brukte nå sin nye maktposisjon til å true De Beers med å stifte sitt eget syndikat for å utkonkurrere dem. Rivaliseringen fortsatte da markedsrettighetene til diamantene utvunnet igjennom CDM skulle avgjøres. Etter en del kringling vant Oppenheimer, men fortsatte med å gi regjeringen et nytt tilbud på markedsrettighetene til De Beers' diamanter i kolonien og erklærte at det gamle syndikatet var dødt. Styret i De Beers ble rasende av denne uttalelsen, og bestemte 21. januar 1925 for å stenge både AAC og deres allierte bedrifter ute fra forhandlinger. Regjeringen på den annen side, var tilfreds med måten Oppenheimer hadde klart å gi Sør-Afrika en større rolle i diamantmarkedet. Først da regjeringen innførte the Diamond Control Act, som lot dem ta større hånd om både salg og eksport av diamanter nasjonalt, i tillegg til å etablere slipeindustri i Sør-Afrika, forstod Oppenheimer at regjeringen hadde de samme ambisjonene om internasjonal kontroll over markedet som han hadde satt seg.⁹⁰

⁸⁸ Roberts, s. 89-90

⁸⁹ Kanfer s. 225-226

⁹⁰ Roberts, s. 91-92

Syndikatet og Oppenheimer fikk dermed en felles fiende, som igjen tvang dem til å komme til enighet. I juli 1925, da AAC kontrollerte over 24 % av verdens diamantproduksjon, nektet likevel Oppenheimer å stifte en ny avtale med Syndikatet, siden han ikke fikk den på sine egne premisser. I stedet oppsøkte han den største aksjeeieren i De Beers, Solly Joel, Barney Barnatos nevø. Gjennom ham fikk Oppenheimer støtte til å stifte et eget syndikat, og De Beers ble tvunget til å gå med på en avtale på hans premisser.⁹¹ Innen 15. august kom de to sidene frem til en avtale mellom Oppenheimer, Joel og De Beers.⁹² Avtalen inkluderte etter hvert flere diamantprodusenter, ble fullført 22. oktober, gikk i effekt 1. januar 1926, og skulle vare 5 år. Dette ble omtalt som «et nytt Syndikat» fordi det var igjen salg gjennom en kanal.⁹³ Bedriftene forbundet med De Beers fikk fortsette som markedets største produsent med 51 % av diamantproduksjonen, mens Oppenheimer og Joels bedrifter stod for 49 % av produksjonen, og håndterte den offentlige markedsføringen.⁹⁴ Salget var fortsatt sentralisert fra London, men med et eget kontor i Kimberley. Etter støtten fra Joel, og oppkjøp av aksjer i De Beers fikk Oppenheimer endelig en rolle som styremedlem i juli 1926.⁹⁵ Roberts mente det var 12. juli, men en artikkel mente 21.

Selv om de to sidene nå kom til enighet, møtte de snart nye utfordringer. Allerede i 1926 dukket det plutselig opp store funn av diamanter omkring i Sør-Afrika, spesielt i Lichtenburg. Disse funnene var i stor grad mye enklere å utvinne enn i de fleste andre gruveområder, og siden de fleste som skaffet seg et skjerp her ikke var forbundet med større bedrifter, solgte mange av dem diamanter sine ulovlig.⁹⁶ Dette påvirket både Oppenheimer, De Beers, og regjeringens kontroll over markedets priser. Det var tydelig at noe måtte gjøres for å hindre oversvømmelse av diamantmarkedet, slik som i 1885. For å hindre nye plutselige diamantfunn startet Oppenheimer å kjøpe opp gårder til AAC i kolonien i januar 1927. Senere fikk han også De Beers til å gjøre det samme, og regjeringen til å innføre i mai The Precious Stones Act som gjorde det ulovlig å besitte diamanter som ikke var registrert hos politiet, slike diamanter ble konfiskert. Regjeringen ga fortsatt ikke opp på sine ambisjoner, og 60 % av de konfiskerte diamanter gikk til dem. snart innførte de også lovgivninger som i

⁹¹ Roberts, s. 92

⁹² The Economist, 15. Aug, 1925, vol 101, iss.4277, *The New Diamond Syndicate*.

⁹³ Basert på: The Economist, 9. jan, 1926, vol.102, iss.4298, *Premier Diamond*; The Economist, 28. nov, 1925, vol.101, iss.4292, *De Beers Consolidated Mines, Limited*.

⁹⁴ Kanfer, s. 227-228.

⁹⁵ Basert på: Kanfer, s. 229; Financial Times, 22. jul, 1926, iss.11731, *De Beers' New Director*.

⁹⁶ Basert på: Sandberg, s. 83; Roberts, s. 92.

februar 1927 tok kontroll over mer enn 500 miles av gruveområdene som tidligere var eid av AAC.⁹⁷

Et område gikk under radaren på alle tre aktørene, en gård i Kleinzee, Namaqualand. Dette området var eid av Chester Beatty, direktør for Selection Trust⁹⁸ som startet egne utvinninger i Gullkysten i 1921. Etter funnene i Kleinzee opprettet Beatty Cape Coast Exploration Ltd (CCE) i januar 1928.⁹⁹ Selv om Beatty allerede hadde en salgavtale med Syndikatet utgjorde han altså en trussel også for Oppenheimer.¹⁰⁰ Oppenheimer foreslo å kjøpe aksjer i Beattys bedrift CAST mot at de to skulle bli enige om at Beatty skulle holde seg til det vestlige Afrika mot at Oppenheimer holdt seg til Sør-Afrika, og fikk kontroll over Kleinzeegruven.¹⁰¹ Med en ny rik gruve som fortsatt ikke var i avtale med syndikatet kunne Oppenheimer fortsette å finansiere sitt imperium uavhengig av De Beers og dermed fortsette konfliktene, men han gikk inn for en enklere løsning. Gjennom støtte fra Joel og Rothschildfamilien ble han 20. oktober 1929 gjort til direktøren for De Beers, og fikk muligheten til å utføre sammenslåingen av de to imperiene.¹⁰² Dette markerer slutten på denne epoken, hvor Ernest Oppenheimers ble omgjort fra fiende til direktør og kartellets monopolistiske virksomhet ble gjenopprettet.

Alfred Chester Beatty, født 1875, New York, hadde jobbet i gruveindustrien siden slutten av 1890-tallet, og hadde et rykte for å være grundig. Mellom 1903 og 1908 fikk han også erfaring med gruvedrift i det sentrale Afrika, og deltok i stiftelsen av et gruveselskap som drev med diamanter i Belgiske Kongo.¹⁰³ Under denne perioden ble han også kjent med den fremtidige presidenten av USA, Herbert Hoover, som også hadde lang erfaring med gruvearbeid, først som arbeider, men ble også assosiert med gruveiere, og allerede innen 1914 var blitt bedriftspartner for et firma i London.¹⁰⁴ I 1909 startet Hoover å introdusere Beatty for mange av de store gruveeierne i London, som etter hvert gjorde det lettere for ham å drive egen industri.¹⁰⁵ I desember 1914 stiftet han Selection Trust Limited med kontor

⁹⁷ Roberts, s. 93

⁹⁸ Roberts, s. 94

⁹⁹ Greenhalgh, s. 46

¹⁰⁰ The Economist, 26. nov, 1927, vol.105, iss.4396, *Consolidated African Selection Trust, Limited*

¹⁰¹ Roberts, s. 94-95

¹⁰² Basert på: Roberts, s. 95; Kanfer, s. 231-232.

¹⁰³ Basert på: Greenhalgh, s. 23; R. Dumett, *Mining Tycoons in the Age of Empire, 1870-1945*, 2009, s. 217, 220.

¹⁰⁴ A.W. Atwood, «Herbert Hoover, 1874 – 1964», *Review of the International Statistical Institute*, Vol.33, No.2, 1965, s. 335

¹⁰⁵ Dumett, 2009, s. 224

i London. På grunn av første verdenskrig hadde bedriften en litt dårlig start og hadde lite virksomhet til krigen var over, men vokste hurtig etterpå og begrenset seg ikke til noen spesifikk geografi eller ressurs. Denne bedriften var et ganske godt grunnlag for gruvevirksomhet, og ble senere enda viktigere, også innen Kartellet.¹⁰⁶

Denne epoken var som et tilbakefall til den samme striden over markedskontrollen som utfoldet seg i epoke 1, men på en mye større skala. Det kan se ut som De Beers hadde blitt for vant med å være i posisjon, som kan ha ført til at Francis Oats tok en rekke dårlige beslutninger som gjorde det mulig å utfordre deres posisjon. Deres maktposisjon ble utfordret, både av Oppenheimer, men også av regjeringen og nye funn, men likevel ble syndikatets makt bevart ved å slå sammen med Oppenheimers selskaper. Dette ga De Beers ikke bare en retur til et stabilisert marked med en sterkere kontroll, men også en innflytelse over de landene som Oppenheimer og hans bedrifter hadde klart å involvere seg i. Sammenslåingen gjorde derfor De Beers til en enda mer utbredt gigant enn det var under Rhodes tid. Det er også under denne epoken diamantutvinning begynner å utfolde seg i andre deler av Afrika, som betyr at konfliktene påvirket også disse koloniene. Den avtalen Oppenheimer gjorde med gruveeieren Beatty var bare et eksempel på dette, men viser også starten på et samarbeid mellom Beatty og en annen stor personlighet innen diamantmarkedet.

Depresjonens drama 1929 – 1940

Denne epoken startet «beleilig» nok med en hendelse som trolig ville skapt endringer av systemet enten det var i Ernest Oppenheimers hender eller ei. Ni dager etter at han ble direktøren for De Beers, 29. oktober 1929 krasjet børsmarkedet i New York som ledet til den store depresjonen. Denne nye utfordringen ga Oppenheimer muligheten til å gjøre akkurat det han hadde kritisert syndikatet for å ikke gjøre under første verdenskrig. Han kuttet utvinningen av diamanter for å holde prisene oppe. Oppenheimer valgte å bare slippe ut diamanter av høyere verdi, og holdt de av lavere verdi utilgjengelige inntil videre. I 1930 omformet han også Syndikatet til The Diamond Corporation, som var 100 % eid av De Beers, med hans bror, Otto Oppenheimer som sjef. Rollen dens var enkelt nok å kjøpe opp alle

¹⁰⁶ Dumett, 2009, s. 226-227

diamanter som ikke var produsert av bedriftene allerede forbundet med De Beers. Tiltakene til Oppenheimer gjorde det tydelig at mens den pågående depresjonen skulle ødelegge bedrifter over hele verden, ville De Beers komme seg ut av situasjonen helskinnet.¹⁰⁷

Som vist, har diamantvirksomhetene helt fra starten av blitt dominert av personligheter med vilje til å danne allianser som oppløses med en gang det blir passende. Denne bitre striden ble selvfølgelig også påført de mindre bedriftene for å bevare syndikatets posisjon. Victor Coens bedrift, United Diamond Fields of British Guiana var en av dem. I desember 1929 saksøkte han hele syndikatet med anklager om at bedriftene involvert konspirerte og forårsaket at hans bedrift i Britisk Guyana, Sør-Amerika ble nedlagt i løpet av 1927. Under rettsaken hevdet Coen at Syndikatet hadde først prøvd å samarbeide med hans bedrift, deretter brøt det kontrakten for egen vinning. Når han etter hvert begynte å krangle sørget Syndikatet for at hans bedrift måtte nedlegges.¹⁰⁸ Selv om Coen trolig hadde rett i anklagene, og ikke var den eneste bedriften utsatt for slik behandling, godtok han et forlik 17. mars 1930, saken ble henlagt og ingenting ble gjort med syndikatets kontroll over markedet.¹⁰⁹ Kartellet fortsatte som før uten mye motstand, og selv om det allerede på denne tiden ble utsatt for alvorlige anklager om urettmessig markeds kontroll, som til og med ledet til en rettsak hadde kartellet nok ressurser til å komme seg ut relativt uskadd.

Den pågående depresjonen ledet Storbritannia til å gå av gullstandarden i 1931.¹¹⁰ Allerede innen desember hadde også Sør-Afrika begynt å rammes av de økonomiske effektene av dette, hvor angivelig gull var landets eneste eksportvare som ikke erfarte et tap i handelen. Oppenheimer argumenterte at for å holde tritt måtte også deres regjering gjøre det samme. Videre mente han at dette skulle øke etterspørselen og prisen på gull, og gi kolonien større inntekter gjennom salg. Tross opposisjon vedtok regjeringen det 28. desember 1932, og innen ett år gikk det som Oppenheimer forutså, prisen på gull økte, og dermed også utenlandske investeringer mens handelsvirksomheter økte.¹¹¹ Dette økte Oppenheimers popularitet som politiker, men det økte også hans finansielle evner. Sammen med den økonomiske veksten økte også verdien på et landområde han selv nylig hadde kjøpt.¹¹²

¹⁰⁷ Basert på: Roberts, s. 95-96; Sandberg, s. 84.

¹⁰⁸ Financial Times, 11. mar 1930, issue 12 848, *Diamond Output Control*

¹⁰⁹ Financial times, 18. mar, 1930, issue 12854, *Diamond Case Settled*.

¹¹⁰ Kanfer, s. 234

¹¹¹ The Economist, 5. des 1931, vol.113, iss.4606, *South Africa*

¹¹² Kanfer, s. 235-236.

Regjeringen i Sør-Afrika var ikke fornøyd med tiltakene til Oppenheimer. Mens De Beers minket utvinningen fortsatte regjeringens gruver som før. I tillegg begynte de i 1932 å vurdere tiltak mot diamantkartellet, og mente Oppenheimer, som også var medlem av parlamentet hadde for mye makt. Særlig gruveminister Adrian Fourie var bekymret for at Oppenheimer ville skape en økning av arbeidsledighet.¹¹³ Derfor vurderte regjeringen å produsere diamanter enda billigere enn før, og dermed senke prisen til noe De Beers ikke kunne konkurrere mot. Oppenheimer brukte depresjonen og tiltakene han hadde utført som påskudd til sitt forsvar. Han påstod at diamantindustrien var på randen til å kollapse, og at all kritikken kom av en misforståelse av situasjonen.¹¹⁴ Han klarte snart å overtale regjeringen til å stoppe produksjonen i de statseide gruvene, samtidig som han overtalte portugisiske, belgiske og Selection Trusts gruver til å gjøre det samme.¹¹⁵ Selection Trusts tiltak kan muligens skimtes i kapittel 4. Snart gikk også regjeringen i juni 1933 med på Oppenheimers forslag om å selge alle landets diamanter til The Diamond Corporation, mot at De Beers reduserte profitten de tok ut fra bedriften.¹¹⁶ Oppenheimers uttalelse antydte en bedrift som var syk og døende, men i virkeligheten var den heller bare som i dvale.

For å videre utvikle ambisjonene om å føre diamanter gjennom en kontrollert kanal, opprettet De Beers i 1934 også Diamond Trading Company som mottok alle diamanter Otto Oppenheimer kjøpte opp som sjef for Diamond Corp. Sammen er de to bedriftene bedre kjent som central selling organisation (CSO), og fungerte som et mellomledd til bedriftene og kunder. De ble iblant fortsatt omtalt som «Syndikatet». De satte opp visninger som kaltes «sights», hvor bokser med uslipte diamanter ble utlevert til forskjellige slipere som ble solgt videre til forbrukere.¹¹⁷ Sliperne som mottok slike bokser fikk ikke kjøpe diamanter fra noen andre enn CSO, som også garanterte dem en mer stabil pris enn andre produsenter ville gitt. Denne stabiliseringen skulle etter hvert føre til at De Beers stod for over 80 % av markedsføringen av rådiamanter.¹¹⁸

Innen 1935 var depresjonen over, og diamantmarkedet hadde overlevd med glans under Oppenheimers styre. 4. mars fortsatte bedriften vaskingen av diamantholdig jord, og

¹¹³ Kanfer, s. 232

¹¹⁴ Kanfer, s. 233-234

¹¹⁵ Basert på: Robinson, s. 96-97; Greenhalgh, s. 46

¹¹⁶ Financial Times, 26. juni, 1933, iss.13858, *De Beers Meeting*.

¹¹⁷ I. Smillie, L. Gberie, R. Hazelton, *The Heart of the Matter: Sierra Leone Diamonds & Human Security*, 2000, s. 24

¹¹⁸ Knight, Stevenson, s. 425-426.

diamantene utvunnet av regjeringen ble også solgt gjennom CSO.¹¹⁹ Diamantene av lavere verdi de hadde lagret ble sluppet ut på markedet igjen, som ga De Beers en høyere fortjeneste for disse enn de ellers ville hatt. Når CSO fortsatte sine «sights» i mai 1936 hadde også prisene generelt økt med 2,5 %.¹²⁰ Oppenheimer brukte pengene til å danne et sikkerhetsfond i tilfelle lignende kriser en dag skulle dukke opp igjen.¹²¹ Denne gjenoppstandelsen reflekterer også A.C. Beatty over samme år under et møte med andre medlemmer av CAST i oktober. Han mente at prisene bedret seg fra slik de var under møtet i 1934, og at det klart kom av større samarbeid mellom aktørene om markeds kontroll.¹²² Videre mente han også at et slikt samarbeid var best både for produsenter, slipere, og distributørene. Men han sa ingenting om hverken arbeidere, eller kunder.

Det er også relevant å bemerke seg at før depresjonen skjedde, stod diamantproduksjoner i Sør-Afrika for over 60% av hele verdens produksjon, nesten hvert eneste år. Men selv etter depresjonen var over klarte ikke Sør-Afrika å gjenoppta den posisjonen det lå i tidligere. Mens Kongo ble den største produsenten i vekt, ble landene i det vestlige Afrika de største produsentene pengemessig.¹²³

Konklusjonen på denne epoken er altså at konsolideringen som ble gjort med Ernest Oppenheimer som direktør for selskapet ledet til enda større markeds kontroll enn før, både i skala og i profitt. Tiden som hadde ødelagt for mange andre industrier ble bare en kort hump i veien for De Beers, som brukte situasjonen som påskudd til å komme seg igjennom relativt uskadet, og videre utviklet sin innflytelse over hele verden.

Kartellets epilog 1940 – ????

Etter andre verdenskrig var det nødvendig for kartellet å endre strategien sin nok en gang. I en tid hvor reklamering stadig øker i innflytelse deltok også De Beers i denne moderne markedsføringen. Men De Beers var tidlig ute, og hadde allerede før krigen begynt å påvirke den kulturelle forståelsen av diamanter.

¹¹⁹ Financial Times, 11. mar, 1935, iss.14383, *De Beers to Restart Operations*.

¹²⁰ Basert på: Financial Times, 19. mai, 1936, iss. 14747, *Diamond Sales This Week*; Financial Times, 18. mai, 1936, iss.14746, *Multiple News Items*, Diamond Price Rise.

¹²¹ Sandberg, s. 85

¹²² The Times, 31. okt, 1935, *Consolidated African Selection Trust*.

¹²³ A.J.A. Janse, «Global Rough Diamond Production since 1870», *Gems & Gemology*, vol. 43, no. 2, sommer, 2007, s. 103

De Beers startet allerede før krigen å samarbeide med bedriften N.W. Ayer & Son. Gjennom dem fikk de påvirket filmindustrien i Hollywood til å bruke diamanter i filmene sine, spesielt i et positivt og romantisk lys. Stadig flere filmer fremstilte diamanter som giftering eller andre former for pynt.¹²⁴ I 1948 kom Ayer opp med opp med det som er blitt kalt det 20.

århundrets mest suksessfulle reklamekampanje, «Diamonds are forever», hvor den påståtte uendeligheten til en diamant skulle sammenlignes med uendeligheten til ens kjærlighet for sin ektefelle.¹²⁵ Diamanter hadde allerede blitt brukt med en romantisk assosiasjon minst så tidlig som på 1400-tallet, men det var ingen etablert tradisjon, eller gjort av vanlige folk enda.¹²⁶ Før andre verdenskrig var det bare 10 % av forlovelsesringer som bar en diamant i den Vestlige verden. Dette endret seg grunnet Ayers utspekulerte kampanje, og innen 1951 mente en stor andel av juvelhandlere i USA at denne tradisjonen var mye sterkere enn før Andre Verdenskrig.¹²⁷ Allerede på den tiden brukte omtrent 50 % av ekteskap i USA en diamantring, og innen 1960-tallet hadde tallet økt til 80 %. Innen slutten av århundret var også resten av den Vestlige verden på 80 % giftinger med diamant.¹²⁸

Kartellet hadde altså en tydelig deltagelse i også hvordan den vestlige kulturen tenkte om steinene, og økte klart sine salgsmuligheter gjennom det.

Konklusjoner om diamanntmarkedet

Diamanter er, til tross for den lange tiden det tar for naturen å produsere dem, ikke like sjeldne som prisen vil tilsi. Det ble tydelig både i 1885 og 1907 da prisene i Sør-Afrika sank, så vel som 1926 hvor store andeler nye diamanter ble funnet, og under depresjonen da færre diamanter ble utvunnet. Likheten mellom alle disse tilfellene var at de forskjellige aktørene, iblant også bitre konkurrenter, inngikk avtaler for å få en bedre pris for steinene, enten det var sammenslåing av eksisterende bedrifter, nedtrapping av utvinningene, eller enigheter om å øke prisene. Kartellet som ble opprettet av giganten Cecil Rhodes var allerede under hans tid i posisjon til å påvirke hele verdensmarkedet, fikk likevel en enda større posisjon under etterfølgeren hans, Ernest Oppenheimer. Vi ser også at etter at kartellet allerede er

¹²⁴ Roberts, s. 150

¹²⁵ Roberts, s. 152

¹²⁶ Ogden, s. 9-10

¹²⁷ Roberts, s. 152

¹²⁸ A. Francis-Tan, H. Mialon., «*A Diamond is forever*» and other Fairy Tales: *The Relationship between Wedding Expenses and Marriage Duration*», 2015, s. 1919.

blitt virkelighet skjedde det flere tilfeller av utfordring til dette systemet, men ingen slike utfordringer gjør noen relevant skade. Til tross for en rekke forskjellige utfordringer var det aldri nok til å hindre kartellets videre utvikling.

Ernest Oppenheimer tok i stor grad den posisjonen som ble manglende for diamantmarkedet, både som en konkurrent i nesten 20 år, og som styremedlem og senere direktør. Med ham i fronten ble konglomeratet ikke bare helbredet, men også videre forsterket med hans finansielle og politiske evner, så vel som forbindingene han selv gjorde med andre land.

Vi har allerede sett spor av hvordan bedriftene i Vest Afrika ble påvirket av disse hendelsene, som samarbeid mellom Oppenheimer og Beatty. Dette setter grunnsteinen for kapittel 4, hvor disse to epokene er spesielt relevante og forklares fra et annet perspektiv.

Utvinningene i Gullkysten startet midt i konfliktene mellom Oppenheimer og De Beers, og Sierra Leone starter etter at de to ble konsolidert. Kapittelet bygger derfor videre på denne tidsinndelingen med en ny form for periodisering.

Det er også lett å se at diamantbedriftene hadde lite fokus på hvordan arbeiderne ble behandlet, og skydde få midler for å øke egen vinning, spesielt mot de afrikanske arbeiderne. Dette gir oss et nytt spørsmål: Ble diamantbedriftene etter hvert mer opptatt av bedre arbeidstilstander, og var det i så fall basert på egne premisser eller statlig regulering?

3 Koloniseringen av vestlige Afrika

Siden fokuset i denne oppgaven ligger på forskjellige Afrikanske områder er det viktig å vurdere det faktum at hele denne tiden var påvirket av europeiske imperialistiske ambisjoner. De tre stedene som betraktes, Sør-Afrika, Sierra Leone, og aller mest Gullkysten, var alle kolonisert av Storbritannia. Likevel var de to forskjellige former for koloni, hvor Kappkolonien var mest kolonisert av enkeltpersoner som bosatte seg i området, og administrasjonen var teknisk sett selvstendig fra europeiske makter. Gullkysten og Sierra Leone var derimot ikke bosatt av europeere i like stor grad, og fleste av de som bodde der var del av administrasjonen. D.K. Fieldhouse gir en bedre forståelse av kolonier ved å dele dem inn i fem forskjellige typer. Ifølge hans definisjon passer Kappkolonien til «type 1» som var rene bosetningskolonier. Disse var gradvis bosatt av fremmede, på bekostning av den opprinnelige befolkningen som ble forskjøvet. De to vestafrikanske koloniene derimot, startet som «type 5», nemlig handelsbosetninger. Slike kolonier bestod av mindre områder hvor fjerne makter plasserte handelsstasjoner, for det meste i kystområder for å drive handel med den lokale befolkningen. Etter hvert utviklet begge disse koloniene seg til «type 4», hvis han kaller okkupasjonskolonier, hvor den fremmede makten viste fortsatt lite i befolkningen, men utgjorde en dominerende rolle i administrasjonen, eller militæret, i tillegg til noen ganger som misjonærer og visse handelsmenn.¹²⁹

I det forrige kapittel ble det vist at Kappkolonien hadde en form for direkte styre av området gjennom etablering av juridiske apparater styrt primært av engelske og nederlandske bosettere. Under dette styret ble den afrikanske befolkningen i stor grad holdt ute fra prosessene, et system som i starten av 1900-tallet ble videreført til direkte utestenging, som ble etter hvert kalt «apartheid», «adskillelse». Denne politikken kunne også forbindes med diamantmagnaten Rhodes. Koloniseringen i Vest Afrika fungerte derimot ikke på den samme måten. Sierra Leone var blant de første afrikanske landene som ble kolonisert, og Gullkysten fulgte ikke lenge etter. I begge tilfeller var dette lenge små bosetninger som fungerte som handelsstasjoner, altså Fieldhouses Handelsbosetninger. Lenge var de britiske handelsmennene likevel avhengig av en viss form for samarbeid med lokale høvdinger for å kunne påvirke deres politikk. Selv om det endret seg med tiden ble aldri administrasjonen i

¹²⁹ D.B. Abernathy, *The Dynamics of Global Dominance*, 2000, Yale University, s. 55-56

de to vestlige koloniene slik som Bosetningskolonien i Kappkolonien.

Gullkysten

«Gullkysten» er et navn som naturligvis kommer fra den rike beholdningen av gull ikke bare langs kysten, men også lenger nordover og ble brukt hvertfall så tidlig som da nederlenderne stiftet handelsstasjoner langs kysten på 1600-tallet.¹³⁰ Allerede før dette drev urbefolkningen utvinning av gull i nesten alle elvene i området, og de var svært villig til å selge det for europeiske varer. Denne rike beholdningen av gull var en av hovedgrunnene til at området ble kolonisert, og var i starten den største handelsvaren i landet. Men navnet var mer en omtrentlig beskrivelse av kystområdet, heller enn en bestemt koloni eller region. Siden området var så rikt på gull etablerte både Nederland, Portugal, Danmark og Storbritannia fort langs kysten for å drive handel. Alle de forskjellige områdene ble betegnet som «Gullkysten». Navnet ble så utbredt at det var kjent som det selv etter en drastisk reduksjon i utvinningen av gull omkring midten av 1700-tallet, og den dominerende virksomheten for befolkningen ble slavehandel.¹³¹ En del av gullgravingen før koloniseringen gjorde lokalbefolkningen gjennom utgraving av hull rett ned i jorden, men sjelden dypere enn 10 fot (304,8cm). I Akim, hvor mesteparten av gullutvinningen i området ble utført på dette viset, ble metoden også sett på som tradisjonelt gruvearbeid. Akim ble også senere kilden til Gullkystens rikeste diamantområder.¹³²

Et av områdene som lenge forble for det meste uavhengig var kongedømmet Akim Abuakwa, som senere skulle bli senteret for utvinning av diamanter i Gullkysten. Det var først 1826 de ble offentlig sett på som underordnet europeiske makter, da både Danmark og Storbritannia gjorde krav på området. Men kong Atta Panin erkjente aldri at det fremmede styret var overordnet hans autoritet. Da Danmark solgte sine kolonier i området i 1850 til Storbritannia var kongen mer villig til å jobbe med britene, men hverken han eller hans etterfølger var villig til å godta britene som en overordnet autoritet, og styrte relativt selvstendig utenom.¹³³

¹³⁰ R.E. Dumett, *El Dorado in West Africa*, 1998, s. 1-2

¹³¹ Basert på: Dumett, 1998, s. 29-31; S. Adu-Gyamfi, R. Oware, "Economy and health in the Gold Coast, 1902- 1957", *African Economic History*, Vol 47, n2, 2019, s. 14-15.

¹³² Dumett, 1998, s. 54

¹³³ R. Addo-Fening, *Akyem Abuakwa 1700-1943: from Ofori Panin to Sir Ofori Atta*, 1997, s. 34-36

Den britiske kontrollen over Gullkysten vokste gradvis, både gjennom erobring og avtaler. Da Berlin-konferansen endte i 1885 var det vedtatt at hele Gullkysten skulle stilles under britisk styre.¹³⁴ Likevel la ikke Storbritannia mange ressurser inn i utvidelsen av sin makt over Gullkysten med det første. 2. februar 1887 døde Akim Abuakwas konge, dette ledet til at lokalbefolkningen gjorde opptøyer og anti-kristen ødeleggelse. Storbritannia svarte med å sende inn militære styrker for å okkupere den tidligere selvstendige staten.¹³⁵ Storbritannia etablerte Gullkysten som et protektorat på 1890-tallet for å bedre sikre sin innflytelse etter ytre trusler. Både de franske koloniene, og Ashanti-folkene (også kalt Asante) utvidet sine grenser. Etter en ny konflikt med Ashantihæren i 1900 ble Gullkysten formelt erklært som en koloni.¹³⁶ Dermed fikk navnet en mer definert betydning, og kolonien var nå mer passende Fieldhouses Okkupasjonskoloni. Kolonien begynte også å utbre seg fra kystlinjen, men grunnet lite utvikling av infrastruktur for transport gikk det relativt sakte.

Hvordan området Ashanti skulle håndteres forble et uklart spørsmål frem til 1906, da det ble vedtatt at 1. januar 1907 skulle Ashanti (og de Nordlige Territoriene) bli offisielt del av Gullkystkolonien regnskapsmessig, men de forble delvis under en egen form for administrasjon, styrt av en Chief Commissioner, som var underordnet Guvernøren, men ikke resten av administrasjonen.¹³⁷

For Storbritannia handlet koloniseringen i Gullkysten, som i fleste andre tilfeller om å kunne utvide sitt handelsnettverk for å ha bedre tilgang på eksotiske eller sjeldne varer. Som navnet antyder, var gull blant de viktigste handelsvarene landet hadde å by på innen starten av 1800-tallet. Den andre viktigste formen for de lokales økonomiske virksomhet var slavehandel, muligens så langt som over halvveis gjennom 1800-tallet, til tross for at Storbritannia avskaffet slavehandel i 1807, og vedtok i 1834 at alle slaver i britiske kolonier skulle frigis.¹³⁸ Koloniadministrasjonen gikk også inn for å dirigere produksjonen til noe som var mer tilpasset til hva Storbritannia trengte. Mens kolonien så en reduksjon av slavehandel økte eksporten av kakao og gummi, og kakaoprodukter var allerede på 1880-tallet en stor

¹³⁴ Adu-Gyamfi, Oware, 2019, s. 13

¹³⁵ Addo-Fening, s. 105-106

¹³⁶ Basert på: R.J. Reid, *A History of Modern Africa: 1800 to the Present*, Second Edition, 2012, s. 156; Addo-Fening, s. 101-102.

¹³⁷ R. Bagulo Bening, «Internal Colonial Boundary Problems of the Gold Coast, 1907-1951», *The International of African Historical Studies*, vol.17, no.1, 1984, s. 81.

¹³⁸ W. R. Cotter, «The Sommerset Case and the Abolition of Slavery in England», *The Journal of the Historical Association*, vol.79, iss.255, feb 1994, s. 31.

handelsvare for befolkningen.¹³⁹ Innen 1913 hadde kakaoeksporten økt til over 50 000 tonn årlig. Dessuten krevde kakaoproduksjon mindre arbeidskraft enn de andre åkerproduktene sammenlignet med utbytte, og nådde 197 000 tonn, i 1923 og 222 000 tonn i 1928. Med depresjonen 1929 økte fortsatt kakaoproduksjonen, men verdien av det sank.¹⁴⁰

Administrasjonens struktur 1919-1929

Innen 1919 var kolonien nesten helt styrt gjennom administrasjonen i Accra. Guvernøren hadde den øverste posisjonen, men hans makt var delvis delt med to råd. Det første var Administrativt råd/Executive Council, som Guvernøren måtte fremstille nye lovforslag til, og dermed fikk tilbakemeldinger og forslag, men guvernøren kunne også velge å ignorere slike tilbakemeldinger. Det andre var Lovgivende Råd/Legislative Council som godkjente eller avviste Guvernørens lovforslag. Det administrative rådet bestod av medlemmer av koloniregjeringen, blant andre kolonisekretæren, regjeringsadvokaten og finanssekretæren.¹⁴¹ Lovgivende Råd hadde egentlig bare makt innenfor selve kolonien i sør. Det bestod av totalt 21 medlemmer, hvor ni var «uoffisielle medlem», tre europeere, tre høvdinger og tre utdannede afrikanere.¹⁴² De andre medlemmene var alle europeere. I Ashanti og de nordlige områdene var det administrative rådet og Guvernørens makt bare begrenset av lokale høvdinger sin.¹⁴³

Guvernøren virket som kolonikontoret i Londons øverste representant i kolonien og var derfor bare ansvarlig overfor kolonikontoret, hvor koloniminister (secretary of state) var overhode. Guvernørposisjonen var holdt av Frederick Gordon Guggisberg mellom oktober 1919 og april 1927. Under guvernøren lå gruvesekretæren som var ansvarlig for gruvene. Til å begynne med gjaldt dette bare innen selve Gullkysten, mens lokale høvdinger var ansvarlig for gruvedrift i Ashanti og de Nordlige Territoriene. Omkring samme tid som W. Fred Holmes fikk rollen som fungerende Gruvesekretær 9. juli 1922 skiftet det og Gruvesekretæren fikk ansvaret fra både Guvernøren, og høvdingen i Ashanti (men med høvdingens

¹³⁹ Adu-Gyamfi, s. 14-15.

¹⁴⁰ Holmes, s. 32-33

¹⁴¹ Florence M. Bourret, *A Survey of the Gold Coast and. British Togoland, 1919-1946*, 1949, s. 40.

¹⁴² J.O. Hove, *Development and Decolonisation*, 2013, s. 32.

¹⁴³ M. Berg, *“These proposals of General Guggisberg are tainted with the disease of reckless extravagance”*, 2008, masteroppgave NTNU, s. 18.

godkjennelse).¹⁴⁴ W. Holmes ble dermed utnevnt til fullstendig gruvesekretær kommende februar.¹⁴⁵ Dette kan komme av en reorganisering og restrukturering av Gold Coast Survey Department som startet i 1920.¹⁴⁶ Men det er også mulig at siden diamantindustrien begynte å bli større ble det for mye arbeid for guvernøren å skrive ut slike lisenser.

De overordnede høvdingene var likevel i stor grad som parallelle maktinnehavere til gruvesekretæren. For å bedre skille dem fra høvdingene som var underordnet dem, kan de refereres til som «konger». Kongene og deres styre hadde siste ordet i uenigheter med gruvesekretæren, med mindre guvernøren selv tok en avgjørelse. I 1925 ble også Joint Provincial Councils of Chiefs stiftet, som fungerte som et slags administrativ samling for kongene, som dermed fikk litt økt innflytelse.¹⁴⁷ Selv om hver stamme hadde sitt eget styringssystem, var det en del generelle likheter. Kongen, ofte kalt Omanhene/Okyenhene eller lignende, ble valgt av et lokalt eldreråd som bestod av lokale folk som også deltok i styringen av kongedømmet. I Akim Abuakwa het rådet amantoomiensa som også hadde rettighet til å ta makten fra Okyenhene.¹⁴⁸ Simensen omtaler likevel kong Ofori Atta som «Omanhene»,¹⁴⁹ som ser ut til å ha vært et akseptert alternativ.

Figur 3.1: Hierarkisk struktur på koloniadministrasjonen under viser en fremstilling av hierarkiet, laget av forfatteren, spesifikt for denne oppgaven.

¹⁴⁴ Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, 1922-23, Report on Mining industry, 15 (b), s. 10, mikrofilm reel, 97004/87.

¹⁴⁵ Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, 1922-23, Departmental, s. 9, mikrofilm reel, 97004/87.

¹⁴⁶ Annual departmental reports relating to Gold Coast and british Togoland, Group IV Natural Resources, Mines Survey, 1922-23, Preliminary Remarks, 2-3, s. 3-4, mikrofilm reel, 97004/50

¹⁴⁷ Hove, s. 33

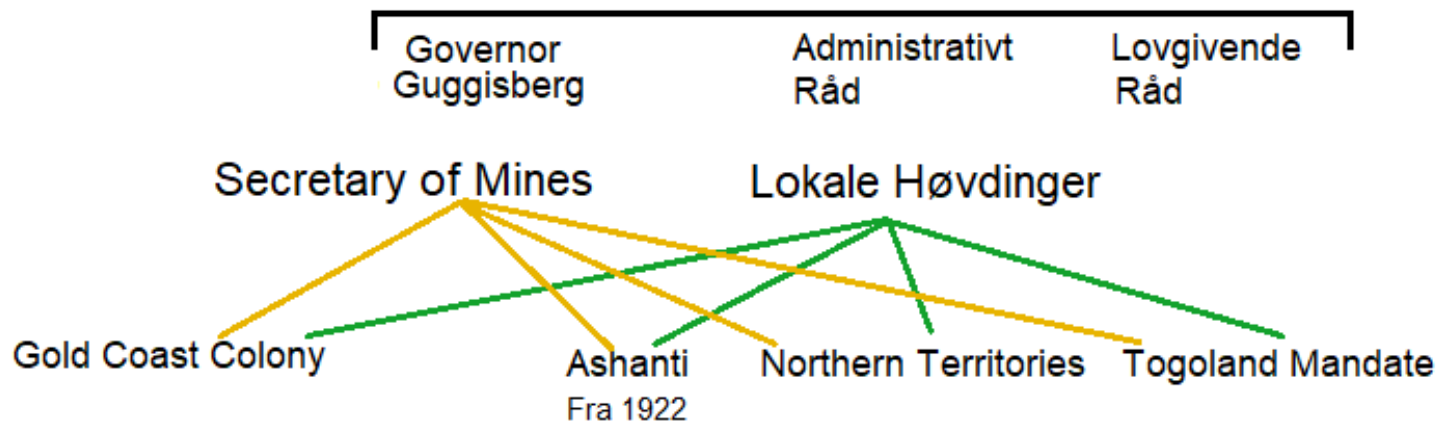
¹⁴⁸ Basert på: Bourret, s. 39; R. Addo-Fening, *Akyem Abuakwa 1700-1943: from Ofori Panin to Sir Ofori Atta*, s. 14-15.

¹⁴⁹ Simensen, 1975, s. 92

London Colonial Office

Andre kolonier

Gold Coast Government /
Colonial Government

Selve Gullkysten var delt inn i vestlig, sentral og østlig provins, i tillegg til tre andre områder som var delvis selvstendige, men likevel under guvernørens administrasjon. Disse var Ashanti, Togoland Mandat, og Nordlige Territorier.¹⁵⁰ Formålet til koloniseringen av Gullkysten var i stor grad gruvevirksomhet gjennom en fungerende administrasjon for å hindre problemer mellom bedrifter og skape inntekter til regjeringen.¹⁵¹ Spesielt siden britene hadde som mål at enhver koloni burde være økonomisk selvstendig for at ikke det skulle kreve finansiering fra «hjemlandet».¹⁵²

Kart 3.1 under viser den østlige provinsen med rødt omriss.¹⁵³ Dette er altså et ganske stort område. Kart 3.2 viser hvor Akim Abuakwa ligger i provinsen.¹⁵⁴ Her bør det bemerkes at dette kartet er basert på moderne grenser. Utvinningen strakk seg etter hvert også inn i Vestlige Akim som ligger i den Sentrale Provinsen, i tillegg til noen funn innen Tarkwa og Axim distriktene, Vestlig Provins.

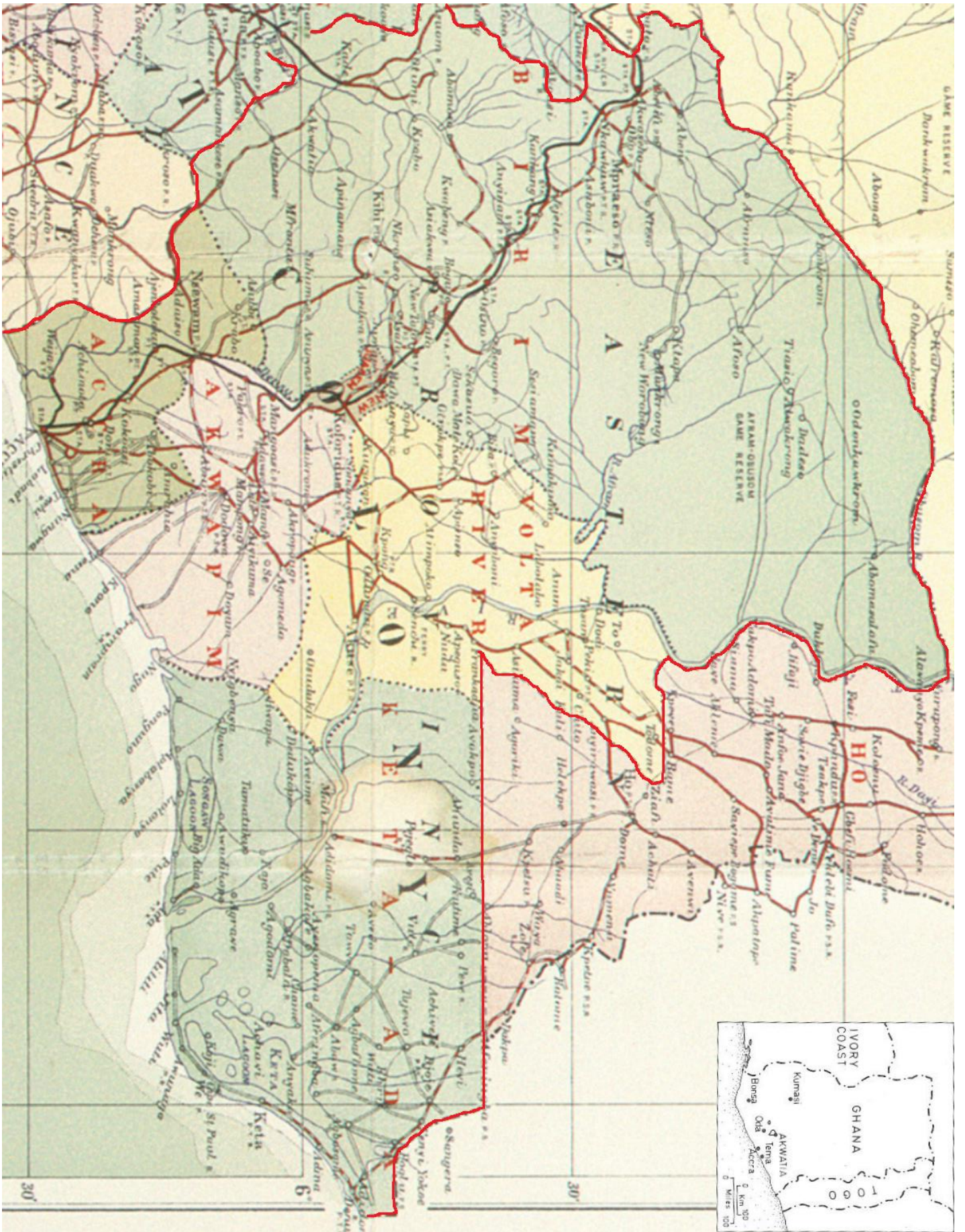
¹⁵⁰ Bourret, s. 40

¹⁵¹ Tsikata, Fui S, "The vicissitudes of mineral policy in Ghana", *Elsevier Science Ltd*, 1997, s. 9

¹⁵² Berg 2008, s. 11.

¹⁵³ BMarchives, 1928, *Gold Coast Survey. General Map of the Gold Coast and that Part of Togoland mandated to Great Britain*, BMA 97278

¹⁵⁴ E.A. Ofosu-Mensah, "Mining and conflict in the Akyem Abuakwa Kingdom in the Eastern Region of Ghana, 1919-1938", *The Extractive Industry Society*, vol.2, iss.3, aug 2015, s. 482-483

Guvernør Guggisberg, som regjerte i 8 år, var ifølge Ghaneserene utdannet som historikere, Kwame Kwarteng og Edmund Sosu,¹⁵⁵ som begge jobbet for Universitetet i Cape Coast, så vel som Dr. Florence Bourret, som jobbet for kvinnecollege i San Fransisco,¹⁵⁶ ansvarlig for den store utviklingen som skjedde i kolonien på den tiden. Dette innebar både utvikling av økonomi, helse og utdanning, så vel som mer utviklet havn og flere veier og toglinjer som bandt sammen kolonien. Dette utrettet han til tross for at det var en depresjon 1920-23 som gjorde det nødvendig å senke kostnadene til planen hans med over £7 million. Han hadde også som mål å øke den afrikanske befolkningens sosiale status og deltagelse i selve styringssystemet. Til det mente han det også var viktig å utvikle et bedre utdanningsapparat, men for å finansiere det måtte han først utvikle transporten i landet for å bedre føre handel utenlands. Han innførte også Geological Department på 1920-tallet som hjalp med oppdagelse av diamanter.¹⁵⁷

Sierra Leone

Starten på koloniseringen i Sierra Leone er meget uklar, og i likhet med Gullkysten var det ganske få bosetninger, og de var dessuten små i omfang. Det tidligste som kan sies sikkert er at Portugal stiftet en bebyggelse på øya Santiago omkring 1470. Omkring 1482 startet de også byggingen av et fort langs Sierra Leone elva, men fortet ble snart forlatt. Etter hvert bosatte også en del portugisere seg der, og blandet seg med lokalbefolkningen.

Etterkommerne hadde mindre tilknytning til Portugal, og var villige til å hjelpe britiske og franske handelsmenn med å forhandle med de lokale.¹⁵⁸ Selv om dette likeså medførte et bedre grunnlag til kolonisering for andre handelsmakter, ser det ut til at området så sent som i 1607 fremdeles var bebodd for det meste av afrikanere, så vel som noen av etterkommerne til de integrerte portugiserne. I løpet av 1600-tallet mistet Portugal gradvis kontroll over handelen i Sierra Leone. Dette skapte et tomrom som britene etter hvert gikk inn for å fylle. I 1672 stiftet britene sin første koloni på øya Bunce, som ble det nye handelssenteret i området.¹⁵⁹ Innen 1700 var koloniene fremdeles små i omfang og bestod

¹⁵⁵ Kwarteng K.O, Sosu E.S, *Economic, Social and Political Developments in Ghana: A Relook at the Guggisburg Era in the Gold Coast (1919-1927)*, s. 9.

¹⁵⁶ Bourret, s. 29-30.

¹⁵⁷ Kwarteng, Sosu, s. 8-9, 11-12, 15.

¹⁵⁸ A.P. Kup, *A History of Sierra Leone*, s. 11-12

¹⁵⁹ Kup, s. 17-18

for det meste av britiske og franske kjøpmenn som leverte handelsvarer til europeiske skip som landet langs kysten.¹⁶⁰ I over 300 år var området altså i meget liten grad kolonisert.

På slutten av 1700-tallet, og starten på 1800-tallet kom det en ny bølge med kolonisering til området, men dette var av en uvanlig natur. Etter de Amerikanske koloniene brøt seg ut fra det britiske imperiet i 1775 – 1783, endte noen hundre tidligere slaver opp som soldater i britiske hender og ble med tilbake til London. Storbritannia besluttet i 1787 å sende dem til det som senere ble kjent som Freetown, Sierra Leone.¹⁶¹ De stilte også B. Thompson som «administrator» av provinsen, tittelen ble senere byttet ut med «Guvernør». Av de 460 frigitte slavene, også kalt kriofolk, døde nesten 200 av dem innen 1790. Men allerede i 1792 reiste 1196 nye frigitte slaver fra Nova Scotia, Canada, som også bosatte seg i bebyggelsen. Av de 1131 som overlevde reisen var det også her en del som døde av sykdommer innen august.¹⁶² Etter at Storbritannia innførte forbud mot slavehandel i 1807 begynte britiske skip også å pågripe handelsskip som fraktet slaver. Mange av disse skipene var portugisiske og spanske, og innen 1815 var over 6000 kriofolk fra slike slaveskip bosatt i Freetown. Denne anti-slaveri praksisen fortsatte britene helt frem til 1863.¹⁶³

Dette uvanlige eksempelet på kolonisering, ble etter hvert et mer etablert samfunn. Bebyggelsene i Freetown kunne minne om britiske byer og fikk snart både kirker og en egen høyskole. Freetown grunnla også etter hvert Congo Town i vest, og Cline Town i øst. Det er uklart hvor integrert disse kriofolkene ble med de lokale Sierraleonerne, men det var hvertfall en viss blanding av folk igjennom ekteskap og utvikling av språk. Det britiske imperiet fikk også en viss utvikling av innflytelsen sin gjennom kristne misjonærer som søkte å utvide den kristne tro til befolkningen som ikke stammet fra slaver. Selv om det også var kriofolk blant misjonærene ble kristendommen først møtt med mistro og tvil, men ideene ble etter hvert mer innflytelsesrike, som ga igjen større grunnlag til britisk innflytelse, som stadig var bare langs kystlinjen.¹⁶⁴ Innflytelsen var så grundig at en del av de frigitte slavene begynte angivelig å kalle Storbritannia «hjem».¹⁶⁵ Siden det altså er tidlig bruk av misjonærer

¹⁶⁰ Simensen, *Afrikansk Historie*, 5. utgave, 2009, s. 136

¹⁶¹ Basert på: D.J. Harris, *Sierra Leone: A Political History*, 2014, s. 10; A. Alexander, *A History of the Colonization on the Western Coast of Africa*, 1846, s. 39.

¹⁶² Basert på: A. Alexander, s. 41-42; The Times, 24. aug, 1792, iss.2394, *Sierraleone House*.

¹⁶³ Basert på: A. Alexander, s. 39-41; Harris, s. 11-12.

¹⁶⁴ Reid, s. 127, 169.

¹⁶⁵ Basert på: Reid, s. 128, 131; Harris, s. 10-12; S. Amartey, S.H. Reid, *Terrestrial and Maritime Cultural Landscapes of the Atlantic World in the Sierra Leone Estuary*, 2014, s. 4-5.

kan det tyde på at allerede på dette punktet har Sierra Leone begynt å bevege seg mot Fieldhouses «Okkupasjonskoloni».

Den britiske innflytelsen på området var allerede relativt stor, men var i en stund begrenset til byen Freetown og det omliggende området, inkludert noen øyer. Men lik Gullkysten endret det seg etter Berlin-kongressen endte i 1885. Et større område ble dermed erklært britisk, og Storbritannia gjorde det til et protektorat og opprettet West African Regiment der i 1896. Kolonien utviklet seg nå til en mer direkte administrering med mindre fokus på afrikanernes selvstendighet, med for det meste britiske administrerende. Dessuten mener Harris at den tiden så et tydelig skifte i britenes holdning til kriobefolkningen til noe mer nedverdiggende, og de begynte å foretrekke befolkningen som alltid hadde bodd der.¹⁶⁶ Innen 1912 var bare 15 av 92 av de høyere regjeringsrollene holdt av kriofolk. Snart ble kriofolk også holdt utenfor jobber som lærer eller administrerende posisjoner. Dette har vært tolket som at målet for kolonistene var å lede til splittelse mellom forskjellige etniske grupperinger.¹⁶⁷

Under perioden 1919-1939 hadde de to koloniadministrasjonene i Sierra Leone og Gullkysten mye kontakt med hverandre. Dette er naturlig, siden de to, og Nigeria var de eneste britiske koloniene langs den vestlige afrikanske kysten. Enkelte av de administrerende i en av koloniene kunne ansettes i en ekvivalent, eller lignende stilling i den andre kolonien.

Winston Forde mener at det var ingen gruvevirksomheter i Sierra Leone før i 1929, da en del platina ble funnet. Likevel startet Dr. Norman Junner et oppdrag i 1926, som ledet til funn av både platina, gull og jern.¹⁶⁸ Dette ser også ut til å støttes av en håndbok om gruelover skrevet av Gilbert Stone i 1920. I forordet forklarer han at gruveindustrien enda ikke har nådd et «viktig nivå», og derfor er lovene fragmentariske.¹⁶⁹ Han forklarer senere også at fra 10. november 1881 skulle lovsystemet angående gruvearbeid i Sierra Leone være identisk med lovene i England 1. januar 1880. Dette kan antyde at regjeringene så det nødvendig å ha lover angående gruveindustri, men ikke viktig nok til å vurdere lokale situasjoner. Utenom

¹⁶⁶ Harris, s. 16

¹⁶⁷ Basert på: Reid, s. 191; Harris, s. 9-10, 15-16

¹⁶⁸ W. Forde, *The Story of Mining in Sierra Leone*, 2011, Xlibris Corporation, s. 13

¹⁶⁹ G. Stone, s. IV

det var det visstnok bare et viktig vedtak i 1902 innen Stone skrev sin tekst.¹⁷⁰

Konklusjoner på koloniseringen

For både Gullkysten og Sierra Leone var slavehandel en viktig inntekt, men bare i deler av tiden. Gullkysten hadde mer å by på av gull, som ble årsaken til den gradvise koloniseringen der. Selv om Sierra Leone hadde en lengre historie med handel, ble ikke området kolonisert i stor grad før bosetningen av frigitte slaver. Dette gir i grunn Sierra Leone en lengre historie som «koloni», men også av en annen form. Begge landene forble relativt lite kolonisert frem til Berlin-kongressen, som resulterte i at Storbritannia utvidet koloniambisjonene sine, og tok mer direkte styring over større deler av begge områdene. Fortsatt var en viss enighet med lokale høvdinger nødvendig, og styret var ikke like direkte som Sør-Afrika, hvor afrikanerne hadde så å si ingen rolle innenfor den politiske utviklingen.

Først omkring 1900 ble høvdingenes selvstendighet i Gullkysten undergravd, men under Guggisberg-regjeringen ble det satt større vekt både på afrikanernes politiske deltagelse og sosiale velvære, og mer deltagelse av urbefolkningens konger. Det var under denne administrasjonen utvinningene av diamanter startet. Slike gruvebedrifter måtte altså forholde seg til hvordan administrasjonen til Guggisberg fremstod, mens de også måtte ha mer samarbeid med lokale høvdinger enn det ville vært nødvendig om utvinningene startet bare noen år tidligere.

¹⁷⁰ Stone, s. 319

4 Diamantutvinning i de britiske kystkoloniene i Vest Afrika

Etter at Albert Kitson gjorde Gullkystens første diamantfunn 4. februar 1919 gikk kolonien gjennom en ganske komplisert utvikling som kan være vanskelig å få et overordnet bilde av. Utviklingen som skjedde i Gullkysten startet med en bedrift som hadde alle rettighetene på diamantutvinningen i kolonien, men etter hvert dukket det opp nye selskaper i området, og utvinningen her ble forbundet med det større internasjonale markedet som ble diskutert i kapittel 2. På 1930-tallet fikk en av bedriftene som opererte i Gullkysten også konsesjoner i Sierra Leone, hvor de startet nye utvinninger.

Hensikten med kapittelet er å analysere utviklingen av diamantindustrien i disse to koloniene, og vise hvordan de ble påvirket av de to forskjellige epokene som preget diamantsyndikatet på denne tiden. Det er også nødvendig å huske at i starten er tiden preget av at den første verdenskrig nylig var over. Som påpekt i kapittel 3 mente Londons koloniadministrasjon at koloniene burde være økonomisk selvstendige. Produksjonen av gull i Gullkysten klarte dessuten ikke å gjenoppta nivået det lå på før krigen. Produksjonen av gull i 1914 lå på 410 600 unser med gull i 1914 (lode, ikke alluvial), men ble etterfulgt av en drastisk reduksjon. I 1919 lå utvinningene på bare 294 500 unser, og i løpet av de neste 10 årene oversteg utvinningene aldri en verdi på 220 000 unser.¹⁷¹ Virkningen av dette ble derfor et finansielt tomrom for staten. Derfor kom Kitsons funn av diamanter på en meget beleilig tid, både for de britiske myndighetenes, og guvernør Guggisbergs formål.

Utvinningene av diamanter i Gullkystens startet i 1920, som var midt i den afrikanske periodens tredje epoke. Epoken kjennetegnes med konkurranser mellom det etablerte kartellet og Ernest Oppenheimer. Innen Sierra Leone startet utvinningene hadde markedet gått inn i en ny epoke hvor de to aktørene var blitt forsont, og forbindelsen mellom de vestafrikanske diamantbedriftene og Syndikatet var blitt klarere. I likhet med de Sørafrikanske utvinningene var det også mindre konkurranse i Sierra Leone på denne tiden.

¹⁷¹ Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, 1930-31, Appendix A, General Statistics s. 9, mikrofilm reel, 97004/87.

Gullkysten og Sierra Leones diamanter

Lik utviklingen av selve diamantmarkedet, kan også denne utviklingen grupperes i forskjellige tider. Til dette formålet brukes «fase», som er mer lokalisert til utviklingen i vestlige Afrika. Fasene er derfor egentlig separat fra «epoke», men siden koloniene var påvirket av det mer globale miljøet er det også nødvendig å vurdere hvordan det så ut på den tiden.

Fasene i Gullkysten er: Oppstartsfasen, overgangsfasen etter den ene bedriften ble oppløst, og et nytt paradigme som ser starten på en del mindre bedrifter, men mest utvinning av to konkurrenter. Utviklingen i Sierra Leone behandles ikke som noe separat, men heller en egen fase som er en videreføring av det som utspilte seg i Gullkysten. Bedriftene blir forklart i større detalj etter hvert som de fremtrer i utvinningen.

Nå som også fase er definert kan Tabell 2.1 oppdateres til å inkludere utvinningene i vestlige Afrika også. Dette demonstreres derfor under i Tabell 4.1: Periodisering.

Periode	Epoke	Fase (lokalt)	Notis	
Indisk Periode ???? – 1725			Alle diamanter utvinnes i India	
Brasiliansk Periode 1725 – 1869			De aller fleste diamanter utvinnes i Brasil	
Afrikansk Periode 1869 – Nåtid	Desentralisert 1869 – 1888		De aller fleste diamanter kommer fra Afrika, spesielt Sør-Afrika i epoke 1 og 2. Perioden går også igjennom stadige endringer av markedsaktører. Det dukker også opp nye aktører utenom Afrika, men De Beers har kontroll i slutten av hver epoke.	
	Stabilt Kartell 1888 – 1907			
	Maktstrid 1907 – 1929			Fase 1: ADF 1919 – 1923
				Fase 2: Overgang 1923 – 1924
				Fase 3: Nytt Paradigme 1925 – 1930
	Villig begrensning 1929 – 1940	Fase 4: Sierra Leone 1930 – 1939		
Gjenblomstring 1940 – ????				

Denne grafen antyder ikke at utviklingen i de to tidligere periodene ikke var like variert, men det er ikke fokuset her.

Fokuset for kapittelet er altså hvordan utviklingen av markedet skjedde innenfor disse to koloniene, i hvilken grad Sierra Leones utvikling var en videreføring av utviklingen i Gullkysten, og hvilken påvirkning det lokale markedet hadde fra markedskreftene ellers i verden, spesielt da bedriftene i Sør-Afrika.

De vestafrikanske koloniene på denne tiden hadde et helt annet miljø enn det som var til stede i Sør-Afrika. Området var nemlig påvirket av sesongvær som kunne gjøre det umulig, eller i det minste vanskelig å utføre det nødvendige arbeidet. Gullkysten undergikk perioder med regnsesong, tåkesesong og tornadosesong. Dog var det enkelte uenigheter vedrørende hvilke deler av året som ble påvirket av disse ekstremværene. For eksempel mente Albert Kitson og gruvesekretæren at det var opphold i juli og august,¹⁷² mens en rapport fra 1922-23 mener at november var den eneste måneden som ikke var påvirket av ekstremvær.¹⁷³ Et annet problem var at i motsetning til fatvasking for gull var det nødvendig å ha et sterkere lys for å se refleksjonene fra diamantene. Om det derimot var for mye sollys ville dette få også mange andre mineraler til å skape den samme glansen, som kan skape forvekslinger. Derfor kunne man bare jobbe under visse tider på døgnet.¹⁷⁴

Det teknologiske miljøet var også annerledes, for i motsetning til Sør-Afrika var det aldri diamantgruver under bakken i Vest Afrika på tiden denne teksten tar for seg. Sør-Afrika var i 1932 fremdeles det eneste landet i verden som hadde underjordisk gruvedrift.¹⁷⁵

Mesteparten av diamantutvinningen i verden var dominert av «rørgruver», men etter første verdenskrig kunne elvegrusgruver utvikles til mye lavere kostnader, noe som gjorde slike gruver enklere å utvikle.¹⁷⁶ De fleste gravene i Gullkysten hadde utvinninger langs elver.

Lik Sør-Afrika, var de første utvinningene gjort ved elver hvor graverne brukte fat til å vaske jord, men var nok ikke vanlig etter hvert som gravene ble mer utviklet.

Koloniadministrasjonen i Gullkysten var usikker på selve opphavet til diamantene. I 1920 mente Arthur Saxton, administrerende direktør for Akim Diamond Fields, at opphavet til

¹⁷² A.E. Kitson "The Gold Coast: Some Considerations of its structure, People and Natural History", *The Geographical Journal*, nov 2016, Vol.48, No.5, s. 369.

¹⁷³ Annual departmental reports relating to Gold Coast and British Togoland, Group IV Natural Resources, Mines Survey, 1922-23, Climate, s. 5, mikrofilm reel, 97004/50.

¹⁷⁴ Government Publications relating to The Gold Coast, 1846-1957, Group Three, 1901-1924, Gold Coast Gazette, høsten 1919, *Report on the Discovery of Diamonds at Abomoso*, A.E. Kitson, s. 836, mikrofilm reel, 96929/44.

¹⁷⁵ S.H. Ball, "Precious and Semiprecious Stones (gem minerals)", *Minerals Yearbook 1932-33*, 1933, United States Government Printing Office, s. 804.

¹⁷⁶ Greenhalgh, s. 22

diamanter i Abomo måtte være den kimberlittpipen som nylig ble utarbeidet.¹⁷⁷ Men i 1937 mente forfatteren av en bok som tar for seg det meste om Gullkystens struktur og infrastruktur at diamantene kommer opprinnelig fra Øvrige Birrimian og Kawere konglomeratet i Tarkwaian området. Forfatteren er likevel klar om at dette ikke er helt sikkert.¹⁷⁸

Lover og reguleringer angående diamantutvinning

Utvinning av diamanter eller andre ressurser var selvfølgelig regulert under et lovverk som måtte følges. Siden Ashanti, Togoland og de Nordlige territoriene var mer selvstyrt hadde de egne regler for utvinningen, men det fantes ingen diamantutvinning i noen av disse, og derfor er ikke det relevant.

En av de første lovene som ble innført spesifikt med tanke på diamanter kom allerede i 1919. Siden loven ble offentliggjort i en Gazzetta først 17. mars 1920 er det uklart hvilken dato den ble innført, men det var tvilsomt før diamantfunnene ble offentliggjort i juli.

I henhold til denne loven skulle alle uslipte diamanter som eksporteres ut av kolonien sendes gjennom postvesenet i Accra, direkte til Westminster, London, for å inspiseres av kongelige ansatte, som omtales i ordinansen som «crown agents».¹⁷⁹ Dette viser at den britiske staten var direkte involvert i all eksport i Gullkysten i den første fasen. Det er ikke tydelig om loven ble oppløst, men den ser ut til å fortsatt eksistere i 1931.¹⁸⁰

En brosjyre fra 1920, skrevet av Gilbert Stone tar for seg de eksisterende lovene om gruvevirksomheter i britiske kolonier i Vest Afrika, altså både Gullkysten og Sierra Leone (men ikke inkludert Nigeria). Stone hevder det er den første teksten som tar for seg en slik forklaring på gruelovene. Selv om teksten går i mindre detalj på Sierra Leone fungerer den godt som en forklaring på lovsystemet på tiden diamantvirksomhet startet i Gullkysten.¹⁸¹

En «konsesjon» var av loven definert siden 1916 som alle dokumenter som uttrykker eierskap, anskaffelse eller avkall over jord eller produkter som finnes i jorden, men

¹⁷⁷ Financial Times, 2. des, 1920, iss.10014, *Akim Diamond Fields*.

¹⁷⁸ The Gold Coast Handbook 1937, uten forfatter, s. 65

¹⁷⁹ Government Publications Relating to The Gold Coast 1846 – 1957, våren 1920, *Diamond Export Duty Ordinance, 1919*, s. 371, Bluebook Gazette, mikrofilm reel, 96929/45.

¹⁸⁰ S.H. Ball, s. 804

¹⁸¹ G. Stone, *The Mining Laws of the British Empire and of Foreign Countries*, vol II West Africa, His Majesty's Stationary Office, 1920, s. iv

inkluderer ikke byer eller landsbyer. Mens en konsesjonsholder er en person som har de ovennevnte rettighetene. Loven definerer også «gruvevirksomhet» som all utvinning eller sanking av mineraler og edelstener.¹⁸² Dette inkluderer ikke Ashantiområdet. Konsesjoner varer i tre år. For gruvekonsesjoner er det begrenset til enkeltkonsesjoner på 5 kvadratmiles, med maks 20 kvadratmiles (tilsvarende 32.187km) per holder, med mindre man har guvernørens tillatelse på et større område. Personer som er kommersielt identifiserbare ses som «en person». Det vil si at det ikke er unntak for flere eiere av den samme bedriften, som var et tiltak for å hindre at all gruve drift ble utført av bare en bedrift, slik som i en del andre afrikanske kolonier. Dette kan forklare hvorfor så mange bedrifter ble stiftet av andre bedrifter. Likevel ga Guggisberg enkelte unntak til denne regelen fordi diamantutvinning trenger større områder å jobbe med. Når en konsesjon var opprettet måtte den registreres under tinglysning forordning, som dermed ble sendt til registeret i den lokale domstolen innen 6 måneder. Innen de neste 3 månedene ble det publisert i en Gazette, og notiser ble sendt ut til personer domstolen mente burde vite om konsesjonen, spesielt eiere av naboer.¹⁸³

Stone gir også en litt ufullstendig forklaring om hva som kunne gjøre en slik konsesjon ugyldig. For eksempel om konsesjonen var gjort gjennom uredlige metoder, men han forklarer lite om hva som menes med «ureddelig», med unntak av at begge parter måtte forstå hva avtalen gikk ut på. Videre står det også at land de afrikafødte brukte til jordbruk, brensel, jakt eller lignende ikke kunne tas fra dem, og at den opprinnelige eieren av landet måtte være en afrikafødt. Teksten snakker ofte om rettighetene til «Afrikafødte», men ordet blir bare definert som «alle folk av afrikansk fødsel», og det forklares ikke om dette inkluderer Afrika-fødte hvite, men det er logisk å anta at på denne tiden var «afrikansk fødsel» ment som en etnisk inndeling, heller enn geografisk, som betyr at de satt en del fokus på den opprinnelige befolkningens landrettigheter. Likevel forklares det ingenting om afrikanere fra andre områder enn Gullkysten. Høyesterett justitiarius Philip C. Smyly, uttalte også at siden landet originalt tilhørte høvdingene, var høvdingens tillatelse nødvendig for å gi konsesjoner for gruvearbeid.¹⁸⁴

¹⁸² G. Stone, s. 20

¹⁸³ Basert på: Stone, G, s. 9-14; Greenhalgh s. 40

¹⁸⁴ Stone, s. 9-10, 15-16

Lovene satte altså en del fokus på Gullkystens opprinnelige befolkning, og gjorde det klart at det er de som hadde de opprinnelige rettighetene. Kolonimyndighetene i Gullkysten var altså meget opptatt av å bevare lokalbefolkningens rettighet. Dette gjør Gullkysten til en stor kontrast ovenfor apartheid-systemet i Sør-Afrika, så vel som andre bosetningskolonier.¹⁸⁵

For å prospektere et landområde må man først få en lisens som utskrives fra guvernøren selv, med mindre personen allerede har gruelisens på området. Men det er ikke nødvendig å ha konsesjon på landet før prospekteringen starter. Om en rettsak bestemmer at konsesjonen er urettmessig vil ofte lisensen også være det. Det er heller ikke nødvendig å ha en prospektlisens for å starte gruvevirksomhet, men man må ha konsesjon og gruelisens fra guvernøren. Om virksomheten inkluderer mudring i enkelte elver eller pumping av elver må en lisens oppsøkes også for det, før arbeidet er tillatt.¹⁸⁶

To forskjellige personer kunne holde konsesjon på et landområde så lenge de to konsesjonene ikke var motstridende slik at de ødela for hverandre. Det vil si at bare en person kunne ha gruelisens per område, men det var mulig for en annen bedrift å ha konsesjoner på for eksempel gummi i den samme beliggenheten.¹⁸⁷

I kort oppsummering: selv om prospektering var valgfritt, ble det vanligvis utført først for å finne ut hvor lønnsomme virksomheter kunne være i området før man søkte konsesjon. Prospekteringen krevde en egen lisens som ble utskrevet av guvernøren. Om området var akseptabelt måtte man dermed ha eierskap (konsesjon) på det før man fikk starte gruvevirksomheter, og deretter søke om lisens på også det. Om det skulle bedrives gruvemetoder som var spesifisert til elver og andre vannområder (altså dredges), måtte det sendes en egen søknad for dette til guvernøren, selv om bedriften allerede hadde konsesjoner.

¹⁸⁵ T. Linné Eriksen, *Globalhistorie 1750-1900*, 2010, s. 337

¹⁸⁶ Stone, s. 19-21

¹⁸⁷ Stone, s. 18

Senere lover

I 1922 skjedde det en liten endring av lovverket, gruvesekretæren ble den som utskrev lisenser, heller enn guvernøren. I tillegg fikk gruvesekretæren rettighet på å skrive ut lisenser i Ashantiområdet (se Figur 3.1) med høvdingens tillatelse.¹⁸⁸

I 1925 ble en lov innført for å bedre helsen og levekårene til de afrikanske arbeiderne forbundet med gruveindustrien. Dette var etter et råd fra Professor William Simpson, og gruvebedriftene var angivelig medgjørige. Bedre toalett ble installert, bedre rutiner med rengjøring ble innført, og minst to nye sykehus ble satt opp i Abosso og Insuta.¹⁸⁹

I 1926 ble en ny lov foreslått for å hindre ulovlig diamantvirksomhet, Diamond Mining Industry Protection Ordinance 1926 #11 som skulle tre i effekt 30. juni 1926. Dette kom av at slutten av 1925 så en økning av diamanttyveri, som bedriftene mente hadde utviklet seg til en trussel mot diamantmarkedet. Spesielt nevnes det også en europeer i Accra som utga seg for å være en legitim kjøpmann og lurte gruvearbeiderne til å selge.¹⁹⁰ Loven var dypt inngripende i sine tiltak, og ville for det første kreve lisens for å drive diamanthandel, og gi guvernøren muligheten til å erklære steder som «diamantområder». Men et annet tiltak i vedtekten fikk større reaksjoner, at ingen fikk oppholde seg i et utvinningsområde uten tillatelse fra direktørene i CAST, eller av Distriktkommisær.¹⁹¹ Straffen for dette ville være 6 måneder fengsel og hardt arbeid, eller bot på £50.¹⁹²

Under et møte 30. august 1926 ble det holdt konsil hvor Ofori Atta tok opp temaet, og uttrykte lokalfolkets misnøye med loven, og hvordan den krenket deres frihet, og landeieres rettigheter. Lovgivingen ble derfor omformet til at bare områder som for øyeblikket var under utvinning kunne erklæres som et slikt beskyttet «diamantområde».¹⁹³

¹⁸⁸ Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, 1922-23, Report on Mining industry, 15 (b), s. 10, mikrofilm reel, 97004/87.

¹⁸⁹ Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, 1925-26, 13: Legislation, (a), s. 14-15, mikrofilm reel, 97004/87.

¹⁹⁰ Annual Departmental Reports Relating to the Gold Coast and British Togoland, Group I Administration, 1925-26, 137, Mining, s. 17, mikrofilm reel, 97004/12

¹⁹¹ Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, 1925-26, Schedule (rule 8), s. 17, Mikrofilm reel, 97004/87.

¹⁹² Ofosu-Mensah, «Mining in Colonial Ghana: Extractive Capitalism and Its Social Benefits in Akyem Abuakwa under Nana Ofori Atta I», *Africa Today*, Vol.63. no.1, Indiana University Press, 2016, s. 30-31.

¹⁹³ Basert på: Guggisberg, *The Gold Coast. A Review of the events of 1920-26 and prospects of 1927-28*, 1927, s. 11-12; Annual Departmental Reports Relating to the Gold Coast and British Togoland, Group I Administration, 1926-27, 145, VIII – General, s. 22, mikrofilm reel, 97004/12.

Selv om loven ble omformet ganske kjapt viser det at CAST fikk en viss beskyttelse av regjeringen, på den lokale befolkningens bekostning. Om ikke det hadde vært for kong Atta kunne det også blitt vedvarende. Til den påstanden kan man se på Sierra Leone, som i 1936 innførte Diamond Protection Ordinance som forbød «fremmede» (folk fra andre områder innen kolonien) fra å oppholde seg i Diamond Protection Areas, områder med diamantutvinning.¹⁹⁴ Dette var altså i stor grad den samme som i Gullkysten, men ble like inngripende som den originale versjonen av Diamond Mining Industry Protection Ordinance 1926 #11. Sierra Leone hadde ingen slik fremragende representant for den lavere befolkningen som Ofori Atta, og det er trolig årsaken til at loven ikke ble stoppet opp der.

Utviklingsforløpet for diamantene i Gullkysten

Ikke lenge etter Kitson fant de første diamantene i 1919 foreslo statssekretæren at kolonikontoret skulle ta seg av utvinningen av diamanter gjennom en nasjonalisert bedrift og Gullkystregjeringen prøvde derfor å holde funnet skjult. Gullkystregjeringen bestemte seg etter hvert for å ikke vedta statssekretærens forslag, og utvinningene ble ikke nasjonalisert. 12. juli 1919 ble nyhetene for første gang offentlig annonsert i Financial Times av koloniadministrasjonen, og innen da hadde allerede omtrent 600 diamanter blitt funnet gjennom fatmetoden.¹⁹⁵ I slutten av året ga Kong Ofori Atta I konsesjoner på 20 Kvadratmiles (32.187km) og enerett til å prospektere over hele hans kongedømme, Akim Abuakwa, til Goldfields of Eastern Akkim (GEA).¹⁹⁶ Atta hadde i 1902 jobbet for selskapet som en administrerende kontorarbeider, også kalt en «clerk».¹⁹⁷ Allerede neste år sluttet han jobben og reiste til Kibi for å jobbe som sekretær for kong Amoako Atta II.¹⁹⁸ Ifølge Percy Coventry Tarbutt direktør i GEA, fikk selskapet rettighetene siden bedriften allerede hadde et godt forhold til kongen. Området lå 60 miles nordøst for Accra havn, og kunne nås med jernbane.¹⁹⁹

GEA var en reorganisering av en tidligere bedrift som ble stiftet av Percy Frederick Tarbutt, P. Coventry Tarbutts far. Tarbutt Sr. jobbet tidligere som konsulterende ingeniør under Cecil

¹⁹⁴ Van der Laan, s. 5

¹⁹⁵ Financial Times, 13. aug 1919, iss 9615, *Discovery Officially Reported*.

¹⁹⁶ Greenhallgh, s. 37

¹⁹⁷ Ofosu-Mensah, 2016, s. 41.

¹⁹⁸ J. Simensen, *Commoners, Chiefs and Colonial Government*, University of Trondheim, 1975 s. 93.

¹⁹⁹ Basert på: Financial Times, 11. des, 1919, iss. 9718, *Appolonia Gold Fields*; Financial Times, 8. jan, 1920, iss. 9739, *Goldfields of Eastern Akkim*.

Rhodes, og ba i 1888 om tillatelse til å starte egne gullutvinninger sør for Robinsongruven. Selv om Rhodes godkjente det, ga han angivelig også en spydig advarsel om at Beatty bare kom til å tape penger. Likevel fikk Tarbutt Sr. gode fortjenester og utvidet virksomhetene til flere områder.²⁰⁰ I hvertfall så tidlig som i desember 1899 hadde han opprettet GEA og startet gullgruver i Akim Abuakwa. Innen 1901 hadde han etablert enda flere bedrifter i Gullkysten, og bedriftene hans ble referert til som «Tarbuttgruppen». Tarbutt Sr. døde 55 år gammel i 1904,²⁰¹ og Percy Coventry Tarbutt (Jr.), ble allerede året etter valgt som medlem av styret for Rhodesia Copper Company som erstatning for den avdøde Tarbutt.²⁰² GEA måtte oppløses ved første verdenskrigs utbrudd, og startet opp igjen i 1919 med Percy Coventry Tarbutt som direktør for bedriften.²⁰³

Fase 1: ADFs historie, 1919 – 1923

Goldfields of Eastern Akkim var helt i begynnelsen den eneste bedriften som hadde rettigheter på å drive diamantutvinning i Gullkysten. Selskapet gjorde sine første funn i mars 1920. Allerede i løpet av april opprettet bedriften datterselskapet Akim Diamondfields (ADF) for å drive utvinningen.²⁰⁴

I slutten av 1920 opprettet GEA også Akim Alluvials Limited (AAL) for å holde på rettighetene over bedriftene GEA og ADF. Disse tre bedriftene fungerte altså som et selvstyrt konglomerat som kan kalles «Akimgruppen», hvor ADF drev med diamanter og GEA med gullgraving. Snart ble kong Ofori Atta utnevnt som direktør for AAL fordi han ga dem rettighetene, i tillegg til Henry Higgins, George Addison Scott, John Linda Williams.²⁰⁵

Starten på ADFs utvinning er ikke helt klar. På den ene siden mente bedriften i løpet av 1920 at området de utvant hadde meget små diamanter, og de hadde relativt liten gevinst i starten. På den andre siden var det en uvanlig stor andel diamanter i jorden sammenlignet

²⁰⁰ I. Phimister, J. Mouat, *Mining, Engineers and Risk Management: British overseas Investment, 1894 – 1914*, s. 11-13, 17

²⁰¹ Financial Times, 1. jun, 1904, iss. 4984, *Death of Mr. Percy Tarbutt*.

²⁰² Financial Times, 23. mar 1905, iss. 5234, *Rhodesia Copper Company*

²⁰³ Basert på: Financial Times, 10. sept, 1920, iss.9943, *Goldfields of Eastern Akkim*; C. Mark-Thiesen, *Mediators, Contract Men, and Colonial Capital: Mechanized Gold Mining in the Gold Coast Colony 1879-1909*, 2018, University of Rochester Press, s. 41.

²⁰⁴ Financial Times, 23. apr, 1920, iss.9827, *Akim Diamond Fields, Ltd.*

²⁰⁵ The Times, iss. 42595, 16. dec, 1920, Akim Alluvials Limited,

med Sør-Afrika.²⁰⁶ Ifølge fungerende gruvesekretær W. Holmes var bedriften derfor optimistisk til fremtidige gevinster, en optimisme som ble uttrykt så å si hvert år i Gullkystens årlige rapporter.²⁰⁷ Dessuten mente også en ekspert de hentet inn fra Hatton Garden i juli 1920 det samme.²⁰⁸ Promotørene til Akimgruppen var likevel mer opptatt av gullgraving, som enda ikke hadde klart å gjenopprette utvinningen fra tiden før første verdenskrig, altså GEA. Likevel var det også relativt lite arbeidskraft tilgjengelig for gruvearbeid generelt på denne tiden. Gruvesekretær J. Cogill mente i 1922 at det kom av at lønningene til bærere av kakaoprodukter var for høye, grunnet en stor økning i produksjonen, men at arbeidskraft til gruver allerede hadde blitt bedre.²⁰⁹

ADF fortsatte prospektering omkring i kolonien, men fikk ingen viktige funn med det første, men innen slutten av 1920 hadde bedriften allerede eiendommer på omtrent 12 000 Acres (18,75 kvadratmiles). Blant disse konsesjonene hadde ADF startet med utgraving av hull og utvinning med fat i 50 av dem, mens i Abomo, Tetea og Sankobanase hadde de startet senkning av gruvesjakter langs vannløpene.²¹⁰ Historikeren Greenhalgh mener likevel at ADF ikke fikk noe særlig suksess.

Allerede i 1921 hadde ADF oppnådd grensen på 20 kvadratmiles, og bedriften trengte et smutthull for å utvide gruveindustrien sin. ADF gikk sammen med en større bedrift, Selection Trust (ST), som var ledet av Alfred Chester Beatty, Charles Boise, og en av Tarbutt Sr. sine tidligere partnere, E.W. Janson. Charles Boise utførte prospekteringer og konkluderte med at en ny bedrift skulle opprettes for å holde eierskapet over de nye konsesjonene. Greenhalgh mente at dette var funnene STs Charles Boise gjorde i Birimdalen, mens Ofosu-Mensah mente det var diamantfunn i Bonsa omtrent 100 miles sør-vest for Birim, litt utenfor ADFs eksisterende gruvekonsesjoner. For å kunne kjøpe opp nye landområder gikk de to bedriftene inn for å stifte en tredje bedrift i august 1922, African Selection Trust (AST),²¹¹ og Anglo-African Exploration i oktober, som drev med gull.

²⁰⁶ Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, 1920, schedule F: Production of Diamonds, s. 20, Mikrofilm Reel, 97004/87.

²⁰⁷ The Times, Issue 42595, 16. des 1920, *Akim Alluvials Limited*.

²⁰⁸ Financial Times, 15. jul 1920, iss. 9896, *Mining Markets*, West Africans more lively.

²⁰⁹ Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, 1921, Report on Mining Industry, 14, s. 4, mikrofilm reel, 97004/87.

²¹⁰ Basert på: Financial Times, issue 9908, 29. jul, 1920, *Results of early Prospecting Work-Important Discovery*; Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, 1920, 8, s. 4, Mikrofilm reel, 97004/87; Financial Times, issue 42595, 16. des 1920, *Akim Alluvials Limited*

²¹¹ Greenhalgh, s. 37.

Året april 1922 til mars 1923 begynte folk å forstå hvor diamantholdig jorden i Gullkysten virkelig var. Det året var det utskrevet flest prospektlisenser til diamanter. Mens det var relativt lite leting etter gull.²¹² Likevel var det fortsatt innen starten av 1926 ikke gjort relevante funn utenom Birimdalen, hvor de store bedriftene allerede hadde startet sine utvinninger.²¹³

Tross den avtalen ADF hadde med Ofori Atta om konsesjoner, vakte også dette problemer. Inntektene fra landleien i Asamankese var delt imellom Ofori Atta som fikk 25% og den lokale høvdingen Kwaku Amoah, som fikk resten. I 1920 vedtok statskonsilet i Akim en endring av avtalen, hvor Attas andel ble økt til 33%.²¹⁴ Derfor valgte Kwaku Amoah å erklære Asamankese uavhengig fra Attas styre 27. juni 1921, og gjorde krav på 100% av leien. Han gjorde også krav på alle andre inntekter fra diamantutvinningen som befant seg i hans (ikke- anerkjente) selvstendige land. Både Amoah og høvding Kwame Kuma, av Akwatia, nektet å delta på høvdingenes Statskonsil i oktober det året i protest mot Atta.²¹⁵ Konfliktene ledet likevel til at Atta ble ekskludert fra avtalen om ASTs første konsesjon. Høvding Kwame Kuma ga AST konsesjoner på 3,87 kvadratmiles i Akwatia og utvinningene startet 26. september 1922. AST betalte £1300 med en gang, og £500 årlig, i tillegg til 5 % av gevinsten.²¹⁶ Akkurat denne avtalen er litt utydelig, og det ser ut til at enten var også Kwaku Amoah med på avtalen, eller så gjorde de to høvdingene en ny avtale med AST samme dagen som utvinningene startet. Men de to høvdingene fikk begge omtrent £10 000 årlig gjennom diamantgruvene.²¹⁷

Lignende uenigheter om utvinningen viste seg også i styret av bedriftene selv. Direktørene innen Akim Diamondfields ønsket at AST skulle være tilgjengelig på aksjemarkedet, mens styret i Selection Trust fikk innført selskapet som en privateid bedrift. Siden ST ble brakt inn for å gjøre finansieringen av gruvevirksomhetene er det sannsynlig at de hadde flere økonomiske ressurser enn ADF hadde. Siden ADF gikk i underskudd allerede i 1922 betydde det at de fortsatt var avhengige av ST sin økonomiske støtte. Men det dårlige forholdet

²¹² Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, 1922-23, Report on Mineral Industry, 9: Prospecting, s. 9, mikrofilm reel, 97004/87.

²¹³ Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, 1925-26, Report on Mineral Industry, 4. Diamond Mining, s. 8, mikrofilm reel, 97004/87.

²¹⁴ Simensen, 1975, s. 127-128

²¹⁵ Siemensen, 1975, s. 128, 131; R. Rathbone, «Defining Akyemfo: the Construction of Citizenship in Akyem Abuakwa, Ghana, 1700-1939», *Africa: Journal of the International African Institute*, vol.66, no.4, 1996 s. 511-512.

²¹⁶ Basert på: Ofosu-Mensah, 2015, s. 483, 485; Greenhalgh, s. 40.

²¹⁷ Simensen, 1975, s. 133

mellom de to bedriftene ledet til at ADF i 1923 søkte støtte fra en annen bedrift, Russo-Asiatic Consolidated Company (RACC).²¹⁸

Styreformannen for RACC var Leslie Urquhart, som hadde gjort en del gruvarbeid i Russland, og jobbet allerede i 1904 som sjef for oljeselskapet Schebaieff Company.²¹⁹ I 1907 ble han utnevnt som administrerende direktør for Kyshtim Company, som drev med gullutvinninger i Sibir, Russland, men selskapet fikk problemer da første verdenskrig brøt ut. I årene 1909 til 1914 fikk Urquhart også en del støtte fra Beatty og Hoover i utviklingen av gruvene i Kyshtim.²²⁰ Innen 1917 var han blitt administrator for RACC, som var en annen britisk bedrift som gjorde gruveutvinninger i Sibir hvert fall innen 1913.²²¹ RACC hadde også planer om å starte med diamantutvinninger i 1918, et prosjekt som ble stoppet på grunn av revolusjonen. I desember 1919 bestemte eierne av Kyshtim, og to andre bedrifter seg for å oppløse de tre for å kjøpe flere aksjer i RACC.²²² Forholdet mellom de to bedriftene er altså ikke helt klart, men det er tydelig en viss sammenheng gjennom Urquhart. Det er også sannsynlig at gruveområdene til Kyshtim ble overført til RACC etter oppløsningen. På 1920-tallet prøvde Russo-Asiatic å finne nye områder for gruve drift. De hadde allerede startet utvinninger i sørlige Frankrike, og angivelig også i Algerie.²²³ De prøvde også i 1922 å gjøre en avtale for å fortsette utvinningene i Sovjetunionen, men Lenin avslo avtalen personlig.²²⁴ RACC ser ikke ut til å ha hatt erfaring med diamanter utenom de spolerte planene i Russland.²²⁵

Til tross for at kong Atta var direktør i Akim Alluvials, og fikk fortjenester av bedriftens utvinning, var han positiv til at en konkurrerende bedrift dukket opp, trolig fordi dette ville gi lokalbefolkningen flere arbeidsplasser. Men kongen hadde tross alt lovet Akimgruppen eneretten på prospektering av diamanter i kongedømmet, og var styremedlem i Akim Limited. At han skulle omfavne en konkurrerende bedrift var derfor både et brudd på avtalen med AST, og var dessuten en handling som ikke var forventet av et styremedlem. Akimgruppen responderte derfor med å true med å trekke tilbudet om direktørrolle i AST de

²¹⁸ Greenhalgh, s. 40

²¹⁹ Financial Times, 12. nov, 1904, vol.062, iss.3194, *Baku Russian Petroleum Company Limited*.

²²⁰ Basert på: Greenhalgh, s. 40; Financial Times, 19. okt, 1907, vol.065, iss.3347, *Perm Corporation, Limited*.

²²¹ Financial times, 1913, *Mining Carry-over*.

²²² Financial Times, 20. Des, 1919, vol.089, iss.3982, *Irtysk, Kyshtim, And Tanalyk Corporations*.

²²³ Financial Times, 3. jan, 1921, issue 10,039, *Mines in the old year*.

²²⁴ Basert på: The Economist, 14. okt, 1922, vol.095, iss.4129, *The Russo-Asiatic and the Soviet*; Financial Times, 7. jul 1921, iss.10193, *Russo-Asiatic Consolidated*.

²²⁵ The Economist, 30. jan 1915, vol080, iss.3727, *The Stock Exchange*.

hadde gitt ham. Men kongen svarte med å nekte videre forhandlinger med AST før han ble direktør også for det selskapet. Det ble han 6. april 1923.²²⁶

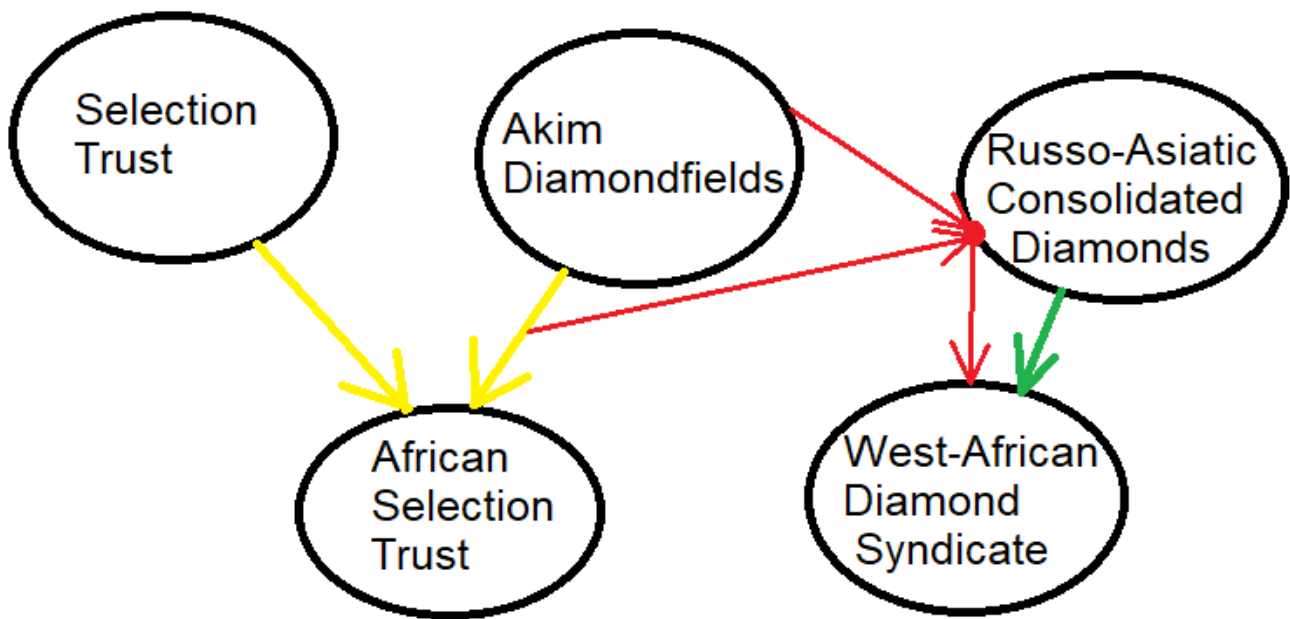
Innen januar 1923 gikk samarbeidet mellom RACC og Akimgruppen videre, hvor RACC utførte undersøkelser av områder eid av Akimgruppen, hvorvidt det var gull på områdene, og ga tekniske råd.²²⁷ Innen nå hadde de eksisterende bedriftene fått totalt 24 konsesjoner på diamantutvinning, og 4 for både diamant og gull. De to nevnte bedriftene avtalte at RACC skulle gi tekniske råd om utvinningen, men dette ser ut til å ha vært først og fremst om gullgraving. RACC fikk også tillatelse til å drive undersøkelser av Gold Quartz reefs i ADF sitt område, og i løpet av året hadde de forhandlinger med lokale høvdinger om konsesjoner på landområder. I april 1923 avtalte ADF og RACC at sistnevnte skulle kjøpe opp alle eiendommene til ADF, men at salget ikke skjedde før RACC hadde opprettet en ny bedrift hvor eierne av ADF skulle få store deler av aksjene. I løpet av august var West African Diamond Syndicate opprettet og handelen fullført.²²⁸ Dermed ble ADF oppløst, og deres del av historien var over. Forholdet demonstreres med figuren under.

De gule pilene viser til delvis eierskap, mens den grønne er eierskap, og de røde er oppkjøp. Den røde som går ifra en gul pil viser til at deler av eierskapet ADF hadde over AST gikk til RACC under salget. Figur 4.1: bedriftene året 1923.

²²⁶ Greenhalgh, s. 40-41

²²⁷ Basert på: Financial Times, 29. jan 1923, iss.10669, *Akim and Russoasiatic*; Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, 1922-23, Report on the Mining Industry, 8, s. 3, mikrofilm reel, 97004/87.

²²⁸ Basert på: Greenhalgh, s. 40; Ofosu-Mensah, 2016, s. 28; The Times, 15. nov, 1923, issue 43499, *Company Results*, Akim.

Figur 4.1: Bedrifter året 1923

Resultater av ADFs fase

Årlige rapporter skrevet av gruvesekretæren i Gullkysten under koloniadministrasjonen viser til at i disse årene bare ADF bedrev diamantutvinning var relativt få personer ansatt for diamantutvinning. I 1920 var det 25 afrikanere som jobbet med diamanter, og en europeer, som trolig må ha vært en form for administrator, ingeniør, eller en annen form for høyere posisjon. Det året ble 324 kvadratmeter jord vasket, som ga 215 karat diamanter til £764, altså 0,663 karat diamanter per kvadrat. I finansåret 1. april 1922 til 31. mars 1923 var det 214 afrikanere som jobbet med diamanter, og 2 europeere. 15 693 kvadrat jord ble vasket, som ga 7287 karat til £9040, som betyr at tross økningen av vasket jord ble gevinsten senket til 0,464 karat per kvadrat. Det er ikke lett å si hva slags utstyr som var tilgjengelig i gruvene til ADF, blant annet fordi kildene er lite utfyllende. Men det nevnes allerede i 1920 at de har et industrianlegg, som de i følgende år gikk inn for å endre i håp om å få bedre gevinst.²²⁹ Basert på karat per kvadrat ser det ikke ut til at det hjalp. Selv om gjennomsnittlig

²²⁹ Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, 1921, 56, Report on Individual Companies, s. 7, mikrofilm reel, 97004/87

diamantproduksjon sank på den tiden, økte de også den totale produksjonen med nesten 1100 % tross at arbeidsstaben bare økte med 346 %.²³⁰

De samme årsrapportene oppgir også at året 1922-23 eksisterte det 350 shafts og 355 crosscuts i den østlige provinsen.²³¹ Altså nevner ikke rapporten industrianlegget, og heller ikke hvilket utstyr som ble brukt. I tillegg var det også utvinninger av både gull og mangan i provinsen som gjør det uklart hvor mange av de ovennevnte som var til diamantutvinning. Men over halvparten av arbeiderne i den østlige provinsen det året jobbet med utvinning av diamanter.²³²

Den første fasen viser at tross de rike funnene ADF fikk fra konsesjonene sine, hadde bedriften en relativt treg start og klarte ikke å få nok inntekter gjennom utvinningene sine. Dette ledet til at ADF ble tvunget til å trekke inn nye aktører, altså Selection Trust, og senere Russo-Asiatic, som endte med å erstatte ADF totalt. Eierne av ADF, Tarbutt Jr., var arvtageren til en av Afrikas ledende gruveiere, men hadde likevel ikke pengene til å holde sine produksjoner gående. Kildematerialene sier lite om Tarbutt i Gullkysten etter salget av diamantgruvene til RACC, men han er hvertfall forbundet med utvinninger av gull i 1926.²³³ Alfred Beatty, på den annen side, klarte seg mye bedre. Dette kan være grunnet de forbindelsene Beatty etablerte blant både britiske og amerikanske investorer.

Det ser ikke ut til at det var en helt klar regel på hvordan diamantene utvunnet i Gullkysten de første årene ble markedsført, da bedriftene i Gullkysten på denne tiden ikke hadde noen avtale med Syndikatet. Greenhalgh mener at Syndikatet noen ganger kjøpte opp diamanter som var utenom deres innflytelse, som likeså inkluderte ASTs diamanter. Han mener videre at ASTs første handelsavtale var med en diamantbedrift i Belgisk Kongo, som i 1920 hadde stiftet et salgsapparat i Antwerp.²³⁴

²³⁰ Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, 1929-30, General Statistics, s. 11, Mikrofilm reel, 97004/87.

²³¹ Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, 1922-23, Schedule K: Mines Development, s. 32.

²³² Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, 1929-30, *General Statistics*, s. 11, Mikrofilm reel, 97004/87

²³³ Financial Times, 4. feb, 1926, iss. 11 591, *Gold Reef on Gold Coast*

²³⁴ Greenhalgh, s. 231

Fase 2: Overgang, 1923 – 1925

Den andre fasen er en kort tid som fungerer som en overgang til det finansmiljøet som befant seg i diamantutvinningen i Gullkysten i den tredje fasen. Tiden fargelegges av uenighetene imellom Akim Diamondfields' originale partner, Selection Trust, og selskapet som etter hvert tok over ADFs eiendeler, West African Diamond Syndicate (WADS), stiftet av Russo-Asiatic Consolidated Company. Siden WADS hadde kjøpt opp alt av ADF, eide de nå også aksjer i AST og AAE, til tross for at de to bedriftene var eid av ST, som var deres konkurrent.

De to selskapene fordelte de AST-eide gruvene seg imellom og fortsatte produksjonen. Gruvene som ble overtatt av WADS økte produktiviteten på gruvene i løpet av de første få månedene fra gjennomsnitt 801 karat per måned, til 1095 per måned, mens områder som ble utdelt til AST fikk 5661 karat på 7 uker,²³⁵ uheldigvis er det ikke oppgitt hvor stor økning dette var fra før overtagelsen. Trolig kan dette forklares med at depresjonen nevnt i kapittel 3 var så å si over. I en rapport fra 1923 menes det at handelen i Gullkysten hadde allerede kommet seg over depresjonen. Det begynte også å bli mulig for folk å kjøpe dyrere varer enn tidligere.²³⁶ Det er også mulig at begge de konkurrerende bedriftene gikk inn for å øke sine produksjoner og dermed styrke sin evne i markedet.

De to konkurrentene var fortsatt tvunget i et uvillig samarbeid hvor det ikke ble lett å ta avgjørelser angående handlingene til AST. WADS mente blant annet at en av direktørene i AST, E.W Janson, var en «front» for å øke STs aksjeeierskap. Problemene ledet til rettsak imellom ST og WADS som ble holdt i Chancery Division, London, februar 1924 under dommeren Tomlin. Konklusjonen var at de inngikk et forlik.²³⁷ ST kjøpte opp WADS sine aksjer i det oppløste selskapet ADF, 285 001 aksjer, og i AAE. For å kunne betale for dette oppkjøpet trengte ST nye finansielle ressurser, og stiftet ST derfor Consolidated African Selection Trust (CAST) 11. oktober 1924 for å dekke kostnadene.²³⁸

²³⁵ Basert på: Financial Times Special, 29. jan, 1923, iss. 10669, *Russo-Asiatic and Akims*; The Times, 15. nov, 1923, iss. 43499, *Company Results, Akim*.

²³⁶ Annual Departmental Reports Relating to The Gold Coast and British Togoland, Group I Administration, Central Province of the Gold Coast, 1922-23, 40, IV, s. 10, mikrofilm reel, 97004/11

²³⁷ Financial Times, 27. feb, 1924, iss. 10998, *Disputed Proportion of Interest*.

²³⁸ Basert på: Greenhalgh, s. 41; The Times, 12. nov 1924, issue 43807 *Consolidated African Selection Trust, Limited*.

I 1924 begynte også STs formann, Beatty å samarbeide med Sør-Afrikas voksende gigant, Ernest Oppenheimer. De to avtalte at Oppenheimer skulle stå for markedsføringen av Beattys diamanter, mot at Beatty reduserte utvinningen.²³⁹ Det er ikke klart hvor nært dette forholdet var, men allerede februar det året ble Beatty utnevnt til medlem av styret i en kobberbedrift etter at Oppenheimer kjøpte aksjer i bedriften,²⁴⁰ og innen september 1925 hadde Ernests bror, Louis Oppenheimer blitt utnevnt som en av direktørene til CAST.²⁴¹ Greenhalgh mener at tross at Beatty søkte økonomisk støtte fra Oppenheimer angående rettsaken med WADS, fikk han ikke det.²⁴²

Denne relativt korte fasen fungerer som en slags oppløsning av tiden hvor bare et firma og deres assosierte bedrifter stod for utvinningene. Allerede var det blitt et mer konkurransevinklet miljø. Det var også på denne tiden at det utformet seg en klar forbindelse mellom den største diamantbedriften i Gullkysten, og personligheten som snart ble, og muligens allerede var, den mest innflytelsesrike diamantmagnaten i verden.

Fase 3: Nytt paradigme, 1925 – 1930

I resten av tiden som omhandler Gullkysten, var det for det meste WADS og ST som stod for de største utvinningene av diamanter. Men det var også først nå det dukket opp flere mindre konkurrenter. Disse utgjorde likevel ingen stor «trussel» for de større konglomeratene, spesielt siden AST i året 1925-26 utvant flere diamanter alene enn hva hele Gullkysten hadde det forrige året, og produksjonen økte enda kjappere.²⁴³

CAST vokste kjapt ettersom de hadde god tilgang på kapital, og ble Gullkystens største diamantprodusent. Som vist hadde CAST allerede en viss forbindelse med Oppenheimers AAC, og Louis Oppenheimer var en av direktørene i deres bedrift. Som nevnt i Kapittel 2 inngikk de konkurrerende faksjonene, Oppenheimer og De Beers en ny og mer varig avtale som gikk i effekt 1. januar 1926. Det betyr mest sannsynlig at også Beattys bedrifter ble

²³⁹ Roberts, s. 89

²⁴⁰ Financial Times, 19. feb, 1924, iss. 10991, *Bwana M'Kubwa*

²⁴¹ The Economist, 5. sept 1925, vol 101, iss. 4280, *Reports and Notices*.

²⁴² Greenhalgh, s. 41-42

²⁴³ Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, 1925-26, Individual Corporations, B – Eastern and Western Akim, 2 Diamond Mining, s. 23, mikrofilm reel, 97004/87.

forbundet med selve Syndikatet. Dette kan delta i forklaringen på veksten som ble erfart på denne tiden.

Allerede innen året 1925-26 ble flesteparten av ASTs eksporterte diamanter brukt til industri. Altså kan det senere landet Ghanas rolle som den største produsenten av industridiamanter spores tilbake til allerede før slik bruk var blitt en vanlig praksis. Innen det året hadde også bedriften konsesjoner på omtrent 32 kvadrat miles.²⁴⁴ Altså mye høyere enn den opprinnelige grensen.

I denne tredje fasen viser det seg også å dukke opp en rekke nye mindre bedrifter i kolonien. I 1925 fikk Richard Raymond Came tillatelse til å drive med prospekteringer. Han jobbet fortsatt for AST, men allerede neste år var arbeidskontrakten hans over. Came fortsatte for seg selv, og fikk 14. juni 1926 en lisens på 2.3 miles for å prospektere et område nær Akwatia.²⁴⁵ Styret i AST hevdet at dette brøt Cames arbeidskontrakt, og rettighetene på «first refusal» for områder som lå nær deres konsesjoner de hadde fått av kong Ofori Atta. Likevel konkluderte styret at en rettsak ville bare støtte den beslutningen kong Atta hadde tatt.²⁴⁶ Came startet utvinningene i løpet av 1927 i Topiramang Zone 1 og Birimdalen.²⁴⁷ Bedriften ble senere kalt Cayco. I 1927 ble også Alluvial Diamonds (Gold Coast) registrert 25. november, og Morkwa Limited som var en rekonstruksjon av Morkwa Gold Estates. Begge bedriftene hadde utvinninger i Prah. Alluvial søkte økonomisk støtte hos International Financial Society, som de ikke fikk, fordi IFS mente bedriften ikke var erfaren nok, og CAST, med sin avtale med Syndikatet var et bedre alternativ.²⁴⁸ I mellomtiden holdt Morkwa nesten bare på med prospekteringer.²⁴⁹ Innen 1930 nevnes ingen av de to, og det menes at all utvinningen var hovedsakelig begrenset til fire bedrifter (AST, WADS, Cayco, og Holland).²⁵⁰ Altså virker det som de to allerede var nedlagt innen 1930, og det er godt mulig dette kom av børskrakket i Wall Street 1929. I Gold Coast Department Report i 1930 skrives

²⁴⁴ Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, 1925-26, Report on Individual Companies, B – Eastern and Western Akim, 2 Diamond Mining, s. 23-24, mikrofilm reel, 97004/87.

²⁴⁵ Greenhalgh, s. 67.

²⁴⁶ Greenhalgh, s. 100

²⁴⁷ Government of the Gold Coast, Report on the Mining Industry, 1927-28, Report on Mineral Industry, 4 - Diamond Mining, s. 9, mikrofilm reel, 97004/87.

²⁴⁸ Financial Times, 28. nov 1927, issue 12147, *Alluvial Diamonds (Gold Coast)*.

²⁴⁹ Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, Report on the Mining Industry, 1927-28, Report on Mineral Industry, 4 - Diamond Mining, s. 10, mikrofilm reel, 97004/87

²⁵⁰ Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, 1930-31, 10, IV-Diamonds, s. 6, mikrofilm reel, 97004/87

det at børskrakket var grunnen til at året 1929 ble det første året Gullkysten eksporterte færre diamanter.²⁵¹

Derimot ser det ut til at S. de Vries klarte seg ganske godt. Året 1925/26 eksporterte han 4653 karat diamanter, som var mer enn WADS' 2280 karat.²⁵² Vries ser ikke ut til å dukke opp igjen i kildematerialet før april 1929,²⁵³ etter at han fikk finansiering fra nederlandske diamanthandlere til å opprette Holland Syndicate (HS), med hovedkvarter i Amsterdam. Bedriften fikk også kontakt med kong Attas halvbror J.B. Danquah, som ledet til at også HS fikk avtaler med kongen om utgravinger i Kusi og Takrowasi, nær Kade.²⁵⁴ Det er også kjent at kong Atta dette året hadde diskusjoner med et nytt gruvefirma angående land som grenset til African Selection Trusts konsesjoner. Dette ledet til at en representant for AST måtte revurdere kontrakten med Atta for å bevare deres rettigheter på landområdet. Denne nye bedriften som det er snakk om er mest sannsynlig Holland Syndicate.²⁵⁵

Som diskutert i kapittel 2, fikk overhodet i CAST tak i en ny gruve i Kleinzee, hvor han opprettet en ny bedrift i januar 1928. Dette ledet til at Oppenheimer foreslo en avtale med Beatty, som gikk ut på at de to bedriftene ikke skulle gjøre utvinninger nær områder den andre hadde etablert seg i, altså fikk Beatty et større spillerom i det vestlige Afrika, mot at han holdt seg utenfor Sør-Afrika, hvor Oppenheimer opererte. Videre kjøpte også AAC aksjer i CAST. Dermed hadde CAST også tilgang på Sierra Leone, selv om det enda ikke var funnet særlig mange diamanter der. Dette er en avtale som Greenhalgh bare spekulerer at skjedde omkring 1931,²⁵⁶ mens Roberts bruker til og med sitater fra Ernest Oppenheimer for å vise til avtalen, og mener den var inngått innen salget av Kleinzeegraven.²⁵⁷

Fortjenestene fra Gullkysten dannet en viktig grunnstein til for Beattys selskaper, hvor de også fikk økonomisk evne til å gjøre utvinning andre steder, slik som Sierra Leone.²⁵⁸

Utviklingen der er altså en direkte videreføring av utviklingen i Gullkysten.

Som vist i Kapittel 2 stoppet CAST utvinningene sine i to år fra 1930, etter en enighet mellom

²⁵¹ Annual Departmental Reports Relating to the Gold Coast and British Togoland, 1930, Trade, Diamonds, s. 20, mikrofilm reel, 97004/16

²⁵² Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, 1925-26, Schedule F, Diamonds Exported, s. 30, mikrofilm reel, 97004/87.

²⁵³ Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, 1929-30, IV, Diamonds, (d), s. 8, mikrofilm reel, 97004/87

²⁵⁴ Greenhalgh, s. 65-66.

²⁵⁵ Simensen, 1975, s. 125

²⁵⁶ Greenhalgh, s. 47

²⁵⁷ Roberts, s. 94-95.

²⁵⁸ Greenhalgh, s. 25, 46

Beatty og Oppenheimer, slik at de kunne motvirke de negative effektene av depresjonen.

Gruvene i Gullkysten

For å få et bedre bilde av gruvene over tid er det også nødvendig å sette informasjonen i kontekst. Til dette underkapittelet vil informasjon om hvilke maskineri bedriftene hadde tilgjengelig, og en kartlegging av området utvinningene skjedde i oppføres.

Utvinninger av ressurser blir naturligvis enklere om man har maskiner som kan brukes til utgravingen. På denne tiden var det likevel fortsatt kostbart å investere i slikt utstyr, og det ville ikke lønnet seg før man visste hvor diamantholdig jorden var. Derfor brukte de forskjellige bedriftene tvilsomt mye maskineri de første årene.

De årlige rapportene om økonomien gir en liste over gruvebedriftenes maskineri først i 1929-1930. For det og det neste året er informasjonen oppført i vedlegget som Tabell 4.2.²⁵⁹ Disse oversiktene viser tydelig at WADS som hadde de mest utviklede gruvene på denne tiden. De er overlegne både i bruk av elektriske pumper, vinsjer og annet elektrisk maskineri som ikke engang AST hadde, så vel som dampdrevne maskiner, inkludert et lokomotiv. AST har likevel mer kraft innen stasjonære boilers og fat-og-trommel anlegg. Det er også notert noen boilers og slike anlegg for de mindre bedriftene.

Dette gir et nokså ufullstendig bilde av hvor utviklet gruvene egentlig var, men maskineri nevnes flere steder i årsrapportene, som gjør det mulig å få en større forklaring på hvilken metode som brukes per gruve/bedrift. Med basis i dette er det altså mulig å samle fragmentert informasjon som viser at WADS hadde minst 5 industrianlegg innen 1930 (et elektrisk i Kokotenten, to dampdrevne i Antiankumbra,²⁶⁰ en ukjent i Birim²⁶¹ og en ukjent i Atiankama²⁶²). Det nevnes bare tre for AST (en helt ukjent, en utenfor Akwatia,²⁶³ og en i Topiramang²⁶⁴). I 1929-30 hevdes det også at «de store» diamantprodusentene får nesten all

²⁵⁹ Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, mikrofilm reel, 97004/87, 1929-30, Appendix B: Principal Machinery in use, s. 12-15 og 1930-31, Appendix B, Principal Machinery in Use, s. 10-13.

²⁶⁰ Annual Departmental Reports Relating to The Gold Coast and British Togoland, Group I Administration, Central Province of the Gold Coast, 1926-27, 166, General, *Diamonds*, s. 19, mikrofilm reel, 97004/11

²⁶¹ Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, 1925-26, 138, VIII – General, *Mining*, s. 17, mikrofilm reel, 97004/12

²⁶² Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, 1929-30, Report A, IV. - Diamonds, 10-11, s. 8, mikrofilm reel, 97004/87

²⁶³ Government publications relating to the Gold Coast 1846-1957, Group Four 1925-1945, Gold coast Gazette, Supplements, Trade Report, 1924, 56, IV- Trade, Mining, s. 350, mikrofilm reel, 96929/69

²⁶⁴ Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, 1929-30, Report A, IV. – Diamonds, 9(b), s. 8 mikrofilm reel, 97004/87

sin gevinst ved bruk av industrianlegg som en «pan plant». I mellomtiden hadde fremdeles ingen av de mindre bedriftene tatt i bruk slike industrianlegg for å utvinne diamanter.²⁶⁵

For å plassere utviklingen bedre oppgir Greenhalgh et enkelt kart for hvordan områdene er fordelt mellom fire bedrifter: CAST, ADF/WADS, Holland Syndicate og Cayco. Det vises under med Kart 4.1 som er et kart over gruvene i Akwatia. Kartet tidfestes ikke til et spesifikt årstall, og det er umulig å dedusere frem til et selv. Holland ble stiftet først i 1929, mens ADF for lengst var oppløst da. Det ser ut til at kartet er en omtrentlig oversikt hvor områdene WADS kjøpte fra ADF behandles som det samme.

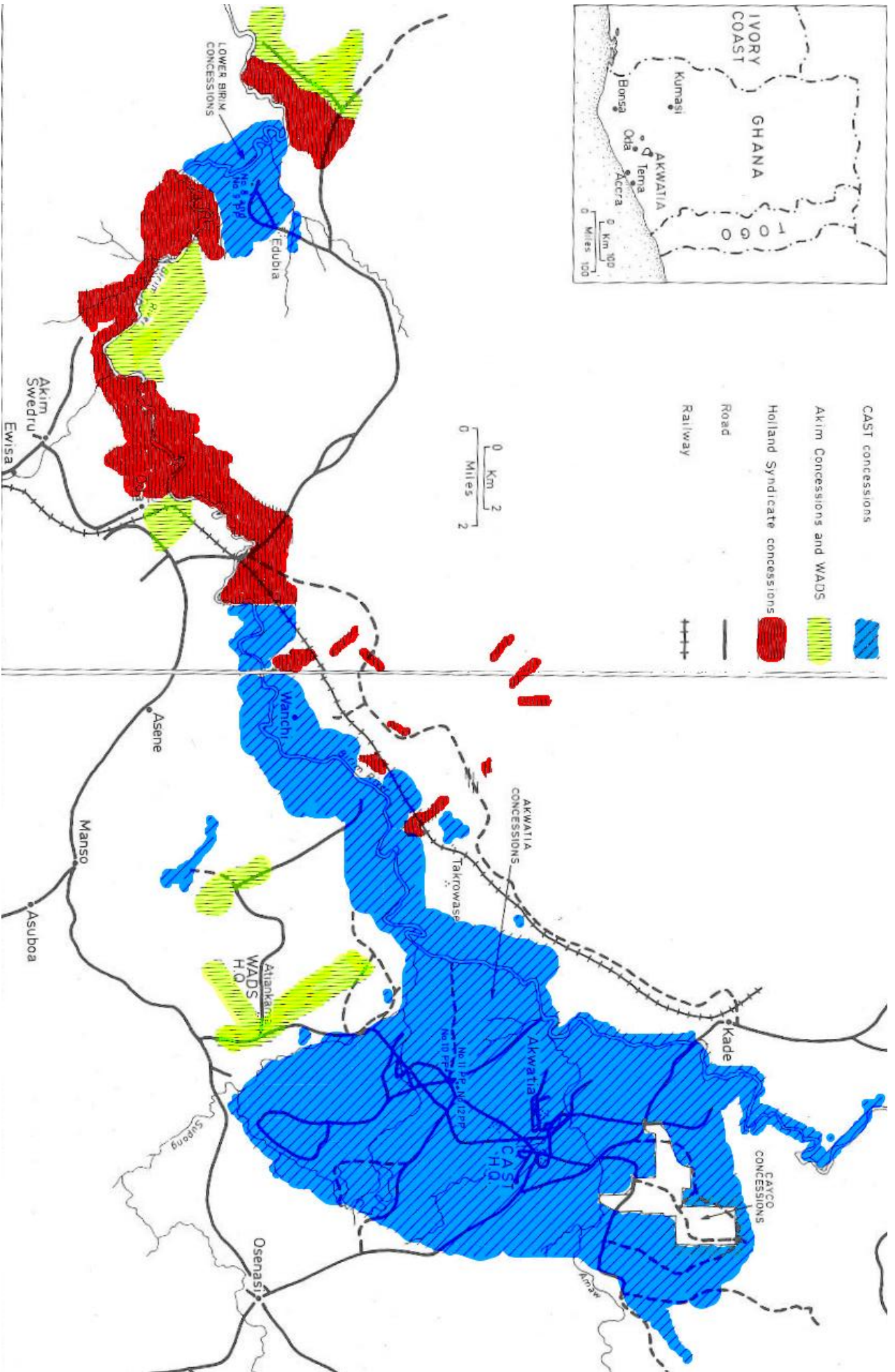
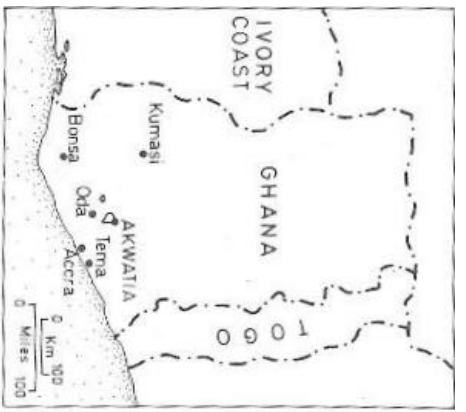
Gruvne var på dette tidspunktet begrenset til et relativt lite område omkring elva Birim. Boken til Greenhalgh viser til kartet hvor han snakker om ASTs lisenskjøp i september 1922, men på dette tidspunktet eksisterte hverken CAST (1924), WADS (1923) eller Holland Syndicate (1929). Områdene merket med WADS er også merket med Akim, som gir mening siden WADS kjøpte opp ADF. Områdene holdt av CAST kan på samme måte inkludere områdene tidligere holdt av AST. Dette blir i så fall feil, ettersom enkelte av gruveområdene til AST ble solgt til WADS, og andre til CAST. Områdene merket som Cayco kan ikke ha blitt kjøpt opp før 1926, siden det var da grunnleggeren Richard Came fikk sin første lisens.

Kartet ser da ut til å antyde at når et område først var kjøpt opp, ble det ikke solgt til en annen bedrift oppgitt på kartet (utenom de nevnte). Ifølge et annet kart fra 1927, publisert av Baselmisjonens arkiv, var det ingen diamantvirksomhet utenom Birimelva det året.²⁶⁶ Et annet kart som også ble publisert av Baselmisjonen, viser at mesteparten av utvinningen i 1949 stadig ble gjort langs den samme elva, med noen få unntak liggende omkring Bonsaelva, nær Axim i sørvest.²⁶⁷

²⁶⁵ Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, 1929-30, Report A, IV. - Diamonds, 10-11, s. 8, mikrofilm reel, 97004/87

²⁶⁶ BMarchives, ukjent skaper, 1927, The Gold Coast – geological and mining, BMA ATL-31.017.001

²⁶⁷ BMarchives, ukjent skaper, 1949, The Gold Coast – Mineral Deposits, BMA ATL-31.019.010

Kart 4.1 Gruver i Akwatia. Hentet fra Greenhalgh, s. 42-43

Fase 4: Sierra Leone, En ny start, 1930 – 1939

Utviklingen i Sierra Leone kan på sett og vis ses som en videreføring av utviklingen i Gullkysten, først og fremst fordi CAST ble også her den sentrale gruvebedriften. Det skjedde også en del endringer før utvinningene startet i denne kolonien. Blant annet det tidligere nevnte epokeskiftet for verdensmarkedet, som medførte at de tidligere stridende aktørene nå var forsonet. For det andre hadde også verden gått inn i en økonomisk krise, som diamantkartellet håndterte ved å redusere hvor mange diamanter som ble utvunnet.

Allerede i 1919, hadde daværende Minister of Munitions Winston Churchill startet undersøkelser etter diamanter i Sierra Leone, men prosjektet ble nedlagt. Etter at Kitson, som fortsatt var direktøren for Gullkystens Geological Survey, kikket over dokumentene fra 1919 foreslo han til Secretary of States for the Colonies at Major Norman R. Junner burde gjøre et forsøk.²⁶⁸ Sammen med J.D Pollet fant Junner koloniens første diamanter i januar 1930 i Gboboraelva, Nimi Koro, Konodistriktet.²⁶⁹ Selv om de to var sammen om det hender det at det helst er Pollet som blir kreditert for funnet.²⁷⁰ Funnet fikk lite oppmerksomhet annet enn to gullbedrifter som mislyktes i å finne noen verdifull mengde diamanter. Dette endret seg i mars 1931, da Junner, som nå hadde overtatt Kitsons direktørrolle i Gullkystens Geological Survey besøkte Akwatia. Under besøket informerte han også styret i CAST om funnet i Sierra Leone, som umiddelbart startet prospektering. Det skulle etter hvert vise seg at funnene ved Gboboraelva var et av vestlige Afrikas største, på omtrent 80 x 100 kilometer i størrelse.²⁷¹ Snart ble det også gjort funn i Kenjaelva, omtrent 50 miles fra Gbobora.²⁷²

Både D'Angelo, Smillie et al og Greenhalgh, skriver som om CAST ikke hadde hørt om funnene i Sierra Leone før Junner informerte dem. På en måte kan det gi mening siden CAST ikke startet etterforskningen før møtet med Junner, men på den annen side var funnene allerede offentliggjort før det og det ville vært litt rart at ikke CAST kjente til et funn så nær sine egne utvinninger.

Det ser ikke ut som om Junner besøkte Cames gruve som også ligger i/nær Akwatia. Derfor fikk CAST både vite om diamanterne og snart rettighetene til utvinning basert på det ryktet

²⁶⁸ The Times, 9. apr 1927, iss. 44552, *African and Eastern Trade Corporation*.

²⁶⁹ I. Smillie, L. Gberie, R. Hazelton, *The Heart of the Matter: Sierra Leone, Diamonds & Human Security*, 2000, s. 38.

²⁷⁰ Financial Times, 22. sept, 1937, iss. 15159, *Sierra Leone's Diamonds*.

²⁷¹ Sandberg, s. 142-143.

²⁷² L. D'Angelo, "The art of governing contingency: rethinking the colonial history of diamond mining in Sierra Leone", *Historical Research*, vol 89, iss. 243, 2016, s. 139.

de allerede hadde innen det punktet. Men som diskutert i Kapittel 2 og Fase 3 hadde Oppenheimer lovet å gi Beatty tilgang på Sierra Leone, senere fikk han også avtalt med Beatty at ST skulle slutte utvinningene sine i to år.²⁷³

Det kan virke litt mistenksomt at Oppenheimer mente han kunne gi et slikt løfte, siden han ikke hadde noen reel tilstedeværelse i Sierra Leone, og han kunne heller ikke love at ingen andre konkurrenter skulle dukke opp i kolonien før Beatty. At løftet hans kom i oppfyllelse, til tross for en mangel på en autoritet til det, kan tyde på at det finnes ukjente detaljer i denne historien.

CAST var ikke alene om å søke etter tillatelser for å gjøre diamantutvinninger i kolonien. United Africa Company, representert av Major Arthur Douglas Lumb søkte også. Lumb hadde tidligere gjort prospekteringer også i Gullkysten i 1925.²⁷⁴ Men under et møte med Arnold Hodson i mai 1931 (som senere den måneden ble guvernør), mente Beatty og kompanjongen Janson at det ville bli vanskelig å utvinne et område om flere bedrifter var involvert, og at Lumb hadde brukt sin posisjon i Sierra Leones lovgivende råd til å hindre CAST fra å få området.²⁷⁵ Etter en lang diskusjon i regjeringen ble rettighetene gitt til CAST 1. juni 1932²⁷⁶ fordi myndighetene ønsket å legge det i hendene på noen som allerede var kjent med diamanter.²⁷⁷

De eneste områdene som ikke ble gitt til CAST var områder hvor tidligere bedrifter allerede hadde konsesjoner på utvinning av jern og gull. Dette understreker et nytt problem med diamantutvinningen i Sierra Leone.²⁷⁸ Siden nesten hele landet ble forbeholdt diamantbedriften, og ingen områder kan ha utvinning av to forskjellige underjordiske ressurser samtidig betydde dette at SLST også hindret potensielle nye funn av for eksempel jern og gull, eller for den saks skyld rutil og bauksitt som senere ble funnet.

CAST satte snart opp et hovedkvarter i landsbyen Yengema, som lå i Konodistriktet, ved den nord-østlige grensen til kolonien hvor de fikk lisenser innen kongedømmet. Selve

²⁷³ Roberts, s. 97

²⁷⁴ Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, 1925-26, Schedule M; Prospecting Licence, s. 45, mikrofilm reel, 97004/87.

²⁷⁵ Greenhalgh, s. 47-49

²⁷⁶ Financial Times, 22. sept, 1937, iss. 15159, *Sierra Leone's Diamonds*

²⁷⁷ R. Maconachie, «Diamond mining, urbanisation and social transformation in Sierra Leone», *Journal of Contemporary African Studies*, Vol.30, Iss.4, 2012, s. 708.

²⁷⁸ A.B. Jalloh, K. Sasaki, M.O. Thomas, Y. Jalloh, «The Geology, Mineral Resources of Sierra Leone, and how the Resources can be used to develop the nation», *Procedia Earth and Planetary Science*, vol.6, 2013, s. 135

gruvevirksomheten startet først i januar 1933, men etter søknad om lignende rettigheter også i Sewadalen ble det diskusjoner i regjeringen om dette. Det endte i mai med avgjørelse om at prospektering bare ble tillatt der man hadde enerett. Likevel fikk CAST innen august samme året, enerett på nesten hele kolonien. Under den eneretten ville de også ha rettighetene på diamanter funnet av andre enkeltpersoner i landet. Grunnet dette er det litt uenighet mellom historikere om de enhetlige rettighetene kom i 1933 eller 35. Eneretten ble delvis godkjent i 1933,²⁷⁹ men fullt erkjent i 1935.²⁸⁰ Sandberg mener at SLST fikk eneretten grunnet den pågående depresjonen.²⁸¹

Avtalen med regjeringen gikk også ut på at CAST måtte stifte en ny bedrift, hvor regjeringen fikk utnevne en direktør og mottok 27,5 % av inntektene. I april 1934 ble Sierra Leone Selection Trust stiftet.²⁸² Dermed var også diamanter i Sierra Leone blitt til en form for monopol. Gjennom direktøren Beatty var det lokale monopolet også assosiert med det globale kartellet. Allerede innen 1936 utgjorde diamanter 56 % av koloniens eksportinntekter, som endret landets økonomiske tilstand fra underskudd til overskudd. Wilson argumenterer derfor at diamanter var på denne tiden mer en «ressursvelsignelse» heller enn «ressursforbannelse».²⁸³

Miljøet for utvinningen i Sierra Leone var vanskeligere å håndtere enn i Gullkysten, blant annet fordi det lå langt fra Freetown og andre storbyer. Området bestod for det meste av utemmet natur midt i regnskogen. Dette gjorde det vanskelig å sette opp maskineri, og det meste av utvinningen måtte gjøres for hånd.²⁸⁴

Et annet problem som viste seg å være større i Sierra Leone enn Gullkysten var diamanttyveri (muligens av mangel på konkurrenter). SLST måtte sette til større krefter til å håndtere situasjonen, både med teknologi og lovgivning. Til tross for regjeringens vilje til å støtte SLST fikk de uenigheter da SLST, våren 1934 begynte å diskutere opprettelsen av en

²⁷⁹ The Times, 7. nov 1933, iss. 46595, *Consolidated African Selection Trust*

²⁸⁰ Basert på: D'Angelo, s. 140; Van der Laan, s. 49-50, 54

²⁸¹ Sandberg, s. 144

²⁸² Basert på: The Times, 7. nov 1933, iss. 46595, *City Notes*; Greenhalgh s. 52

²⁸³ S. A. Wilson, *Diamond Exploitation in Sierra Leone 1930-2010: a resource curse?*, s. 4

²⁸⁴ Sandberg, s. 144

egen politistyrke på 50-75 menn for å forsvare diamantene. Innen desember var styrken blitt virkelighet under navnet Diamond Protection Force, ledet av Kaptein C. E. Wingrove.²⁸⁵

Denne styrken er ganske lite omtalt, og kan være vanskelig å forstå. For det første mener blant andre Ian Smillie et al., at styrken ble etablert først på 1950-tallet, ledet av Sillitone,²⁸⁶ mens van der Laan mener diamanttyveri ikke var et problem før 50-tallet, og snakker om at det var ledet av Wingrove. Det ser ut som Smillie blant andre har forvekslet SLSTs DPF med CSOs International Diamond Security Organization (IDSO), en internasjonal styrke som Oppenheimer stiftet på 1950-tallet med lignende formål. For det andre navngis styrken ganske sjeldent, og til og med van der Laan skriver lite om opprettelsen deres. DPF ser ut til å nevnes i tidsskriftene først på 1950-tallet men navngis aldri,²⁸⁷ og er heller omtalt som «bedriftens sikkerhetspersonale» eller lignende. Det er usikkert men sannsynlig at det er DPF. M. Thomas viser at DPF ble stiftet i 1934, og allerede da hadde det navnet, dessuten viser J. A. Smillie Blair i Ph.d.-tesen sin til et brev skrevet av Wingrove datert til 25. februar 1941, hvor han allerede har denne posisjonen og snakker om diamanttyveri.²⁸⁸ For det tredje mener van der Laan at det ikke fantes politivesen i området før 1952, og at regjeringen ikke likte private politistyrker, mens Thomas mener det allerede var politi der og at regjeringen støttet slike styrker. Selv om det er mange uenigheter om dem er det konstatert at de het Diamond Protection Force, var ledet av Wingrove, ble stiftet i 1934, og håndterte diamanttyveri. Innen 1959 bestod styrken av 700 vakter.²⁸⁹ Regjeringens mening om styrken er uklar, men det er klart at loven tillot at uoffisielle styrker arresterte forbrytere. På den annen side var diamantsmugling bare sett som en forseelse. DPF brøt altså loven for flesteparten av arrestasjonene de utførte.

Ved slutten av 1934-35 fullførte SLST koloniens første mekaniske gruveanlegg, og startet snart med oppsettelse av to nye. De startet også byggingen av boliger for både europeere og afrikanere, så vel som sykehus, vannforsyninger og sanitæranlegg.²⁹⁰

²⁸⁵ Basert på: D'Angelo, s. 141-143; Van der Laan, s. 5-6; M. Thomas, *Violence and Colonial Order: Police, workers and Protests in the European Colonial Empires, 1918-1940*, 2012 s. 266, 269.

²⁸⁶ Smillie, s. 39-40

²⁸⁷ Basert på: The Times, 19. nov, 1952, iss.52473, *Consolidated African Selection Trust*; The Economist, 24. sept 1955, vol.176, iss.5848, *Sierra Leone Diamond Pact*; Financial Times, 19. nov, 1952, iss.19808, *Consolidated African Selection Trust*.

²⁸⁸ J.A.S. Blair, *Migrant Miners: Economic consequences of labour movement to the Sierra Leone diamond Mines*, 1981, s. 20

²⁸⁹ Van der Laan, s. 56-57

²⁹⁰ Basert på: The Times, 22. okt 1935, iss. 47201 *Company Results*; The Times, 31. okt, 1935, *Consolidated African Selection Trust*.

I 1936 inngikk både Gullkysten og Sierra Leone en ny avtale om å øke sine salg av diamanter til The Diamond Corporation. Tidligere utgjorde avtalen, sammen med gruvebedrifter i Angola og Belgiske Kongo en årlig sum på omtrent £1 800 000 sammenlagt. Det oppgis ikke informasjon om den nye avtalen.²⁹¹

Innen juni 1938 hadde salget av diamanter for Selection Trustgruppen begynt å stagnere, noe som ble enda verre når andre verdenskrig brøt ut, og gruvene i både Sierra Leone og Gullkysten hadde senket arbeidskapasiteten sin. Likevel mente Beatty i slutten av 1939 at etterspørselen allerede hadde begynt å øke. Etterspørselen for industrielle diamanter hadde også økt, for å bruke diamanter til krigen. Beatty håpet også på at salget til nasjoner som var nøytrale til den pågående konflikten skulle øke.²⁹²

Sammenligning av Gullkysten og Sierra Leone

For å bedre forstå likhetene mellom de to koloniene vil dette underkapittelet ta for seg likhetene og ulikhetene imellom dem.

Angående diamanterne, hadde Sierra Leone mer eksport av smykkediamanter brukt som juveler, mens Gullkysten hadde flest innen industrielle diamanter. Sierra Leone hadde mindre produksjon, men siden juveler selges til en bedre pris enn industrielt verktøy hadde de en høyere gevinst enn Gullkysten.²⁹³

For det første er det tydelig at det juridiske miljøet i Sierra Leone var mindre utviklet enn i Gullkysten, og det fantes ikke like mange begrensninger som sakk ned utvinningene for Selection Trust. For eksempel at befolkningen ikke hadde like mange rettigheter på landeie. Dessuten var gruveindustrien fremdeles ganske ung i Sierra Leone, noe som betydde at det ikke var relevante restriksjoner til stede for å hindre en gruvebedrift i å ta kontroll over nesten alle landområdene.

Tabell 4.3 under viser årlige tall for diamantproduksjonen. Både i Gullkysten, Sierra Leone, og på verdensbasis. Verdens produksjon er hentet fra et skrift ifra 1932,²⁹⁴ mens tallene for Gullkysten er hentet fra de offentlige årsrapportene på koloniens økonomi, hvor hver

²⁹¹ The Times, 8. juni, 1936, iss. 47 395, *Anglo American Investment Trust Limited*.

²⁹² The Economist, 23. des, 1939, iss. 137, vol. 5026, *Consolidated African Selection Trust, Ltd*.

²⁹³ Greenhalgh, s. 12

²⁹⁴ S.H. Ball, s. 803

årsrapport oppgir hvor mye diamant er produsert. Fra 1922 er tallene oppgitt i finansår, altså 1. april til 31. mars, men de månedlige tallene er også oppgitt, disse tallene har blitt lagt sammen for å få en bedre oversikt.²⁹⁵ Fra 1926 oppgis ikke tallene lenger per måned, og det er ikke mulig å regne ut basert på disse rapportene. Fra det året av er derfor tallene hentet ifra en annen rapport.²⁹⁶

Tabell 4.3, årlig diamantproduksjon				
År	Total verdensproduksjon	Gullkystens eksportverdi	Gullkystens eksport, vekt	Pris per karat
1919	3 402 000 karat	0	0	0
1920	3 615 000 karat	£764	215'45 karat	£3,553
1921	1 500 000 karat	£4476	1788'5 karat	£2,5
1922	1 435 000 karat	£7947	6535 karat	£0,833
1923	3 605 000 karat	£26 493	23 342 karat	£1,135
1924	3 840 000 karat	£59 674	53 045 karat	£1,125
1925	4 250 000 karat	£95 608	84 985'5 karat	£1,125
1926	5 000 000 karat	£362 833	299 835 karat	£1,21
1927	Ingen info tilgjengelig	£512 159	460 959 karat	£1,111
1928		£584 279	698 826 karat	£0,836
1929		£583 613	660 536 karat	£0,884
1930		£658 994	861 119 karat	£0,765
1920-24*		2 892 000 karat	£24 000	20 000 karat
1925-29	6 542 000 karat	£460 000	665 000 karat	£0,692
		Sierra Leones eksportverdi	Sierra Leones eksport, vekt	
1930-34	6 313 000 karat	£73 000	34 000	£2,147
1935-39	9 766 000 karat	£1 430 000	640 000	£2,234
1933**	Ca 4 060 000 karat	Ca £76 000	Ca 32 000 karat	£2,375
1935	Ca 6 191 000 karat	Ca £402 000	Ca 295 000 karat	£1,362
1936	Ca 8 420 000 karat	Ca £725 000	Ca 616 000 karat	£1,177
1937	Ingen info tilgjengelig		Ca 913 000 karat	
1938			Ca 690 000 karat	
1939			Ca 684 000 karat	

*De fem-årige periodene er hentet fra Greenhalgh. Det er likevel tydelig at de ikke passer med de offentlige tallene.²⁹⁷

**Tallene for 1933, 35 og 36 er hentet fra The Economist,²⁹⁸ mens 1937-39 er hentet fra J. Blair²⁹⁹

Det var ikke mulig å oppspore alle de nødvendige tallene her, derfor har tabellen blitt supplert med noen utregninger på fem år av gangen, heller enn årlig.

²⁹⁵ Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, Årene 1919 til 1930-31, mikrofilm reel, 97004/87.

²⁹⁶ Annual Departmental Reports Relating to the Gold Coast and British Togoland, 1929, Trade, s. 22; 1930, s. 20; 1931 s. 24, Mikrofilm reel, 97004/16

²⁹⁷ Greenhalgh, s. 4

²⁹⁸ The Economist, 18. des 1937, vol. 129, iss.4921, *Diamonds*

²⁹⁹ J. Blair, s. 119

Basert på tallene i tabell 4.3, og utregningen av prisen per karat ser vi tydelig at den årlige prisen kunne variere i stor grad. Det er likevel også tydelig at diamantene ifra Sierra Leone ga en bedre fortjeneste enn de utvinnet i Gullkysten.

Det er også nesten en femdobling fra 1923 til 1924. Som forklart kommer det mest sannsynlig av at depresjonen var over. En lignende økning vises igjen i 1926, på nesten det firedoblede. Året 1929 er den eneste gangen på dette tidsrommet hvor utvinningen er lavere enn det forrige året.³⁰⁰ Selv om børskrakket skjedde først i september hevdes det at krakket hadde en påvirkning også på diamantindustrien i Gullkysten.³⁰¹ Året 1935 utgjorde diamanter 26% av eksporten til Sierra Leone, og var koloniens mest eksporterte mineral.³⁰²

Siden det stadig dukker opp uenigheter om hvor mye som er blitt utvinnet per år, viser Tabell 4.5 i vedlegget også andre påstander om den årlige produksjonen.

Konklusjoner om gruvebedriftene i vestlige Afrika

Gullkysten og Sierra Leone hadde forskjellige utviklinger fordi det var mer konkurranse der enn i Sierra Leone. Likevel kan vi sette en forbindelse mellom dem ettersom mesteparten av diamantutvinningen ble gjort av en bedrift i konglomeratet Selection Trust, hvor Gullkysten fungerte som en oppstart, mens Sierra Leone ble videreføringen av den samme utviklingen. De er også begge britiske kolonier i Vest-Afrika, noe som gir dem en åpenbar sammenheng, og de ble etter hvert blant de største diamantprodusentene i verden.

Ettersom diamantutvinningen i Gullkysten tok seg opp i den tredje fasen, hvor det var mer konkurranser, ser det ut som konkurranser fungerte som en katalysator og resulterte i en kjappere utvinning i et forsøk på å holde tritt med konkurrentene. En konkurranse som enda ikke var oppløst i slutten av 1920-tallet. Vi ser også at konflikten mellom De Beers og Anglo American påvirket utviklingen her ved at Oppenheimer tilsynelatende hjalp Beatty inn i andre bedrifter i 1924, så vel som ga finansiell støtte gjennom kjøp av aksjer i 1928. Det viser

³⁰⁰ Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, 1929-30, *General Statistics*, s. 11, Mikrofilm reel, 97004/87

³⁰¹ Annual Departmental Reports Relating to the Gold Coast and British Togoland, 1930, Mining, Diamonds, s. 118, mikrofilm reel, 97004/16

³⁰² J. Blair, s. 21-22

også at Selection Trust var egentlig mer forbundet med Oppenheimer og hans opposisjonsimperium, enn selve Syndikatet.

Utviklingen i Sierra Leone startet senere, som vil si både at markedet ikke var i en kartellkonflikt lenger, og at teknologien var bedre utviklet. I tillegg fikk Selection Trust utvikle diamantindustrien sin på egne premisser, selv om de møtte noen hindringer fra regjeringen. Likevel er det lett å se at det er en tid med mange uvissheter, for eksempel at historikere er uenige om opprettelsen av DPF og hvor viktig diamantsmugling var på denne tiden. Men det er tydelig at SLST opprettet ganske tidlig en privat styrke for å håndtere diamantsmuglingen.

Vi har også forsiktig rørt ved problemet om å gi store rettigheter til en enkelt ressurs, og hvordan det hindrer utvinning av andre ressurser som kan befinne seg i landet, slik som Sierra Leone. Sannsynligvis fikk SLST rettighetene på (nesten) hele kolonien grunnet en økt tro på det finansielle potensialet til diamanter, som ikke var til stede når utvinningene startet i Gullkysten.

Til tross for at Gullkysten lå under fremmed styre var lovsystemet Storbritannia hadde satt opp tydelige, med avgjørelser fra en lokal domstol, slik som helst skal gjøres også i demokratiske land (selv om Gullkysten ikke var demokratisk). Lovsystemet bevarte blant annet en del av selvstyret for de lokale høvdingene, og eiendomsrettighetene til landets opprinnelige befolkning. Grunnen til at de vestlige koloniene skilte seg ut fra Sør-Afrika i lovsystemet kan også forbindes med den koloniinndelingen Fieldhouse oppga. I kolonier hvor den koloniserende befolkningen utgjorde en såpass liten andel som i Gullkysten og Sierra Leone ville det ikke vært mulig å utøve en like hardhendt kontroll over området som i Sør-Afrika, hvor en stor del av befolkningen stammet ifra Europeiske land. Fredelig samarbeid med de lokale høvdingene var derfor en nødvendighet, og de viste seg å være viktige for at de forskjellige bedriftene skulle kunne få rettigheter til å utvinne. Høvdingenes rolle utviklet seg likevel til en egen form for konflikt over hvem av de forskjellige høvdingene som hadde rettighetene på avtaler med bedriftene. Dette punktet skal føres videre til det siste kapittelet som utdyper mer om hvordan lokalbefolkningen blir påvirket av utvinningene.

5 Effektene på lokalbefolkningen

Gruvearbeid på en skala som ble bedrevet i Gullkysten krever en del arbeidskraft, og geografisk omfang. Dette fikk naturligvis konsekvenser for det naturlige miljøet, så vel som den lokale befolkningen. Dette kapittelet skal derfor ta for seg *historien nedenfra*, for å bedre belyse påvirkningene på den lokale befolkningen. Kapittel 2 viste at bedriftene i Sør-Afrika brydde seg lite om hvordan arbeiderne ble behandlet, og enkelte afrikanske arbeidere ble til og med tvunget til å jobbe naken, eller ble låst inne mens de ikke arbeidet. Derfor kan det være nyttig å vurdere behandlingen av befolkningen i Gullkysten, og til hvilken grad de ble påvirket av utvinningene. Utvinningene av diamanter i Gullkysten startet omtrent 50 år senere enn det startet i Sør-Afrika. Gullkysten er dessuten en helt annen koloni, med et helt annet miljø både lovmessig, teknologisk og klimamessig.

Selv om arbeiderne utgjør en ekstremt viktig del av selve produksjonen settes fokuset vanligvis på bedriftene og det de utrettet. Det kan sies om fleste av forfatterne som har skrevet om den historiske utviklingen av gruveindustrien i Sør-Afrika og Gullkysten. Som tidligere nevnt er utvinningene i Vest-Afrika på 1920-og-30-tallet et lite utforsket hjørne av historien, og derfor eksisterer det enda færre kilder om akkurat denne siden av diamantruvene. Dessuten bestod arbeiderne stort sett av lokale afrikanere under et fremmed styre, og nesten alle bedriftene var europeiske, som videre begrenser hvor mye innflytelse arbeiderne har på utviklingen. Derfor er det mangelfullt av dokumenter som viser til den lokale befolkningens synspunkt og opplevelser. Dette var et problem også for Martin Berg, i hans masteroppgave om Guggisbergs tiårsplan for kolonien.³⁰³ Dette gjør at de afrikanske arbeiderne fremstår som historiens «passive deltagere». Sidekarakterer uten en egen agenda, som om de var ansiktsløse.

³⁰³ M. Berg, 2008, s. 9

Kong Ofori Atta I.

Blant urbefolkningen fremstod kongen av Akim Abuakwa som en viktig personlighet. Kong Nana Ofori Atta I. var født som Aaron Eugene Boakye Danquah i 1881, og regjerte som konge/overordnet høvding/Okyenhene i byen Kibi 1912-1943.³⁰⁴ Som konge var hans autoritet overordnet de andre høvdingene i Akim Abuakwa. Det innebar at han kunne innføre lover som også gjaldt på høvdingenes land, eller hindre dem i å innføre egne lover. Samtidig stod stillingen også nærmere de britiske administratorene. Som forklart i kapittel 3, var likevel ikke kongens makt absolutt, og eldrerådet, amantoomiensa, hadde retten til å avsette ham om nødvendig. Som konge, satte Ofori Atta et mål om å både modernisere landet, men likevel bevare urbefolkningens tradisjoner.³⁰⁵

Figur 5.1: Fotografi av Nana Ofori Atta

Kong Ofori Atta ble også utnevnt som medlem av koloniregjeringens Lovgivende Råd i 1916, og hadde god forståelse for juridiske prosesser.³⁰⁶ Atta var derfor en juridisk representant for urbefolkningen, og et viktig forbindelsesledd mellom det tradisjonelle styret og en mer moderne lovgivning. For eksempel klarte han i 1919 å utvide lokale høvdingers selvstendighet fra koloniregjeringen sammen med andre konger gjennom juridiske prosesser. De viste til lovene koloniadministrasjonen opererte under var basert på den lokale befolkningens samtykke, og at det ikke var tilfellet siden starten av 1900-tallet. En ny lovgivning ble derfor innført for å grunnfeste at lokale lover skulle prioriteres fremfor kolonilover.³⁰⁷ I 1920 ble han også utnevnt som medlem av Guggisberg-regjeringens utdanningskomite, og jobbet med å afrikanisere utdanningsverket som Guggisberg søkte å utvikle, for eksempel ved fokus på naturmedisin, og kulturelle innslag som sanger og danser fra lokalbefolkningen.³⁰⁸ Han hadde også stort fokus på den afrikanske befolkningen av Gullkystens velvære og utvikling.

Selv om formålet til kongen var urbefolkningens velvære, var naturligvis den etniske befolkningen av hans kongedømme prioriteten hans. I en stund før han ble konge hadde

³⁰⁴ Addo-Fening, s. 206

³⁰⁵ Fotografiet av Ofori Atta er hentet fra <https://www.nsomamedia.com/the-history-that-makes-asantehenes-visit-to-kyebi-monumental/ofori-atta-1/>

³⁰⁶ Simensen, 1975, s. 92

³⁰⁷ Simensen, 1975, s. 93, 171-172

³⁰⁸ Simensen, 1975, s. 97

under-høvdinger i Akim Abuakwa solgt landområder uten kongens tillatelse. Juridisk sett var dette en litt udefinert side av kongedømmet, og høvdingen kunne foreta slike salg, så lenge kongen ikke avslo. Det ledet til at stadig mindre områder i kongedømmet var eid av den lokale befolkningen, men heller av europeiske bedrifter eller borgere av andre stammer. Iblant solgte også høvdinger land som allerede var brukt som jordbruk uten eiernes tillatelse. Kong Atta uttalte en advarsel om at slik Akim-folket holdt på ville det ende med at den neste generasjonen ville bli nødt til å tigge for å ha landområder de kunne drive.³⁰⁹ For å løse dette problemet med landeie holdt han et møte i januar, 1915 med Okyemankonsilet. Konsilet var enstemmig i at det var nødvendig å bevare landområdene som fortsatt tilhørte Akim Abuakwa-folket. For å håndtere det kriminaliserte Atta deretter salg av landområder til andre etniske grupper, og vedtok at rettigheter til gruve-og-tømmer arbeid skulle tilhøre kongen. Snart ble det også ulovlig å ta opp et boliglån på gårder til europeere som søkte å drive forretningsvirksomheter.³¹⁰ I 1921 fikk kong Atta også arrestert medlemmer av eldrerådet som hadde solgt land til bønder fra Akwapim.³¹¹

Disse tiltakene som Ofori Atta innførte for å hindre fremmedgjøringen av folkets land skapte problemer som skulle påvirke diamantindustrien likeså. Omkring 1918-19 innførte kongen en skattelegging på alle migranter som kom fra Juaben til Asamankese. Juaben lå i Ashanti, nord-vest for Akim Abuakwa. Høvdingen av Asamankese, Kwaku Amoah, var redd for at dette kunne drive vekk migrantbønder, og anklaget Ofori Atta for konspiratoriske handlinger.³¹² Når diamanter ble oppdaget i området til Kwaku Amoah, og Ofori Atta økte sin inntekt for disse diamantene var dette altså ikke den eneste grunnen til at Amoah 27. juni 1921 erklærte uavhengighet fra Attas regime.³¹³ Dette satte en viss demper for Ofori Atta som fikk både mindre inntekter fra diamantgruvene, i tillegg til at han ble nektet deltagelse i minst én avtale mellom høvding Amoah og AST. De to høvdingene brukte mesteparten av inntektene de fikk fra diamantutvinningene på blant annet juridiske prosesser. Under disse prosessene ble Ofori tvunget i 1922 til å tilbringe nesten 6 måneder i Accra. Derfor kunne lite av pengene bli brukt på utvikling av landet til fordel for befolkningen. Høvdingene Amoah og Kuma ble formelt avsatt av guvernøren 28. mars 1923, men de fortsatte likevel å regjere.

³⁰⁹ Simensen, 1975, s. 101

³¹⁰ Addo-Fening, s. 132-134

³¹¹ Simensen, 1975, s. 131

³¹² Simensen, 1975, s. 131-132

³¹³ Simensen, 1975, s. 128

Den neste guvernøren innførte 1. november 1927 også en bot mot høvdingene for å ha hindret kongen sine avgifter, og ga Okyemankonsilet rettighet til å føre rettsaken. Denne stridigheten fortsatte frem til 1929 da fem av søksmålene omkring i forskjellige domstoler ble avgjort i Ofori Attas favør.³¹⁴ Likevel fortsatte minst 22 rettsaker i divisjonsdomstoler også etter det og endte med utgifter omkring £250 000.³¹⁵ Denne striden kom også av en uenighet imellom høvdingene og de utdannede afrikanerne over hvem som var den legitime representanten for koloniens urbefolkning. Asamankese hadde blitt et viktig samlingssted for de utdannede medlemmene av National Congress of British West Africa (NCBWA). Utbryterhøvdingene Kwaku Amoah og Kwame Kuma hadde nemlig utnevnt for det meste medlem av NCBWA til sine advokater.³¹⁶

Tabel 5.1: Kong Nana Ofori Attas titler	
1912	Okyenhene (konge)
1916	Medlem av Lovgivende Råd
1919	Kommandør av Den Britiske Imperieordenen
1920	Medlem av Regjeringens Utdanningskomite
	Direktør for Akim Limited
1923	Direktør for African Selection Trust
1928	Ridderdom (sir)

Ansiktsløse arbeidere/afrikanere

Fremtreden av diamantindustrien i Gullkysten skapte store endringer i livene til folket som bodde i områdene, både for det bedre og det verre, direkte og indirekte. For å bedre forstå disse konsekvensene må naturligvis fokuset ligge på Akwatia, hvor mesteparten av utvinningen ble gjort, med informasjon fra resten av Akim Abuakwa, eller den østlige provinsen for å supplere.

Historikeren Emmanuel Ababio Ofori-Mensah erkjenner de negative effektene, men argumenterer at ryktet kolonisert gruvedrift har overskygger at det også var enkelte fordeler.³¹⁷ For eksempel medførte gruvedriften inntekter som ble brukt til å bygge nye skoler³¹⁸ og konstruksjon av bedre vannsystem som rensket opp det allerede meget

³¹⁴ Simensen, 1975, s. 131

³¹⁵ Basert på: Simensen, 1975, s. 133-35; R. Rathbone, *Defining Akyemfo: the Construction of Citizenship in Akyem Abuakwa, Ghana, 1700-1939*, s. 511-512.

³¹⁶ Addo-Fening, s. 137-139

³¹⁷ Ofori-Mensah, 2016, s. 24,

³¹⁸ Ofori-Mensah 2016, s. 36, 38

forurensede drikkevannet i enkelte av elvene.³¹⁹ Likevel påpeker han også at levestandardene CAST tilbudte hadde en tendens til å spre sykdommer innen store familier som bodde sammen.³²⁰

Ofte (men ikke alltid) oppgir det hvor mange som arbeider for hver diamantbedrift i de økonomiske årsrapportene. Den informasjonen er oppført som Tabell 5.2 under. Europeiske arbeidere nevnes som en egen klassifisering, og det er sjelden over 15, og vanligvis under 10. Derfor er det tvilsomt at disse er vanlige arbeidere som jobber med selve utgravingen. Trolig er dette funksjonærer, ingeniører eller oppsynsmenn.

År	Bedrifter			
	AST	ADF/WADS	Came/Cayco	Andre
1920		25		
1921*		125		
1922-23		214 **		
1923-24	409	479 **		
1924-25	Omtrent 534**	Ingen info tilgjengelig.		
1925-26	790 / 10 i snitt	188 / 5 i snitt		
1926-27	815 / 15	320 / 8 (324?)		
1927-28	693 / 12	618 / 10	65 / 2	
1928-29	767 / 16	937 / 14	154 / 2	Morkwa: 32 / 1 i snitt Alluvial Diamonds: 96 / 2
1929-30	939 / 16	1618 / 16	257 / 3	Holland Syndicate: 180 / 3
1930-31	1200 / 18 i snitt	1622 / 22	346 / 3	Holland Syndicate: 498 / 5 i snitt

*Årene 1920 og 1921 er antatt at jobber for ADF

**tallene estimeres basert fra info som «økning på 88 siden i fjor» eller lignende

Koloniadministrasjonen førte årlige rapporter om den økonomiske utviklingen til kolonien. I disse dokumentene oppgis det fra 1920 hvor mange som arbeidet i gruvevirksomheter utført på overflaten i den østlige provinsen. I årsrapporten for 1930-31 oppgis det også en fullstendig telling på hvor mange som har jobbet med diamanter de årene.³²¹ Det er oppført i Tabell 5.3 i vedlegget.

Det er også tydelig at selv om diamantgruvene hadde en litt treg oppstart var allerede innen 1922 over halvparten av gruvearbeiderne i den østlige provinsen ansatt til diamantutvinning. Det er likevel uklarerheter i kildematerialet, slik som at noen ganger oppgis tallene i snitt,

³¹⁹ Ofosu-Mensah, 2016, s. 40

³²⁰ Ofosu-Mensah, 2016, s. 34

³²¹ Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, 1930-31, General Statistics, s. 9, mikrofilm reel, 97004/87.

andre ganger som totalt. I 1929-30 oppgis ikke totalt tall på arbeidere i området. Sammenlignet med tellingen på bedriftenes arbeidere brukt i kapittel 4, ser vi at antall arbeidere med diamanter i 1923-24 (748) ikke passer med tallene for WADS og AST (888). Dette kan komme av ufullstendige dokumenter, eller antyde at noen arbeidere jobbet for begge bedriftene. Det samme kan sies om året 1928-29. Året 1925-26 viser de samme tallene, men er oppført i den tidligere grafen som «i snitt». Dessuten har arbeidere for WADS redusert drastisk, som muligens kommer av konfliktene med AST, eller økt maskineri.

Arbeidstilstander og sykdommer

Denne tiden er dekket av en viss usikkerhet når det kommer til helsetilstanden til den lokale befolkningen. For eksempel mente den afrikanske Dr. James Farell Easmon, som gjorde store fremskritt i forskningen på sykdommer langs den vestafrikanske kysten, at det var liten forståelse for hvilke sykdommer og dødsårsaker som rammet den afrikanske befolkningen før 1925. Han forklarer at manglende informasjon om dødsårsaker ofte kom av at lokalbefolkningen så på postmortal undersøkelse som «skjending» av døde, og at mange ikke ville oppgi informasjon de selv hadde om venner og families dødsfall, siden det kunne lede til en utradisjonell gravlegging.³²² Samuel Adu-Gyamfi og Richard Oware har også vist at fra omtrent 1920 skal helsen til afrikanere i Kumase og Accra ha blitt svekket på grunn av sykdommer, en trend som også var til stede i andre deler av Afrika, slik som malaria, dysenteri og byllepest. Ashanti derimot, var fremdeles delvis uavhengig og fikk bedret helsetilstand.³²³ Dumett viser også til at flesteparten av de verste sykdommene i de store byene langs kysten var de samme som i industrialiserte Europa på den samme tiden. Det kan vise til at det enten kom av smittespredning, eller miljøet som ble skapt av industrien, noe som ikke ble like utviklet i områdene lenger nord.³²⁴ Hvertfall i 1929 var det også en del tilfeller i Gullkysten av spedalskhet. Det var så mange infiserte at legene ikke hadde plass til alle spedalske, og det ble en lang venteliste for å komme inn på sanitærområdene ment for dem. Mange av dem kom også ifra Togoland.³²⁵

³²² R. Dumett, Disease and Mortality among Gold Miners, *Social Science & Medicine*, Vol.37, iss.2, Juli, 1993, s. 213, 215.

³²³ Adu-Gyamfi, Oware, s. 35

³²⁴ Dumett, 1993, s. 215

³²⁵ Annual Departmental Reports Relating to the Gold Coast and British Togoland, 1929, *Leper Settlement, Ho*, s. 54. Mikrofilm reel, 97004/16.

Likevel mente den nyutnevnte guvernøren Ransford Slater i 1928 at fra 1904 til 1926 hadde årlige dødstall i de britiske koloniene i vestlige Afrika gått ned fra 2,7 % til 0,85 %. Slater sier ingenting om dødsårsaker, eller hvilken demografi det handler om, men det virker som om han snakker om europeere i koloniene. Siden koloniregjeringen i Gullkysten ikke var spesielt opptatt av å ta på seg ansvaret for helsetilstandene til afrikanere, eller å få gruvebedrifter til å oppgi slik informasjon, er Slater sine påstander tvilsomt forbundet med den opprinnelige befolkningen. Regjeringen var til og med såpass uinvolverte i håndtering av helsen, at da Tarkwa erfarte et gullrøsj på 1880-tallet, økte populasjonen til et punkt som ikke var bærekraftig for vannforsyningen. Avfallsvannet ble etter hvert blandet med det rene drikkevannet, som senket den generelle helsen til bybefolkningen.³²⁶

Raymond Dumett har argumentert for at Beatty hadde en «sjelden sans for humanitarisme for gruvearbeideren», noe som også hadde en påvirkning på hvordan han førte virksomhetene sine.³²⁷ Dette kan vise seg både i at CAST satte opp en rekke hus i Akwatia til arbeiderne sine i 1925, så vel som klubbhus og bibliotek. Guvernør Guggisberg var allerede neste år imponert over bebyggelsen.³²⁸ CAST satt også opp et eget sykehus som arbeiderne hadde gratis tilgang på, og hjalp arbeidernes barn inn i utdanning.³²⁹ I 1928-29 startet bedriften også konstruksjonen av nye hushold til arbeiderne sine i Akwatia, en såkalt «model landsby». Den nye landsbyen var ferdig konstruert i løpet av 1930-31.³³⁰

Gruvearbeid er kjent for å lede til mange ulykker som forårsaker både skader og død. Gruvesekretæren så ikke store problemer med slike ulykker, men Statssekretæren var uenig og mente arbeidsforholdene var så «motbydelige» at han fikk Gullkystregjeringen til å håndtere situasjonen i 1924. Blant annet ble det vedtatt tillatelse for at den offentlige sektoren kunne gjøre undersøkelser av sikkerheten på gruvene, og gjøre undersøkelser av migrantarbeidere under en høyere standard, hvor folk som var «uegnet» ble avvist.³³¹ Likevel viser dokumenter fra årlige rapporter at dødsulykker i den østlige provinsen (hvor

³²⁶ Basert på: R. Slater, "The Gold Coast of To-day", *Journal of the Royal African Society*, jul 1928, vol 27, no.108, s. 323; Dumett, 1993, s. 213, 215

³²⁷ Dumett, 2009, s. 217

³²⁸ Ofosu-Mensah, s. 34

³²⁹ Hilson & McQuilken, 2018, s. 992

³³⁰ Basert på: Annual Departmental Reports Relating to the Gold Coast and British Togoland, Group I Administration, 1930, Mining, Diamonds, s. 118, mikrofilm reel, 97004/16; Annual Departmental Reports Relating to the Gold Coast and British Togoland, Group I Administration, 1930-31, XIII – Mines, s. 19, mikrofilm reel, 97004/12.

³³¹ Alexander Baron Holmes, *Economic and Political Organizations in the Gold Coast 1920-1945 Volume I*, s. 340-341

mesteparten av diamantutvinningen foregikk) var sjeldnere enn i de andre områdene, i perioden 1919-1929 ble det dokumentert bare to dødsulykker i området. En som ikke oppgis i større detalj i 1924-25,³³² og en som ser ut til å være drukningsulykke i 1928-29.³³³ Altså ser det ikke ut til at diamantgruver var i nærheten så dødelig som andre gruver. Dette kan forklares med at på denne tiden var det fortsatt ingen gruver under bakken i Akim, altså hadde ikke diamantbedriftene startet slike gruver i Gullkysten enda.³³⁴

Likevel er det bemerkelsesverdig at ingen av de dokumenterte diamantgruvene hadde permanent lege på gruvene og likevel hadde de generelt lave dødstall sammenlignet med andre gruver i kolonien. I 1929 var det bare 43-47 leger til stede i hele kolonien. Likevel mente administrasjonen at det var godt nok til å håndtere den medisinske tilstanden.³³⁵ Dødsfall utenom ulykker i gruver uten permanent lege ble ikke dokumentert før 1925-26,³³⁶ som kan være forbundet med Easmons påstand om at dødsfall var lite forstått før det året, det kan også hende en bedre dokumentasjon av dødsfallene var en del av statssekretærens tiltak for å bedre miljøet.

Det er også verdt å bemerke at tross at det var mye færre ulykker i diamantgruvene enn i for eksempel gullgruver, var det også større andel arbeidere som omkom utenom ulykker. Dødsfallene på diamantgruvene er samlet under, med det som oppgis av informasjon omkring dødsfallene. Som vist i grafen var tuberkulose en av de største kjente dødsårsakene blant arbeidere. Sykdommen var i nesten alle koloniens distrikter på denne tiden.³³⁷ Spredningen blant arbeiderne ble i stor grad forbundet med utmattelse og gasser fra maskineriet. I hvert fall så tidlig som 1926 var også levestandardene til arbeiderne uhygieniske, og de smittede ble ikke isolert fra de friske, som ga sykdommen større mulighet til spredning.³³⁸

³³² Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, 1924-25, Schedule G: *Deaths from Accidents*, s. 25, mikrofilm reel, 97004/87.

³³³ Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, 1928-29, Schedule G (e), s. 21, mikrofilm reel, 97004/87.

³³⁴ Basert på: S.H. Ball, s. 804; Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, 1928-29, Schedule G, Labour Employed, s. 17, mikrofilm reel, 97004/87.

³³⁵ Annual Departmental Reports Relating to the Gold Coast and British Togoland, 1929, *Medical*, s. 53, Mikrofilm reel, 97004/16

³³⁶ Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, 1925-26, Schedule G (e), s. 35, mikrofilm reel, 97004/87

³³⁷ Annual Departmental Reports Relating to the Gold Coast and British Togoland, 1929, *Tuberculosis*, s. 56, mikrofilm reel, 97004/16

³³⁸ Ofosu-Mensah, 2016, s. 29.

Under viser tabell 5.3 de forskjellige dødsfallene på diamantgruvene mellom 1925 og 1930. I mange tilfeller er det ikke oppgitt dødsårsak.

År	Bedrift	Dødsfall	% av arbeidere	Notis	
1925-1926	AST	Lungebetennelse: 5 Tuberkulose: 1 Ukjent: 2	1,01 %		
	WADS	0	0 %		
1926-1927	AST	Ukjent: 12	0,147 %		
	WADS	Ukjent: 2	0,617 %		
1927-1928	AST	Lungebetennelse: 2 Ukjent: 7	1,298 %		
	WADS	Ukjent: 3	0,485 %		
	Alluvial Diamonds	0	0 %		
	Came/Cayco	0	0 %		
1928-1929	AST	Lungebetennelse: 2 Tuberkulose: 5	0,91 %		
	WADS	Ukjent: 3 Druknet: 1	0,42 %	1 ulykke*	
	Alluvial Diamonds	0	0 %		
	Came/Cayco	0	0 %		
1929-1930	AST	Lungebetennelse: 1 Tuberkulose: 1 Ukjent: 2	0,42 %		
	WADS	Ukjent: 6 Andre årsaker: 1	0,43 %		
	Came/Cayco	Lungebetennelse: 1 Blindtarmbetennelse: 1	0,77 %		
	Holland	0	0 %		
	Morkwa	0	0 %		
Totalt	Årsak:	Lungebetennelse	Tuberkulose	Ukjent	Annet
	AST	10	7	23	0
	WADS	0	0	14	2
	Cayco	1	0	0	1
	Alluvial	0	0	0	0
	Holland	0	0	0	0
	Total:	11	7	37	3

*Det oppgis ikke hvilken av dødsfallene som er ulykke, sannsynligvis drukningen

Selv om ingen av disse bedriftene hadde i denne perioden medisinske arbeidere ser det ut til at dødsfallene skjer først etter at utgravingen har startet. Alluvial Diamonds og Holland Syndicate, som hadde liten utvinning så aldri noen dødsfall.

For å sammenligne viser tabell 5.4 under dødsfallene innen enkelte andre bedrifter i det samme tidsrommet. Informasjonen er bare hentet ifra de gruvene som hadde dødsfall på overflaten i 1925-26, og de samme gruvene er brukt i de neste årene. Blant disse er Akoko

³³⁹ Tabellen er basert på årsrapportene Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, fra årene 1925-26 til 1929-30, Mines without permanent medical officers.

Gold Mines den eneste bedriften med gruver som ikke hadde en permanent lege. «Andre årsaker» inkluderer også sykdommer, men siden den tellingen også inkluderte dødsfall av sykdommer i undergrunnsgruver, var det umulig å regne ut hvor mange som døde av disse sykdommene i bare overflategruvene.

Tabell 5.5, dødsfall i andre overflategruver. ³⁴⁰			
År	Bedrift	Dødsfall	% av arbeidere
1925-1926	Abbontiakoon Mines	Andre årsaker: 2	0,279%
	Akoko Gold Mines	Andre årsaker: 3	1,29%
	Ashanti Goldfields	Ulykker: 1 Andre årsaker: 19	1,163%
	Taquah & Abosso Consolidated	Ulykker: 3 Andre årsaker: 5	0,689%
	African Manganese Comp	Ulykker: 3 Andre årsaker: 13	0,521%
1926-1927	Abbontiakoon Mines	Ulykker: 1 Andre årsaker: 4	0,691%
	Akoko Gold Mines	Andre årsaker: 2	1,015%
	Ashanti Goldfields	Ulykker: 1 Andre årsaker: 13	1,041%
	Taquah & Abosso Consolidated	Ulykker: 2 Andre Årsaker: 3	0,515%
	African Manganese Comp	Ulykker: 1 Andre årsaker: 12	0,966%
1927-1928	Abbontiakoon Mines	Ulykker: 1 Andre årsaker: 5	1,253%
	Akoko Gold Mines	0	
	Ashanti Goldfields	Ulykker: 1 Andre årsaker: 23	1,576%
	Taquah & Abosso Consolidated	Andre årsaker: 4	0,405%
	African Manganese Comp	Andre årsaker: 5	0,328%
1928-1929	Ashanti Goldfields	Ulykker: 4 Andre årsaker: 22	1,43%
	Taquah & Abosso Consolidated	Andre årsaker: 6	0,67%
	African Manganese Comp	Andre årsaker: 9	0,56%
1929-1930	Ashanti Goldfields	Ulykker: 2 Andre Årsaker: 7	0,49%
	Taquah & Abosso Consolidated	Andre årsaker: 7	1,03%
	African Manganese Comp	Ulykker: 2 Andre årsaker: 12	0,8%
Totalt:	Abbontiakoon Mines	13	
	Akoko Gold Mines	5	
	Ashanti Goldfields	93	
	Taquah & Abosso Consolidated	47	
	African Manganese Comp	71	

Basert på disse tallene er det tydelig at gjennomsnittet for dødsfallene var generelt høyere i disse gruvene enn i diamantgruvene. Det var også generelt flere dødsulykker. Bare AST er i nærheten av dødstallene til disse andre gruvene. Det ser altså ut som om diamantgruvene var tryggere eller rensligere enn de andre gruvene i Gullkysten disse årene.

³⁴⁰ Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, mikrofilm reel, 97004/87, 1925-26, Schedule G (d-e), s. 34-35; 1926-27, Schedule G (d-e), s. 25, 27; 1927-28, Schedule G (d-e), s. 19, 21; 1928-29, Schedule G (d), s. 19; 1929-30, Schedule A, s. 16.

Indirekte påvirkninger

Gruvevirksomheter påvirket naturligvis ikke bare arbeiderne, men også andre folk som bodde i områdene. Som tidligere påpekt skjedde det store populasjonsendringer i Akwatia på 1920-tallet, fordi det var en økning av arbeidsmuligheter der. Det var ikke bare begrenset til diamantgruver, men også arbeid forbundet med det, slik som transport.

Populasjonsveksten medførte egne problemer, for eksempel var det ikke like vanlig for innflyttende arbeidere å ta med seg sin kone. Når området derfor fikk et kjønnsmessig populasjonsskille så Abuakwa også en økning av prostitusjon og kjønnsykdommer. Som igjen skapte problemer mellom ektepar, og medførte både økning av sterilitet og barnedødelighet, problemer som ble enda større på 1930-tallet.³⁴¹

Et annet økende problem var alkoholisme. På denne tiden uttalte Kibis Distriktkommissær W.J.A. Jones at siden diamantvirksomheten startet var folket i Akwatia blitt late og drikkeavhengige.³⁴² Drikkeavhengige refererer sannsynligvis til alkohol, siden denne tiden så en økning i forbruk av palmevin og maisøl, som igjen ledet til at flere palmetrær ble felt. I 1922 ba en konge kolonimyndighetene om å innføre begrensninger på palmefelling, og innen 1929 var de fleste høvdinger i kolonien enige om at alkoholimport burde forbys. Offisielt benektet kolonimyndighetene først for at palmealkohol hadde blitt et problem, men innen 1929 var mange medlemmer av regjeringen enig med forbudet, men likevel ble det nektet fordi det ville redusert statens inntekter, og ville uansett føre til smugling.³⁴³

Gruvevirksomheter hadde også påvirkning på naturen. For å drive gruvevirksomheter trengs store landområder, mange av dem var tidligere brukt som jordbruk for lokalfolket som resulterte i mindre matproduksjon. Allerede i 1920 uttalte Guvernør Guggisberg at kongedømmet var nå avhengig av import for mat, som det var hvertfall til 1931. I 1921 var det beregnet at Gullkysten hadde palmeområder på omkring 17km² før 1920-tallet. Innen slutten av 1930-tallet var det redusert til under 8km², med bare ¼ så tett vekst.

Diamantgruvene var ikke de eneste som stod for denne reduksjonen av naturvekster, men

³⁴¹ Basert på: G. Hilson, «'Once a miner, always a miner': Poverty and livelihood diversification in Akwatia, Ghana», *Journal of Rural Studies*, vol. 26, iss. 3, juli 2010, s. 300-301; E.A. Ofosu-Mensah, 2016, s. 28-29.

³⁴² Simensen, 1975, s. 134

³⁴³ Basert på: J. Robins, «*imbibing the Lesson of Defiance*»: *Oil Palms and Alcohol in Colonial Ghana 1900-40*, Oxford University Press, 2018, s. 301-302, 308; The Times, John Accra, 28. mar 1929, iss.45163, *Liquor In The Gold Coast*.

utgjorde en stor del av ødeleggelsen av områder kakaoplanter eller palmer kunne vokse i.³⁴⁴

Nasjonalitet på arbeidere

Gruvearbeid i kolonien trakk også inn en del arbeid utenfra, som også er oppført i de årlige rapportene. Hvor migrantarbeiderne kom ifra kunne variere en del. I 1920 kom 64,8 % av migrantarbeiderne til den østlige provinsen fra Liberia og Togoland. Det kom 12 personer fra begge områdene.³⁴⁵ Det overtallet av liberiere økte også i 1922-23, hvor de utgjorde 137 av 255 migrantarbeidere. Det menes likevel at dette var et feilgrep, siden innen neste år hadde flesteparten av arbeiderne fra Monrovia, Liberias hovedstad, gradvis forlatt gruvearbeidet uten noen stor forklaring. Derfor begynte offentlige arbeidsgivere å hente arbeid heller ifra Nigeria, spesielt fra den nordlige delen.³⁴⁶ Innen 1924-25 utgjorde Nigeria det største opphavet til migrantarbeidere på 184 av de 545, mens den nest største kilden var 122 arbeidere fra ukjente franske kolonier.³⁴⁷

For å bedre demonstrere hvor mange arbeidere som var migranter er det satt inn en graf over arbeidere i den østlige provinsen og opprinnelse 1920-1930 under.

Tabel 5.6: immigrantarbeidere i Gullkystens gruver					
År	Gullkysten	Andre Britiske kolonier	Utenlandske kolonier	Totalt	%
1920	135	6	31	172	78,5 % lokal 3,5 % britisk koloni
1921	119	70	69	258	46,1 % lokal 27,1 % Britisk koloni
1922-23	251	82	173	506	49,6 % lokal 16,2 % britisk koloni
1923-24	431	296	325	1052	40,96 % lokal 28,13 % britisk koloni
1924-25	737 (omtrent)	272	270	1279 (omtrent)	57 % lokal (omtrent) 21,3 % Britisk koloni (omtrent)
1925-26	649	594	294	1537	42,22 % lokal 38,64 % britisk koloni
1926-27	812	305	235	1352	60,05 % lokal 22,55 % britisk koloni
1927-28	1065	345	137	1547	68,8 % lokal 22,3 % Britisk koloni
1928-29	1331	287	420	2038	65,3 % lokal 14,1 % Britisk koloni
1929-30	Ingen informasjon				

³⁴⁴ Basert på: Ofosu-Mensah, 2016, s. 31-32; Robins, s. 304.

³⁴⁵ Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, 1920, Schedule H, s. 23, mikrofilm reel, 97004/87.

³⁴⁶ Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, mikrofilm reel, 97004/87, 1922-23, Schedule H, s. 28; 1923-24, 6, *Labour From Outside the Colony*, s. 6.

³⁴⁷ Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, 1924-25, schedule H, s. 32, mikrofilm reel, 97004/87

Til denne grafen er bare tall på arbeidere over bakken innen Østlige Akim inkludert. Fra 1925-26 inkluderes også Vestlige Akim her i de offentlige tallene. Det gjøres intet skille mellom hvilken form for gruvevirksomhet de jobber med, men som tidligere vist jobbet fleste gruvearbeidere i området med diamanter. Fra 1929-30 oppgis ikke slike detaljer i rapportene. Merkelig nok er ikke disse tallene konsistente med tallene over arbeidere i den Østlige Provinsen. Siden provinsen omfatter mere enn bare Akim passer det ikke at provinsen har lavere mengde arbeidere 1920 og 1921 enn Østlige Akim har. Derfor er det definitivt en viss feil i oppføringen av arbeidstillene, men siden tallene for arbeidere i provinsen er mer konsistente med tallene for arbeidere per gruvebedrift er det logisk å anta at feilene i dokumentene ligger mest i denne tellingen på arbeidernes nasjonalitet. Det er altså litt vanskelig å vurdere hvor mange av arbeiderne i diamantutvinningen som var fra Gullkysten eller andre områder/kolonier.

Noe som også er verdt å vurdere er «innvendig immigrasjon». Det tidligere nevnte salget av landområder forskjellige høvdinger gjorde før Kong Ofori Attas regime startet hadde medført en stor økning av migranter, for det meste fra Akwapim og Krobo stammene som også lå innenfor Gullkysten. Mange av landområdene innenfor kongedømmet var kjøpt opp av disse folkene, som til sammen var 25 %-33 % av hele Akim Abuakwa.³⁴⁸ Dette viser at en stor andel av befolkningen i distriktet var teknisk sett av en annen etnisitet, men samme nasjonalitet, og ville tvilsomt blitt oppført i offentlige rapporter som «innvandrerarbeider».

Konklusjoner om lokalbefolkningen

Lokalbefolkningen i Gullkysten hadde en viktig rolle i selve utvinningen av diamanter, men det er lite direkte omtale av hvilke effekter det hadde på dem. Fleste slike uttalelser baserer seg på små observasjoner som egentlig sier ganske lite. Senere tider har satt et litt større fokus på arbeiderne som viser til at det var mange negative effekter av gruedriften, både på arbeidere og andre lokale. Disse effektene kom både i form av sykdommer, ødeleggelse av jordbruk, alkoholisme og mer. Selve miljøet i gruveområdene hadde dårlig hygiene, og ingen faste leger. Men hvertfall en bedrift ga arbeidere tilgang på eget sykehus. Likevel er det ikke lett å si hvor gode tilstandene på sykehuset var.

³⁴⁸ Simensen, 1975, s. 101

Kong Ofori Atta fungerte som en forkjemper for de lokales rettigheter, som gjorde koloniadministrasjonens maktposisjon mer begrenset, selv om han også samarbeidet med dem, men på lokale premisser. Men Atta klarte ikke å håndtere alle problemene som dukket opp i landet. Blant annet var innføringen av diamantutvinning med på å gjøre større ødeleggelser av det naturlige miljøet, og han fikk nye problemer med andre høvdinger. Fremdriften av diamantgruvene forsterket også et eksisterende problem han hadde gått inn for å motvirke, fremmedgjøring av folkets eget land. Høvdinger og jordbrukere hadde solgt land til egen vinning, med opptreden av diamantgruver kunne enda færre landområder brukes til jordbruk, og medførte en videre økning av migrasjon fra andre stammer som byttet ut det lokale folket i Akim Abuakwa.

Konklusjoner

Hovedspørsmålet med oppgaven var å gjøre en analyse av fremveksten av diamantindustrien i Gullkysten 1919 til 1929 i henhold til påvirkning fra de internasjonale kontekstene. Siden dette er et ganske komplekst spørsmål, var det nødvendig å trekke inn informasjon ifra en rekke omliggende temaer. Det ville ikke vært mulig å forstå utviklingen i den enkelte kolonien uten å forklare diamantkartellet først.

Denne oppgaven har demonstrert hvordan strukturen til diamantkartellet utgjorde en maktposisjon som var ikke bare innflytelsesrik på sitt eget marked, men at nøkkelpersoner som Rhodes, Oppenheimer og Beatty også hadde innflytelse over regjeringene i koloniene hvor de utførte sine diamantproduksjoner. Det er også tydelig at når kartellet først er etablert er de viktigste aktørene direkte eller indirekte forbundet med etablerte personligheter innen gruveindustrien i London. Tarbutt Jr. gjennom sin far, Oppenheimer gjennom sitt arbeid for Dunkelsbuhler, og amerikaneren Beatty gjennom Hoover. Dessuten var den første salgssavtalen til Selection Trust med diamantbedrifter i Belgiske Kongo, hvor Beatty deltok i stiftelsen av en diamantbedrift før han stiftet sitt eget selskap. Det er tydelig at gruve driftene i de koloniserte afrikanske landene var på denne tiden en form for nettverk, og det var nødvendig å ha kontakter innenfor nettverket for å bli en ledende gruveeier. Derfor er det på en måte naturlig at diamantmarkedet utviklet det seg et lignende system hvor de forskjellige bedriftene utgjorde et slikt nettverk for å kunne støtte sine egne interesser.

Når den ledende bedriften i Gullkysten (Selection Trustgruppen) ble forbundet med diamantmagnaten Ernest Oppenheimer i 1924 skapte dette en viss stabilitet for begge parter. A.C. Beatty fikk bedre posisjon innen markedet i Gullkysten mens Oppenheimer fikk en enda bedre posisjon i sin pågående strid mot De Beers. Beatty var derfor en deltager i å styrke den posisjonen Syndikatet skulle få etter at de slo seg sammen med Oppenheimer. Syndikatet fikk dermed en enda større posisjon i den fjerde epoken hvor den ble møtt med både søksmål og etterforskninger fra regjeringen i Sør-Afrika. Men siden Syndikatet var såpass godt etablert i fleste diamantproduserende land var det ikke mye som kunne gjøres for å utfordre den komplekse maktposisjonen, basert på et gigantisk nettverk, utviklet imellom bedriftene.

Hovedskillet imellom Sør-Afrika og Gullkysten ble også et ekstremt viktig bakteppe for utvinningene. Siden det var nødvendig for okkupasjonskolonier å ha et samarbeid med den lokale befolkningen, som ikke var nødvendig i Sør-Afrika betydde det også diamantindustrien

i Gullkysten medførte en del positive virkninger. De viktigste personlighetene i denne kolonien, Guggisberg, Ofori Atta og Beatty, viste seg også å jobbe for å forbedre den afrikanske befolkningens livskvalitet. Dette var ikke tilfellet i Sierra Leone, som kan forklares med at den kolonien var mye mindre utviklet enn Gullkysten var. Administrasjonen såpass underutviklet at det var manglende med politi, og det nesten ingen lover angående gruvedrift i kolonien. Trolig var administrasjonen og lovene mer utviklede som et resultat av Gullkystens lange historie med gullgraving. Det kan også se ut som at hovedgrunnen til at spesielle lover for CASTs fordel ikke ble like inngripende i Gullkysten som i Sierra Leone var tilstedeværelsen av et godt utviklet rettssystem og en sterk representant for den lokale befolkningen, altså kong Ofori Atta.

Selv om Gullkysten hadde mye flere lovmessige reguleringer til stede, og var mer avhengig av urbefolkningens samtykke enn Sør-Afrika, er det tydelig at diamantkartellet hadde en viktig innflytelse på utvinningene relativt tidlig, i hvertfall på Selection Trust. Relativt tidlig i utvinningen av diamanter i Gullkysten kjøpte De Beers opp diamanterne Selection Trust produserte for å hindre at de havnet i konkurrenters hender. Dette må tolkes som et tegn på hvor opptatt direktørene i Syndikatet var av å begrense mengden diamanter på markedet, og derfor vurderte hvordan utvinninger også i land de ikke var direkte forbundet med kunne påvirke deres fortjenester på lang sikt.

Den velutviklede administrasjonen til Gullkysten var altså et viktig grunnlag for hvordan akkurat denne kolonien skilte seg ut fra andre kolonier. Det medførte både tiltak med hygiene, og forhindringer av nasjonalisert monopol på diamantindustrien. Et nasjonalt monopol ville medført at Ofori Atta ville hatt mindre grunnlag for å kunne forhandle om kontrakter, og dermed påvirke fortjenesten som gikk til den afrikanske befolkningen. Det er også ikke skrevet noe om hvordan andre høvdingen forsøker å påvirke en gruvebedrift ved å forhandle om landområder med en annen bedrift. Om høvdingen i Akim Abuakwa hadde hatt mindre rettigheter til å regjere over landområdene er det mulig de diamantholdige områdene ikke ville blitt delt imellom like mange forskjellige gruveselskap.

Selv om administrasjonen i Gullkysten var mer opptatt av afrikanernes rettigheter og helse enn administrasjonen i Sør-Afrika er det tydelig at også her gjorde regjeringen lite for å påvirke miljøet og sikkerheten på gravene de første årene. Gullkysten var tross alt en koloni som var meget avhengig av gruveindustri. Om regjeringen hadde hatt strenge restriksjoner kunne dette begrenset hvor populært

området var for nye gruvevirksomheter, som ville gagnet kolonien lite under de økonomiske problemene.

Utviklingen var nemlig påvirket av at første verdenskrig nylig var over, og depresjonen 1920-1923. Dette var trolig grunnen til at en del investorer var mer interesert i gullgruver enn diamanter. Gullkysten hadde tross alt en meget lang historie med gullgruver, og det må ha blitt sett på som et tryggere valg de første årene enn diamanter, til tross for at ullproduksjonen var lite lønnsom på 1920-tallet. Derfor var det sannsynligvis nødvendig å ha faste investorer for å lykkes i koloniens nye industri, noe Beatty hadde. Likevel hadde Tarbutt Jr. også kontakter i mange forskjellige gruvebedrifter. Det kan hende at Beatty lyktes der Tarbutt feilet fordi Beatty hadde sine finansielle krefter fra USA, heller enn Storbritannia. USA ble tross alt mindre rammet av de økonomiske ettervirkningene av krigen.

Med tanke på hvor frie hender bedriftene hadde, og hvor få direkte inngrep regjeringen gjorde kan det virke som om koloniadministrasjonen i Gullkysten hadde liten reel makt å rutte med ovenfor bedriftene. Med tanke på at gruvesekretæren også inkluderte temaer i sine årlige finansrapporter om for eksempel hvor migrantarbeidere som jobbet for gruvene kom ifra kan tyde på at gruvevirksomhetene var ganske nært forbundet med regjeringen. Dette kan ha kommet av den inntekten ikke bare regjeringen i Gullkysten og Sierra Leone fikk gjennom bedriftene, men også selve den britiske regjeringen.

Likevel sitter denne teksten igjen med en rekke uopplarte spørsmål, som kan være relevante for fremtidig forskning. For eksempel kan det være mer å hente om utviklingen av Diamantsyndikatet, som det er utført relativt lite forskning på. Til og med Davenport skrev bare omtrent 2 sider om det. Dessuten er Beatty en uklar karakter, og det er vanskelig å si årsaken til at han lyktes med diamantindustrien, der Percy C. Tarbutt, arvtageren til en av den forrige generasjonens største gruveutviklere i Afrika, feilet. Det er også uklart akkurat hvor dypt forholdet mellom Beatty og Oppenheimer var, og hvordan Oppenheimer kunne love Beatty tilgang på områder han ikke selv hadde kontroll over. Videre ville det vært interessant å finne mer informasjon om hvordan ADF og AST markedsførte diamanter sine før de fikk en permanent avtale med Kartellet i 1926. I tillegg er det lite informasjon å finne av hvor mye de forskjellige regjeringene tjente på gruvevirksomhetene.

Som påpekt er det også gjort lite forskning på den lavere afrikanske befolkningen under denne tiden i Gullkysten, og mange av de faktaene jeg har kommet frem til er ganske flytende, og det er uklart hvilken bedrift de helst skal forbindes med. Det er også lite skrevet om hvordan spesifikke hendelser påvirker de sosiale situasjoner, og det skrives vanligvis om generelle utviklinger av for eksempel alkoholisme, sykdomsspredning eller andre sosiale problemer. Selv om en del er skrevet om

konfliktene mellom kong Ofori Atta og enkelte andre høvdinger, er det ikke like mye skrevet om hvordan disse situasjonene påvirket befolkningen i områdene, slik som i hvordan det påvirket arbeidsmarkedet, hvordan det hindret høvdingene i å bruke sine finansielle ressurser til å utvikle infrastruktur eller lignende.

Litteraturliste

Bøker, artikler og annen litteratur:

- Abernathy, D.B., *The Dynamics of Global Dominance: European Overseas Empires 1415 – 1980*, Yale University, 2000
- Addo-Fening, R., *Akyem Abuakwa 1700 – 1943, from Ofori Panin to Sir Ofori Atta*, Norwegian University of Science and Technology, Trondheim 1997
- Adu-Gyamfi, S., Oware, R., “Economy and health in the Gold Coast, 1902- 1957”, *African Economic History*, Vol. 47, no. 2, 2019
- Albrecht, H., *Alfred Beit: The Hamburg Diamond King*, Hamburgische Wissenschaftliche Stiftung, 1907, English Translation by Christopher Watson
- Alexander A., *A History of the Colonization on the Western Coast of Africa*, Princeton, New Jersey, 1846
- Amartey, S., Reid, S.H., *Terrestrial and Maritime Cultural Landscapes of the Atlantic World in the Sierra Leone Estuary*, Syracuse University New York, 2014
- Atwood, A.W. 1965, «Herbert Hoover, 1874 – 1964», *Review of the International Statistical Institute*, vol. 33, no. 2, International Statistical Institute, 1965
- Ball, S.H., “Precious and Semiprecious Stones (gem minerals)”, *Minerals Yearbook*, 1934
- Bening, R.B., «Internal Colonial Boundary Problems of the Gold Coast, 1907-1951», *The International Journal of African Historical Studies*, vol. 17, no. 1, Boston University African Studies Center, 1984
- Berg, M., 2008, “These proposals of General Guggisberg are tainted with the disease of reckless extravagance”, NTNU, Trondheim, 2008, masteroppgave i historie
- Blair, J.A.S., *Migrant Miners: Economic consequences of labour movement to the Sierra Leone diamond Mines*, University of Glasgow, 1981, PH.D thesis
- Bourret, F.M., *A Survey of the Gold Coast and. British Togoland, 1919-1946*, San Francisco University for Women, Stanford University Press, 1949
- Candlish, E.D., “Diamond Recovery from Gravels and Clays in Gold Coast Colony”, *The Mining Magazine*, vol. XLIV, no. 6, London, Mining Publications Limited, 1931
- Cotter, W.R., «The Sommerset Case and the Abolition of Slavery in England», *The Journal of the Historical Association*, vol. 79, iss. 255, 1994
- D’Angelo, L., “The art of governing contingency: rethinking the colonial history of diamond mining in Sierra Leone”, *Historical Research*, vol 89, iss. 243, University of London, 2016

- Davenport, J., *Digging Deep: A History of Mining in South Africa*, Johnathan Ball Publishers, Johannesburg & Cape Town, 2013
- Dumett, R.E., Disease and Mortality among Gold Miners, *Social Science & Medicine*, Vol. 37, iss. 2, Pergamon Press Ltd, 1993
- *El Dorado in West Africa, The Gold-Mining Frontier, African Labor, and Colonial Capitalism in the Gold Coast 1875-1900*, Ohio University Press, Athens, Ohio, 1998
 - *Mining Tycoons in the Age of Empire, 1870-1945*, Purdue University, Ashgate Publishing Limited, 2009
- Forde, W., *The Story of Mining in Sierra Leone*, Xlibris Corporation, 2011
- Francis-Tan, A., Mialon, H., «"A Diamond is forever" and other Fairy Tales: The Relationship between Wedding Expenses and Marriage Duration», *Economic Inquiry*, vol. 53, no. 4, Western Economic Association International, 2015
- Greenhalgh, P., *West African Diamonds 1919-1983: An Economic History*, Manchester University Press, 1985
- Guggisberg, F.G., *The Gold Coast. A Review of the events of 1920-26 and prospects of 1927-28*, Accra, 1927
- Gurney, J.J., *International Kimberlite Conference: Extended Abstract*, Vol. 4, 1986
- Harris, D.J., *Sierra Leone: A Political History*, Oxford University Press, Inc., 2014
- Hilson, G., «'Once a miner, always a miner': Poverty and livelihood diversification in Akwatia, Ghana», *Journal of Rural Studies*, vol. 26, iss. 3, 2010
- & McQuilken J., "Mapping Small-scale Mineral Production Networks: The Case of Alluvial Diamonds in Ghana", *Development and Change*, vol. 49, iss. 4, 2018, International Institute of Social Studies
- Holmes, A.B., IV, *Economic and Political Organizations in the Gold Coast, 1920-1945*, Volume 1, The University of Chicago, 1972
- Hove, J.O., 2013, *Development and Decolonisation, The Gold Coast (Ghana), 1940-1957*, NTNU, Trondheim, 2013, Doctoral theses at NTNU
- Jalloh, A.B., Sasaki, K., Thomas, M.O., Jalloh, Y., «The Geology, Mineral Resources of Sierra Leone, and how the Resources can be used to develop the nation», *Procedia Earth and Planetary Science*, vol. 6, Elsevier B.V., 2013
- Janse, A.J.A., «Global Rough Diamond Production since 1870», *Gems & Gemology*, vol. 43, no. 2, Gemological Institute of America, 2007

- Kanfer, S., 1993, *The Last Empire: De Beers, Diamonds, and the World*, 1993, Hodder and Stoughton, Coronet edition 1994
- Kitson, A., "The Gold Coast: Some Considerations of its structure, People and Natural History" *The Geographical Journal*, Vol. 48, No. 5, The Royal Geographical Society nov 2016
- Knight J., Stevenson, H., "The Williamson Diamond Mine, De Beers, and the colonial office: a case study of the quest for control", *The Journal of Modern African Studies*, vol. 24, iss. 3, Cambridge University Press, 1986
- Kwarteng K.O, Sosu E.S, "Economic, Social and Political Developments in Ghana: A Relook at the Guggisburg Era in the Gold Coast (1919-1927)", *Historical Research Letter*, Vol. 41, 2017
- Kup, A.P., *A History of Sierra Leone 1400-1787*, Cambridge University Press, 1962
- Linné Eriksen, T., *Globalhistorie 1750-1900*, Cappelen Damm Akademisk, 2010
- Maconachie, R., «Diamond mining, urbanisation and social transformation in Sierra Leone», *Journal of Contemporary African Studies*, Vol. 30, Iss. 4, 2012
- Mark-Thiesen, C., *Mediators, Contract Men, and Colonial Capital: Mechanized Gold Mining in the Gold Coast Colony 1879-1909*, University of Rochester Press, 2018
- Nasson, B., «Sometimes somnolent, sometimes seething: British imperial Africa and its home fronts», *Historical Research*, vol. 89, iss. 244, 2016
- Newbury, C., «The Origins and Function of the London Diamond Syndicate, 1889-1914», *Buisness History*, vol. 29, iss. 1, 1987
- Ofosu-Mensah, E.A., "Mining and conflict in the Akyem Abuakwa Kingdom in the Eastern Region of Ghana, 1919-1938", *The Extractive Industries and Society*, vol. 2, iss. 3, Indiana University Press, 2015
- «Mining in Colonial Ghana: Extractive Capitalism and Its Social Benefits in Akyem Abuakwa under Nana Ofori Atta I», *Africa Today*, Vol. 63, no. 1, Elsevier Ltd, høsten 2016
- Ogden, J., *Diamonds: An Early History of the King of Gems*, Yale University Press, 2018
- Phimister, I., Mouat, J., «Mining, Engineers and Risk Management: British overseas Investment, 1894 – 1914», *South African Historical Journal*, vol. 49, iss. 1, 2003

- Rathbone, R., «Defining Akyemfo: the Construction of Citizenship in Akyem Abuakwa, Ghana, 1700-1939», *Africa: Journal of the International African Institute*, vol. 66, no. 4, Cambridge University Press, 1996
- Reid, R.J., 2012, *A History of Modern Africa, 1800 to the present*, second edition, John Wiley & Sons Limited, 2012
- Roberts, J., *Glitter & Greed: The Secret History of the Diamond Empire, The Secret World of the Diamond Empire*, The Disinformation Company Ltd, New York, 2003
- Robins, J., «Imbibing the Lesson of Defiance»: Oil Palms and Alcohol in Colonial Ghana 1900-40, *Environmental History*, Vol. 23, iss. 2, 2018
- Sandberg, E., *Diamanter: myter, magi, og virkelighet*, VNU Books International, Oslo, 1981
- Shore, M.F., «Cecil Rhodes and the Ego Ideal», *The Journal of Interdisciplinary History*, vol. 10, no. 2, The MIT Press, 1979
- Simensen, J., *Commoners, Chiefs and Colonial Government, British Policy and Local Politics in Akim Abuakwa, Ghana, under Colonial Rule*, Department of History, University of Trondheim, 1975
- *Afrikas historie*, 5. Utgave, 1. Opplag, Cappelen akademisk forlag, 2009
- Smillie, I, Gberie, L., Hazelton, R., *The Heart of the Matter: Sierra Leone, Diamonds & Human Security: Complete Report*, Diane Publishing, 2000
- Slater, R., «The Gold Coast of To-day», *Journal of the Royal African Society*, vol 27, no. 108, Oxford University Press, 1928,
- Stone, G., *The Mining Laws of the British Empire and of Foreign Countries*, vol II West Africa, His Majesty's Stationery Office, 1920
- Svisero, D.P., «Distribution and Origin of Diamonds in Brazil: An Overview», *Journal of Geodynamics*, vol. 20, iss. 4, Elsevier Ltd, 1995
- Thomas, M., *Violence and Colonial Order: Police, workers and Protests in the European Colonial Empires, 1918-1940*, Cambridge University Press, 2012
- Tsikata, Fui S, «The vicissitudes of mineral policy in Ghana», *Resources Policy*, vol. 23, iss. 1-2, Elsevier Ltd, 1997
- van der Laan, H.L., *Sierra Leone Diamonds: Economic Study Covering the Years, 1952-61*, Oxford University Press, 1965
- Van Niekerk, F., *The History of the Kimberley Public Library, 1870-1902*, University of the Orange Free State, 1990, Magister bibliothecae
- Wilson, S.A., «Diamond Exploitation in Sierra Leone 1930-2010: a resource curse?», *GeoJournal*, vol. 78, iss. 6, Springer Science+Business Media Dordrecht, 2013

Uten forfatter: *The Gold Coast Handbook 1937*, Ebenezer Baylis and Son, Limited,

Arkivmaterialer:

Mikrofilm reel, 96929/44: Government Publications relating to The Gold Coast, 1846-1957,
Group Three, 1901-1924, Gold Coast Gazette, høsten 1919

Mikrofilm reel, 96929/69: Government publications relating to the Gold Coast 1846-1957,
Group Four 1925-1945, Gold coast Gazette, Supplements

Mikrofilm reel, 97004/11: Annual Departmental Reports Relating to The Gold Coast and
British Togoland, Group I Administration, Central Province of the Gold Coast

Mikrofilm reel, 97004/12: Annual Departmental Reports Relating to the Gold Coast and
British Togoland, Group I Administration, 1925-26

Mikrofilm reel, 97004/16: Annual Departmental Reports Relating to the Gold Coast and
British Togoland

Mikrofilm reel, 97004/50: Annual departmental reports relating to Gold Coast and British
Togoland, Group IV Natural Resources

Mikrofilm reel, 97004/87: Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry

BMarchives, ukjent skaper, 1927, *The Gold Coast – geological and mining*, BMA ATL-
31.017.001

BMarchives, ukjent skaper, 1928, *Gold Coast Survey. General Map of the Gold Coast and that
Part of Togoland mandated to Great Britain*, BMA: 97278

BMarchives, ukjent skaper, 1949, *The Gold Coast – Mineral Deposits*, BMA ATL-31.019.010

Financial Times hovedsakelig 1919 til 1929, men også en del fra 1900 til 1919, og noen
tidligere år

The Times hovedsakelig 1919 til 1929, men også en del fra 1900 til 1919, og noen tidligere år

The Economist hovedsakelig 1919 til 1929, men også en del fra 1900 til 1919, og noen tidligere år

Nettsider:

<https://www.nhm.uio.no/fakta/geologi/mineraler-krystaller/edelsteiner/diamant/> *Diamant*

Snl.no/diamant, Raade, S., og Selbekk, R.S.

<https://www.nsromamedia.com/the-history-that-makes-asantehenes-visit-to-kyebi-monumental/ofori-atta-1/>

Vedlegg

Under følger tabeller og kart som er vist til på forskjellige punkter i oppgaven, men ikke inkludert i selve teksten. De er gruppert etter kapittel og kategori, det vil si at tabeller brukt i kapittel 4 kalles «Tabell 4.X» mens kart referert til i kapittel 2 kalles «Kart 2.X». De nummereres også ettersom hvor i teksten de vises til, som betyr at tabeller og kart som brukes i selve teksten skaper et skille i tellingen på denne listen.

Tabeller

Tabell 4.2: Maskineri I diamantbedriftene I Gullkysten.

År	Elektriske maskiner						
	Bedrift	Pumper	Vinsje	Stempelmotor (damp)	Lysolje-motor	Andre El-drevne	
1929-1930 349	AST				2. 9 HK		
	WADS	3. 16 HK*	1. 8 HK	1. 40 HK		32 HK	
1930-1931 350	AST				2. 10 HK	5 HK	
	Cayco						
	Holland						
	WADS	3. 16 HK	1. 8 HK			32 HK	
	Dampdrevne maskiner						
		Pumper	Vinsje	Stasjonære Boilers	Fat-og-trommel anlegg	Andre dampdrevet	Petroleum lokomotiv
	AST	3. 75 HK		13. 355 HK	8. 260 HK		
	Cayco			1. 40 HK	1. 40 HK		
Holland			2. 43 HK	2. 43 HK			
WADS	4. 60 HK	1. 6 HK	10. 430 HK	3. 135 HK	195 HK	5. 75 HK	

*HK = Hestekrefter

³⁴⁹ Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, 1929-30, Appendix B, Principal Machinery in use, s. 12-15, mikrofilm reel, 97004/87

³⁵⁰ Government of the Gold Coast Report on the Mining Industry, 1930-31, Appendix B, Principal Machinery in use, s. 10-13, mikrofilm reel, 97004/87.

Tabell 4.5: Ulikheter i kilder på utvunne diamanter.

Kilde	År	Pris £	Karat	kommentar
Financial Times, 1925. ³⁵¹	1920		102	Uttalt av Guggisberg, rapportert videre til journalist. Dette er første offentliggjøringen av tallene.
	1921		831	
	1922		5305	
	1923		9547	
	1924		63 000	
Mikrofilm 1925. ³⁵²	1924	85 361	66 947	
	1925	98 761	77 314	
Guggisbergs tekst, 1927. ³⁵³	1924	85 361	66 946	Årene 1920-23 er også oppgitt. 20-21 er identiske med Financial Times, mens 22-23 er 1 karat høyere. Mens 1925 er uenig med seg selv.
	1925	184 000	163 000	
		98 760	77 313	
	1926	362 833	299 835	
Greenhalgh, gjennomsnittlig årlig. ³⁵⁴	1920-24	24 000	20 000	Ifølge årlige rapporter er 1920-24 nesten 85 000 karat sammenlagt og 1925-29 er over 2,2million karat.
	1925-29	460 000	665 000	

Tabell 5.3: Gruvearbeidere i den østlige provinsen, årlig

År	Afrika	Europa	Totalt	Diamant
1919	---	---	---	0
1920	89	3	92	25
1921	277	4	281	125
1922 (jan-mars)	245	5	250	130
1922-23	397	6	403	214
1923-24	1110	6	1116	748
1924-25	1038	17	1055	824
1925-26*	1242	21	1263	978
1926-27	1352	27	1379	1139
1927-28	1547	27	1574	1357
1928-29	2038	37	2065	1954
1929-30	8830	218	9048	3014
1930-31	Ingen Informasjon			3392

*Fra 1925-26 oppgis det som «østlige og vestlige Akim»

³⁵¹ Financial Times, 20. Feb, 1925, iss. 11 298, *Gold Coast Diamonds*.

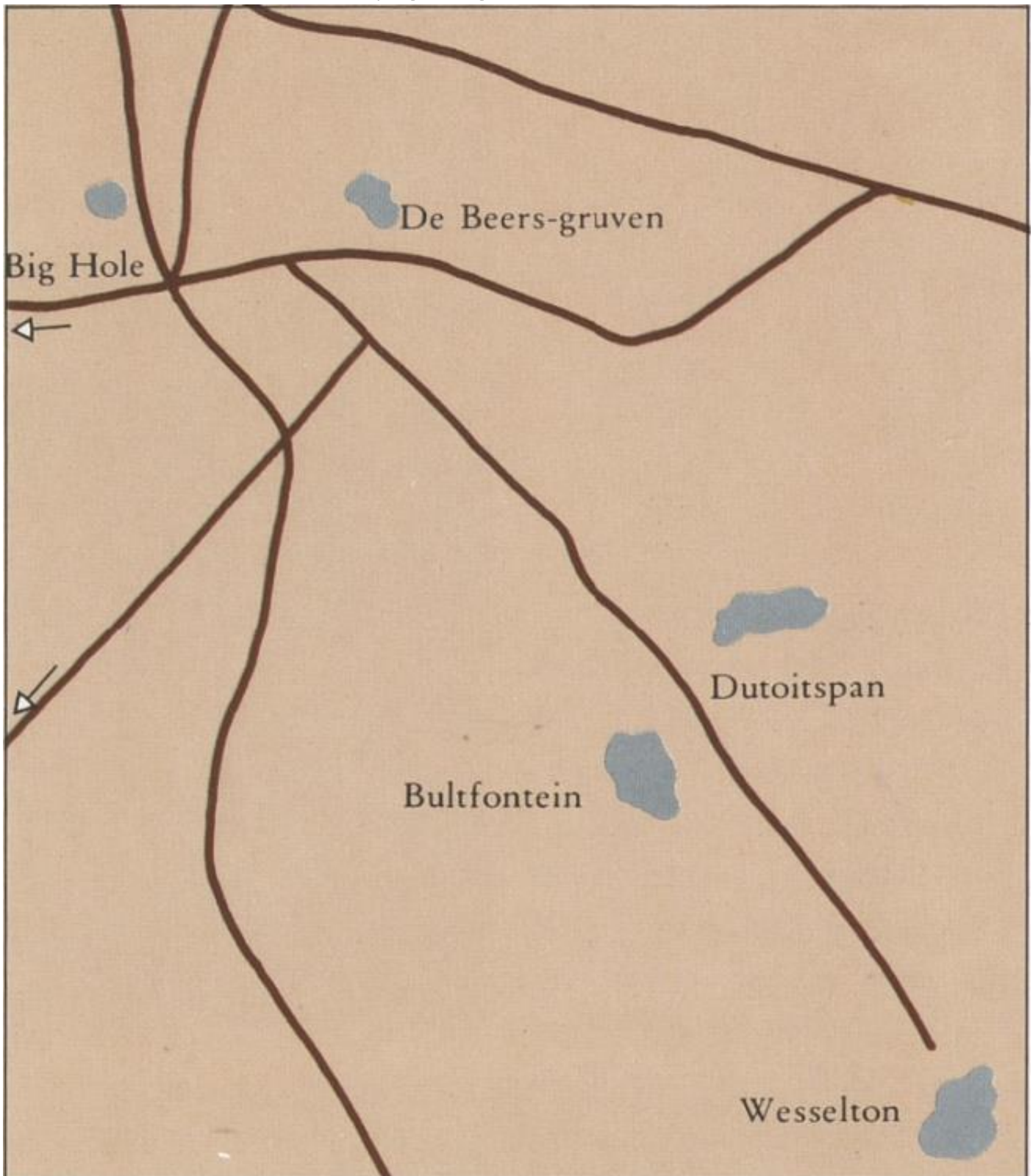
³⁵² Government publications relating to the Gold Coast 1846-1957, Group Four 1925-1945, *Gold Coast Gazette*, Supplements, Trade Supplements to the *Gold Coast Gazette*, December 1925, *Exports for December 1925*, s. 353, mikrofilm reel, 96929/69, supplements 1925

³⁵³ Guggisberg, 1927s. 30, 33

³⁵⁴ Greenhalgh, s. 4

Kart

Kart 2.2: kart over Kimberley og omegn.

*Kart 2.2: Kart over området senere kjent som Kimberley.
Hentet fra Sandberg, s. 68.*

Kart 2.3: Eiere i Kimberleygruven | 1883

Kart 2.3 Bedrifter i 1883. Hentet fra Sandberg, s. 77. Barnato Bros. er enda en liten flekk markert i rødt